

Senioruniversitetet i Stockholm

HÖSTPROGRAM 2018

I samverkan med Folkuniversitetet/Kursverksamheten vid Stockholms universitet

 Folkuniversitetet

Innehåll

Ordförandes inledning.....	3
Medlemskap i Föreningen	
Senioruniversitetet i Stockholm	4
Anmälningsvillkor.....	4
Frågor och svar.....	5

Föreläsningsserier

<i>Tisdagsföreläsningar</i>	
Förmiddagsserie.....	6
Eftermiddagsserie.....	6
<i>Arkitektur</i>	
Stockholmskyrkornas hemligheter III.....	7
Biografernas arkitekturhistoria.....	7
Tidstypiskt – bostadsarkitektur och stadsbyggande 1880–2010.....	8
<i>Historia</i>	
Mellanöstern – religion och kultur genom tiderna.....	8
Kvinnliga pionjärer inom politik, utbildning, nationalekonomi, medicin.....	9
<i>Konst</i>	
Den nutida konstens många uttryck.....	9
Konst vid förra sekelskiftet och Nationalmuseums samlingar.....	10
<i>Litteratur</i>	
Dårar i litteraturen – heliga och andra.....	11
Kvinnliga nobelpristagare i litteratur II.....	11
Litterära fredagar på Stora Henriksvik.....	11
Poeter och poesi II.....	12
Byta land.....	12
<i>Musik</i>	
Carl Michael Bellman – från tid till evighet.....	12
Levande jazzhistoria.....	13
Musikalernas värld.....	13
<i>Mångvetenskap</i>	
Tillfälliga Stockholmare – okända, ö-kända och erkända.....	14
<i>Naturvetenskap</i>	
Evolution, genetik, medicin.....	14
Stora ögonblick i matematikens tidiga historia.....	15
Vetenskap och teknik i samhället – vem styr vart?.....	16
Naturens byggstenar – atomerna.....	16
Aktuell matematik – från talet pi till superdatorer.....	17

På forskningsfronten – mycket nytt.....	17
Östersjön – finns det bot för ett sjukt hav?.....	18
<i>Politik och samhälle</i>	
Baltikum – 100 år av självständighet.....	19
Efter terrorismen?.....	19
Familjerätt i omvandling.....	20
Är demokratin i kris?.....	20
<i>Språkvetenskap</i>	
Våra föreställningar om språk.....	21

Seminarier/temadagar

Praktisk filosofi – miljöetik I.....	21
Fördjupad förståelse av jazzmusik.....	21
Deckare och kriminallitteratur då och nu.....	22
Filmklassiker och eftersamtal på Bio Capitol.....	22
Filosofikafé – eviga frågor.....	23
Religionshistoria.....	23
<i>Heldagsseminarium</i>	
Ordens makt. Litterära texter kan göra skillnad – ett seminarium om hur skrivna och talade ord påverkar och inspirerar oss.....	24
<i>Halvdagsseminarium</i>	
Hur värjer vi oss mot pseudovetenskap?.....	24

Vandringar och exkursioner

Bland runor, rösen och fornåkrar – det förhistoriska landskapet träder fram.....	25
Kulturhistoriska vandringar på några av Stockholms holmar.....	26
Konstvandringar.....	26

Universitetskurer

Inledning.....	27
Avgiftsfri föreläsning: Studieteknik – konsten att lära.....	27
<i>Astronomi</i>	
Fristående kurs: 7,5 p.....	27
<i>Ekonomisk historia</i>	
Från Homo Sapiens sapiens till the Economic Man	
Grundkurs: 30 p. Mom. 3:4.....	28

<i>Filmvetenskap</i>	
Filmhistoria. Nutida filmhistoria från slutet av 1960-talet till i dag	
Fristående kurs: 7,5 p.....	28
<i>Kontinental filosofi</i>	
Filosofins Begynnelse	
Grundkurs: 30 p. Mom. 1:4.....	28
<i>Geografi</i>	
Resurser, landskap, miljö. Fristående kurs: 15 p. Mom. 1:2.....	28
<i>Historia</i>	
Det moderna samhället 1800–2000	
Grundkurs: 30 p. Mom. 3:4.....	29
Lagar, domstolar och brottslingar i Sveriges historia 1200–2000	
Fristående kurs: 15 p. Mom. 1:2.....	29
Stockholms historia. Det gamla Stockholm. Fristående kurs: 15 p. Mom. 1:2.....	29
<i>Idéhistoria</i>	
Från franska revolutionen till fin de siècle	
Grundkurs: 30 p. Mom. 3:4.....	30
<i>Konstvetenskap</i>	
Från 1700-talet till år 1900	
Grundkurs: 30 p. Mom. 3:4.....	30
Konst och arkitektur under 1900-talet. Fristående kurs: 15 p. Mom. 1:2.....	30
Rysk konst och dess förhållande till den västeuropeiska omvärlden	
Fristående kurs: 15 p. Mom. 1:2.....	31
<i>Litteraturvetenskap</i>	
1700-talets och 1800-talets litteratur	
Grundkurs: 30 p. Mom. 3:4.....	31
<i>Musikvetenskap</i>	
Musiken i historien	
Från antik till barock	
Grundkurs: 30 p. Mom. 1:4.....	31
<i>Religionshistoria</i>	
Syd- och Östasiens religioner	
Hinduism, buddhism samt Kinas och Japans religioner	
Grundkurs: 30 p. Mom. 4:4.....	32
<i>Statsvetenskap</i>	
Introduktions- och översiktscurs i EU-politik	
Fristående kurs: 7,5 p.....	32
Introduktions- och översiktscurs i internationella relationer	
Fristående kurs: 7,5 p.....	32

Studiecirklar – språk

Inledning	33
Europarådets nivåskala för självbedömning	34
Arabiska	34
Engelska	35
Franska	36
Grekiska, klassisk	40
Grekiska, nygrekiska	41
Italienska	41
Japanska	44
Kinesiska – mandarin	44
Latin med allmän språkkunskap	45
Portugisiska	46
Ryska	46
Spanska	47
Tyska	50

Övriga studiecirklar

<i>Filmkunskap</i>	
Film – identitet – existens	52
Filmanalys enligt den hermeneutiska metoden	52
Från Tarzan till Trump – makt, genus och identitet	52

<i>Filosofi</i>	
Vad innebär det att existera?	52
<i>Historia</i>	
Mellanöstern – från korsfararna till IS	53
Från Andrew Jackson till Donald Trump	53
Från Alexander I till Putin	53
Weimarrepubliken – mellankrigstidens Europa sett från Tyskland	53
Hannah Arendt och människans villkor	53
Släktforskning – grundkurs	54
Släktforskning – fördjupningskurs	54
<i>Konsthistoria</i>	
Kvinnor i konsten	54
Stolta stad! Stockholmiana	54
Auktioner, auktionsgoods, antikviteter	54
Allmoge	55
<i>Litteratur</i>	
Sex litterära klassiker	55
En studie i terrorism	55
På spaning i poesi	55
Utomeuropeisk litteratur – Afrika	55

Utomeuropeisk litteratur – Indien	56
<i>Matematik</i>	
Matematik för mor- och farföräldrar – nybörjarkurs Första terminen	56
Matematik för mor- och farföräldrar – fortsättningskurs Tredje terminen	56
Matematik för mor- och farföräldrar – fortsättningskurs Femte terminen	56
<i>Programmering</i>	
Programmering 55+	56
Datalogiskt tänkande med Wolfram	57
<i>Religionskunskap</i>	
De abrahamitiska religionerna	57
<i>Samhälle</i>	
Integration – en fråga om kunskap?	57
<i>Skrivande</i>	
Att skriva sitt liv – grundkurs	57
Att skriva sitt liv – fördjupning	58
<i>Teater</i>	
Fyra pjäser – fyra uppsättningar	58
Senioruniversitetet i Stockholm och GDPR	59

De många möjligheternas höst

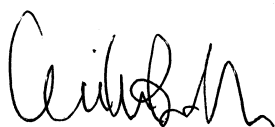
Vill du se en Lars Lerin-utställning på Liljevalchs? Eller från djupet av en biofåtölj få följa den gränslöse skådespelaren Klaus Kinsky längs Orinocofloden i Aguirre, Guds vrede? Lisbeth Salander och George Smiley är klassiska men udda hjältar. Kanske vill du diskutera kriminalromaner om dem i grupp? Eller så lockas du av att vandra bland runor och rösen, studera astronomi på universitetsnivå, bättra på din franska, lyssna på de bästa föreläsarna när de berättar om hot mot demokratin eller om kultur och samhälle i Mellanöstern?

Alla dessa arrangemang finns i vår höstkatalog som är mer fullmatad än vanligt – du kan välja mellan 40 föreläsningsserier, seminarier och vandringar, 19 universitetskurser och hela 137 studiecirklar. Det är ett nöje att planera utbudet tillsammans med alla entusiaster i Senioruniversitetets programgrupper – det bubblar av idéer.

Vi har spridit ut tidpunkterna för att anmäla sig till de olika arrangemangen. Detta gör vi för att minska risken för överbelastning och vi hoppas att allt ska löpa smidigt denna gång.

Det finns mycket att välja på!

Välkommen till Senioruniversitetet i Stockholm!

Cecilia Bäcklander
ordförande Senioruniversitetet

I programarbetet

för hösten 2018 har främst Kenneth Abrahamsson, Elisabet Attermark, Solbritt Benneth, Jane Bergstedt, Ingemar Björklund, Claes Breitholtz, Cecilia Bäcklander, Anita Welin Clarhäll, Kristin Dahl, Catherine Dahlström, Christina Eidem, Ann-Marie Engback, Peter Fagerlund, Lars Fant, Gösta Gahm, Monika Hammar Granberg, Elisabet Hermansson, Bo Irlblad, Ingvar Isfeldt, Erik Janson, Gerda Johansson, Ingela Karlsson, Anita Kruckenberg, Siv Leth, Agneta Lundén, Helga Messel, Britt Olofsdotter, Eva Palm, Ing-Marie Persson, Ulla Ravell, Crister Skoglund, Tove Faye-Wevle och Anders Yrgård deltagit.

Medlemskap i Föreningen Senioruniversitetet i Stockholm

Senioruniversitetet är en ideell förening som huvudsakligen bygger på volontärarbete. För att delta i Senioruniversitetets arrangemang krävs medlemskap i föreningen. Medlem kan du bli om du har fyllt 55 år och lämnat det ordinarie arbetslivet. För år 2018 är medlemsavgiften 150 kr.

Anmälan hösten 2018

Höstens program publiceras på www.senioruniversitetet.se den 16 augusti. Anmälningssperioden börjar den 23 och 24 augusti vid olika klockslag för olika arrangemang. Bokningstiderna ser du på hemsidan. Vi ser helst att medlemmarna anmäler sig via hemsidan.

Du som inte har tillgång till internet kan anmäla dig med den posttalong som finns längst bak i den tryckta katalogen. Antalet platser för talonganmälningar är mycket begränsat. Talongen måste ha inkommit till kansliet senast den 31 augusti. Anmälan måste ha namnunderskrift för att vara giltig. Besked om plats kan dröja upp till tre veckor. Får du inget besked har du inte fått plats.

Obs! Anmälningar per telefon, e-post eller personligen tas inte emot.

Anmälningvillkor

Alla som har deltagit i ett arrangemang sedan hösten 2017 har ett användarkonto. Har du glömt ditt lösenord kan du få ett nytt på hemsidan under LOGGA IN.

Som *ny medlem* skapar du ett *användarkonto*:

1. Gå in på www.senioruniversitetet.se
2. Klicka på LOGGA IN högst upp till höger.
3. Klicka på *Skapa ett konto här*. Fyll i dina person- och kontaktuppgifter samt ett lösenord och godkänn våra anmälningvillkor.
4. Klicka på *Registrera*.
5. Se till att dina kontaktuppgifter alltid är aktuella. Gör eventuella ändringar genom att logga in på *Mina sidor* och välj *Mina kunduppgifter* och klicka på SPARA.

Du bör ha en egen unik e-postadress då all kommunikation, bekräftelse, kallelse och ev. faktura går till denna. Bokningssystemet kan inte hantera en e-postadress som du delar med någon annan medlem. Om det inte finns någon e-postadress registrerad på ditt användarkonto skickar vi information med vanlig post.

Ev. ändringar beträffande arrangemang meddelas via e-post eller sms

När du bokar via hemsidan får du omedelbart besked om du fått plats. Du betalar då med kort eller begär faktura. Om du bokar med talong får du alltid en faktura.

Betalar du med faktura tillkommer en avgift på 29 kr. Vid påminnelse tillkommer en avgift på 60 kr. All betalning hanteras av Svea Ekonomi AB, www.svea.com. Kontakta kansliet om du inte fått fakturan senast två veckor före kursstart.

Anmälan till arrangemang är bindande. Om du ändå måste avboka din plats gör du det själv på hemsidan under *Mina sidor*. Vid avbokning återbetalas kursavgiften med avdrag för en expeditionavgift på 50 kr, eller 100 kr om avbokningen sker mindre än en vecka före kursstart. Efter kursstart betalas avgiften tillbaka mot läkarintyg. Medlemsavgiften återbetalas ej.

Om arrangemanget är fullbokat kan du boka reservplats, som också är bindande. Önskar du inte längre stå som reserv, avanmäler du dig via *Mina sidor*. En avanmälan är gratis.

Om ett arrangemang inte får tillräckligt antal deltagare, kan det ställas in. Då återbetalar vi inbetald avgift, självklart utan avbokningsavgift. Medlemsavgiften återbetalas ej.

När du deltar i Senioruniversitetets arrangemang har du genom Folkuniversitetet viss försäkring vid olycksfall.

Nyheter

Nu kan du anmäla *två personer* i en och samma bokning via hemsidan. Både person 1 och person 2 måste ha ett eget användarkonto. Det går endast att välja kortbetalning och den totala kostnaden för båda bokningarna dras från ett och samma konto. Vid eventuell avbokning kommer återbetalning att ske till det konto som betalningen gjordes ifrån. Se information på hemsidan.

I maj 2018 infördes dataskyddsförordningen GDPR (General Data Protection Regulation). För mer information se sidan 59 i katalogen och hemsidan.

Nyhet – boka för två!

Frågor och svar

Nedan hittar du svar på några av de vanligaste frågorna.

Fler frågor och svar hittar du på www.senioruniversitetet.se

Anmälan

Hur anmäler jag mig till ett arrangemang?

Det finns fullständig information på hemsidan. Har du inte tillgång till internet så fyller du i och skickar in posttalongen som finns längst bak i katalogen.

Kan jag anmäla mig till endast enstaka föreläsningar i en serie?

Nej, du anmäler dig till en hel serie, sedan avgör du själv vilka föreläsningar du önskar gå på.

Jag har anmält mig med posttalong men har inte fått någon bekräftelse.

Vi skickar ut bekräftelse endast om du fått en plats.

Reservplats

Jag ville boka mig på ett arrangemang men blev reserv. Vad betyder det och när kommer jag att få bekräftelse på att jag blivit antagen till arrangemanget?

Du har fått en reservplats och blivit placerad i kö. Om en plats blir ledig så skickas bekräftelse och faktura till dig.

Trots att jag anmälde mig redan första dagen blev jag reserv. Varför blev det så?

Efterfrågan på våra arrangemang är större än det utbud vi kan erbjuda. Därför är söktrycket på vissa arrangemang stort redan första dagen.

Jag har blivit placerad på reservlistan men har ångrat mig. Måste jag avanmäla reservplatsen?

Ja. Eftersom även anmälan som reserv är bindande, är det viktigt att du avanmäler reservplatsen om du inte längre vill gå på arrangemanget. Avanmäler du din reservplats innan det skickats ut någon bekräftelse på plats, debiteras du ingen avbokningsavgift.

Avanmälan och avbokning

Hur avanmäler jag min reservplats?

Logga in på *Mina sidor* och välj *Mina reservplatser* och avanmäl den reservplats du inte önskar ha kvar.

Hur avbokar jag min plats?

Logga in på *Mina sidor* och välj *Mina arrangemang* och avboka det arrangemang du inte vill delta i. Har du inte tillgång till internet så kontaktar du kansliet för att avboka din plats. Observera avbokningsavgifterna enligt våra anmälningsvillkor.

Betalning/Fakturafrågor

Hur betalar jag?

Enklast betalar du med bankkort när du bokar dig på hemsidan. Väljer du att betala mot faktura, tillkommer en faktureringsavgift på 29 kr. Invänta alltid faktura som kommer med e-post eller vanlig post. Avsändare är Svea Ekonomi AB. *Betala inte på annat sätt!* Kontrollera din skräppost i mejlen så att din faktura inte gömmer sig där. Frågor gällande din faktura besvaras av Svea Ekonomi AB, www.svea.com

Kan jag på min faktura betala någon annans kursavgifter också?

Nej. Varje faktura är personlig och knuten till de arrangemang som du valt.

Jag har fått en faktura per e-post.

Hur betalar jag den?

Fakturan ligger som en bifogad fil i mejlet. Öppna filen och betala till Svea Ekonomi AB enligt instruktionerna.

Jag har aldrig fått min faktura, däremot skickades en kravfaktura till mig. Hur kommer det sig?

Det kan antingen bero på att du har råkat uppge fel e-postadress eller att fakturan hamnat i din skräppost. Det kan också bero på att du inte observerat att mejlet med faktura kommer från Svea Ekonomi och inte från Senioruniversitetet. De flesta fakturorna skickas med e-post, men om de inte betalas så skickas en påminnelsefaktura med vanlig post till din folkbokföringsadress. Då tillkommer en påminnelseavgift på 60 kr.

Jag har fått inkassokrav.

Hur kommer det sig och vad gör jag nu?

Om fakturan och påminnelsefakturan inte betalats i tid, har ärendet skickats vidare till inkasso hos Svea Ekonomi AB. Vid frågor om ärendet, kontakta Svea Ekonomi AB, www.svea.com

Föreläsningsserier

Starka parfymer undanbedes

Starka parfymer undanbedes på samtliga arrangemang.

Tisdagsföreläsningar

Förmiddagsserie

25/9 Svenska baletten i Paris

– ett avantgardistiskt experiment

Föreläsare Margareta Sörensson, teater- och danskritiker, lärare på danslärarlinjen, Luleå tekniska universitet

Värd Britt Olofsdotter

2/10 Därför vill jag bygga en kvantdator

Föreläsare Göran Johansson, professor i tillämpad kvantfysik, Chalmers tekniska högskola

Värd Ingemar Björklund

9/10 Jakten på mörk materia och mörk energi

Föreläsare Joakim Edsjö, professor i teoretisk fysik, Stockholms universitet

Värd Ingvar Isfeldt

16/10 Koreahalvön – upptrappad spänning eller läge för dialog?

Föreläsare Gabriel Jonsson, docent i Korean Studies, Stockholms universitet

Värd Crister Skoglund

23/10 Vi och dom – om Ryssland som idé

Föreläsare Bengt Jangfeldt, författare, docent i slaviska språk, Kungl. Vetenskapsakademien

Värd Tove Faye-Wevle

6/11 När Alla helgons dag blev Halloween – helgdagar som förändrats

Föreläsare Agneta Lilja, docent i etnologi, Södertörns högskola

Värd Crister Skoglund

13/11 Condorcets misstag

– hoten mot samhället och demokratin

Föreläsare Per Molander, tekn.dr, utredare, författare och tidigare generaldirektör Socialförsäkringsinspektionen

Värd Kenneth Abrahamsson

20/11 Förstå segregation med hjälp av matematik

Föreläsare David Sumpter, professor i tillämpad matematik, Uppsala universitet

Värd Ingvar Isfeldt

27/11 Antikens sju underverk

– gammalt och nytt om en gammal topplista

Föreläsare Allan Klynne, fil.dr i klassisk arkeologi, Stockholms universitet

Värd Catherine Dahlström

4/12 Ja me' och du me' – #metoo

Föreläsare Maud Eduards, professor emerita i statsvetenskap, Stockholms universitet

Värd Catherine Dahlström

Tid Tio tisdagar kl. 11.00–12.00:

25/9–4/12, ej 30/10

Lokal Biografen Rigoletto, Kungsgatan 16

Avgift 700 kronor

Arrangemang nummer 182100

Eftermiddagsserie

25/9 Villa San Michele, Capri

– ett nav i svenskt-italienskt kulturutbyte

Föreläsare Peter Cottino, författare och tidigare intendent vid Villa San Michele

Värd Tove Faye-Wevle

2/10 Riksarkivet 400 år

– en guldgruva för forskare och andra

Föreläsare Marie Lennersand, docent i historia, sektionschef, Riksarkivet

Värd Solbritt Benneth

9/10 Bildningens dynamik

– framväxt, dimensioner, mening

Föreläsare Bernt Gustavsson, professor emeritus i pedagogik, Örebro universitet

Värd Kenneth Abrahamsson

16/10 Fästingburna sjukdomar

– ett ökande gissel?

Föreläsare Sven Bergström, professor emeritus, institutionen för molekylärbiologi, Umeå universitet

Värd Ingvar Isfeldt

23/10 Ingmar Bergman och Hasse Ekman

– två filmgenier i 40-talets svenska filmfabrik

Föreläsare Mikaela Kindblom, fil.kand. i filmhistoria och författare, Stiftelsen Filmstadens kultur

Värd Britt Olofsdotter

6/11 Säger en gest mer än tusen ord?

Föreläsare Marianne Gullberg, professor i allmän språkkunskap, Lunds universitet

Värd Catherine Dahlström

13/11 Hur kan vi organisera för en jämställd arbetsmiljö?

Föreläsare Annika Härenstam, professor emerita i arbetsvetenskap, Göteborgs universitet

Värd Kenneth Abrahamsson

20/11 Aldrig på en söndag

– kärlek under medeltiden

Föreläsare Tina Rodhe, chef för Medeltidsmuseet
Värd Solbritt Benneth

27/11 Flickskolor i Stockholm

Föreläsare Johan Haage, stadshistoriker
Värd Solbritt Benneth

4/12 Textens transfigurationer eller operatexten från ax till limpa

Föreläsare Jonas Forssell, tonsättare och doktor
i opera, Operahögskolan, Stockholm
Värd Ingemar Björklund

Tid Tio tisdagar kl. 13.30–14.30:

25/9–4/12, ej 30/10

Lokal Biografen Rigoletto, Kungsgatan 16

Avgift 700 kronor

Arrangemang nummer 182110

Arkitektur

Stockholmskyrkornas hemligheter III

Likt dolda Da Vinci-koder bär våra kyrkor på hemligheter. Kyrkorna vittnar om den svenska historien, med kungar och drottningar, katastrofer och plötslig rikedom, liv och död, kärlek och hopp. De finns där: symbolerna, de glömda betydelseerna, minnena och spåren av människor och deras liv under många hundra år. Landets ledande experter har valt ut det bästa och mest spännande av det du kan hitta i Stockholms kyrkor och guidar oss slagfärdigt och närgånget till dolda berättelser och glömda sammanhang.

Vi besöker kyrkor i både innerstad och förort. Våra huvudciceroner är Thomas Magnusson, förlagschef vid Medströms bokförlag och Ingrid Sjöström, docent i konstvetenskap, Stockholms universitet. Vid flera tillfällen medverkar ytterligare experter.

Max 30 deltagare per grupp.

Med reservation för eventuella ändringar.

19/9 Adolf Fredriks kyrka – Gustav III:s tempel

Föreläsare Christian Laine, arkitekt SAR/MSA, konsthistoriker
Mötesplats Holländargatan 16,
T-bana Rådmanngatan/Hötorget

26/9 S:ta Eugénias katolska kyrka – bland jesuiter, drottningar och konvertiter

Föreläsare Pater Dominik Terstriep S.J., kyrkoherde i S:ta Eugénia
Mötesplats Kungsträdgårdsgatan 12,
T-bana Kungsträdgården

3/10 Jacobs kyrka

– bland adelspalats vid kunglig trädgård

Mötesplats Västra Trädgårdsgatan 2,
T-bana Kungsträdgården

10/10 Uppenbarelsekyrkan i Saltsjöbaden

– levande och döda inför Guds tron

Föreläsare K-G Hammar, professor emeritus i teologi och livsåskådningsvetenskap, Lunds universitet och ärkebiskop emeritus, Svenska kyrkan
Mötesplats Huvudentrén Kyrkplan 2, ta Saltsjöbanan från Slussen till Igelboda, byt till tåg mot Solsidan, gå av vid Tattby station

17/10 Hjorthagskyrkan – förälskad i Wien

Föreläsare Bengt O. H. Johansson, fil.dr h.c., Göteborgs universitet
Mötesplats Dianavägen 10, T-bana Ropsten

24/10 Uppenbarelsekyrkan i Hägersten – fartyg med utstakad kurs

Mötesplats Bäckvägen 34, T-bana Aspudden

7/11 S:t Petrus och Paulus syrisk-ortodoxa kyrka – oasen i Hallunda

Föreläsare Gabriel Bar-Sawme, lärare vid Sankt Ignatios-akademien, doktorand i kyrkovetenskap, Uppsala universitet
Mötesplats Tomtbergavägen 8, T-bana Hallunda

Programansvarig Britt Olofsdotter

Tid Sju onsdagar 19/9–7/11, ej 31/10:

Grupp 1 kl. 13.00–14.00

Grupp 2 kl. 14.30–15.30

Avgift 850 kr

Grupp 1 *Arrangemang nummer* 182120

Grupp 2 *Arrangemang nummer* 182130

Biografernas arkitekturhistoria

Biografens historia är tätt sammanlänkad med 1900-talet. Film visades första gången offentligt 1895. Från 1900-talets första år och framåt är lokaler att visa film i en självklar del av den moderna staden. Vi följer biografens arkitekturhistoria genom 1900-talet fram till våra dagar. *Obs! Serien gavs även hösten 2017.*

27/9 De första filmvisningslokalerna

Om filmen som nytt fenomen samt hur filmvisning gick till och var.

4/10 Biografen blir en egen byggnadstyp

Vad är biografen för slags nöjeslokal? Likheter och skillnader jämfört med lokaler avsedda för opera och teater.

11/10 Den modernistiska biografen

Hur filmvisningslokaler under 1920- och 30-talen blir något av modernistiska mönsterbyggnader.

18/10 Biografen efter guldåldern

Olika sätt att möta konkurrens från tv, video etc. Om ombyggnader av stora premiärbiografer och idéerna bakom biograftypen Filmstaden.

25/10 Biografens renässans

Hur äldre biografer återupptäckts och ”räddas”. Intresset för biograflokaler kan resultera i nya funktioner för äldre lokaler.

Föreläsare Peder Fallenius, fil.dr, verksam vid The Swedish Program, Handelshögskolan i Stockholm

Programansvarig Britt Olofsdotter

Tid Fem torsdagar kl. 16.15–18.00:

27/9–25/10

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge

Avgift 550 kr

Arrangemang nummer 182140

Tidstypiskt – bostadsarkitektur och stadsbyggande 1880–2010

Vi tar dig med på en hundraretioårig resa genom stilmässiga växlingar i vardagsarkitekturen och stadsbyggandet. Från 1880-talets klassicistiska arkitektur via 1930-talets avskalade funktionalism och 1970-talets återgång till stenstadens grammatik som ideal, till 2010-talets bostadsbyggande på i stort sett varje ledig yta.

1/11 Bostadsfrågan – ett barn av sin tid

Föreläsare Bent Owe Birgersson, professor emeritus i statsvetenskap, tidigare statssekreterare i Bostadsdepartementet och vd på SABO

8/11 Politik och stadsbyggande

Föreläsare Monica Andersson, fil.dr i statsvetenskap, Stockholms universitet, tidigare stadsbyggnadsborgarråd i Stockholm

22/11 Hur har staden vuxit fram?

Planeringsideal från olika tider

Föreläsare Cecilia Björk och Laila Reppen, arkitekter SAR/MSA

29/11 Stenstadens grammatik

Föreläsare Cecilia Björk och Laila Reppen

13/12 Innanför lägenhetsdörren

Föreläsare Cecilia Björk och Laila Reppen

Programansvarig Britt Olofsdotter

Tid Fem torsdagar kl. 11.45–13.30:

1/11–13/12, ej 15/11, 6/12

Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 550 kr

Arrangemang nummer 182150

Historia

Mellanöstern

– religion och kultur genom tiderna

Mellanöstern står i centrum för uppmärksamheten. Många politiska motsättningar berör förhållandet mellan stater och folkgrupper där. Uppror och reformförsök skapar oro och tidningsrubriker. Religionen utnyttjas i politik och propaganda.

26/9 Egypten och Mesopotamien

De gamla flodkulturerna utgör den europeiska kulturens vagg. En rad stormakter avlöser varandra, utöver Egypten och Babylonien också Assyrien och Iran. Alla har lämnat bidrag till den fortsatta utvecklingen, inte minst på religionens område.

3/10 Israel och judendomen

Israels kultur växte fram under påverkan från omgivande länder. Deras litteratur samlades i texter som sedan blev heliga för både judar och kristna. Den judiska religionen formades under årtusendet före vår tideräknings början och deras traditioner har sedan dess vårdats och utvecklats.

10/10 Hellenismen och kristendomen

Alexander den store förenade Medelhavsområdet och Mellanöstern i ett stort rike med gemensam kultur, hellenismen. Den påverkade kristendomen, som blev en världsreligion under antiken, och den har också påverkat utvecklingen i både Europa och Asien.

17/10 Islam och arabernas erövringar

Under 600-talet framträdde islam på Arabiska halvön. Genom arabernas erövringar fick islam inflytande över ett stort område. Muslimernas kultur sammanförde impulser från stora delar av Asien och förmedlade dem till Europa.

31/10 Korståg och kolonialism

Muslimska imperier hamnade i konflikt med Europas stater på medeltiden, i Spanien och Östeuropa. Korstågen bidrog till ökade motsättningar. Vetenskap och teknik i Europa gjorde det möjligt för staterna där att kolonisera delar av Mellanöstern.

7/11 Nutida konflikter

Efter Första världskriget hade England och Frankrike kontroll över större delen av Mellanöstern. Invandringen till det land som skulle komma att bli Israel ökade, liksom intresset för oljan. Religionerna tillskrivs en stor roll i konflikterna.

Föreläsare Christer Hedin, docent och universitetslektor i religionshistoria, Stockholms universitet

Programansvarig Anita Kruckenberg
Tid Sex onsdagar kl. 9.30–11.15:
26/9–7/11, ej 24/10
Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 600 kr
Arrangemang nummer 182160

Kvinnliga pionjärer inom politik, utbildning, nationalekonomi, medicin

De allra flesta känner till några viktiga kvinnor som gjort avtryck i den svenska historien: Fredrika Bremer, Ellen Key och Alva Myrdal. De var dock långt ifrån ensamma om att föra fram kvinnornas sak under 1900-talet. Genom att fokusera på några individers liv och verk – kända under sin samtid – kommer serien att fördjupa våra kunskaper om kvinnokampens framsteg inom olika fält under det gångna seklet.

8/11 Kata Dalström

– agitatorn som gick sin egen väg

Föreläsare Gunnela Björk, docent i historia,
Örebro universitet

15/11 I skolvärlden

– stiftarinnan Anna Sandström

Föreläsare Annika Ullman, professor i
pedagogik, Stockholms universitet

22/11 Rösträtt – "man ska alltid bråka", Gulli Petrini

Föreläsare Christina Florin, professor emerita i
historia, Stockholms universitet

29/11 Ada Nilsson – läkare i kvinnokampen

Föreläsare Kristina Lundgren, docent i
journalistik, Södertörns högskola

6/12 Anna Bugge Wicksell

– den första kvinnan i Nationernas Förbund

Föreläsare Christina Carlsson Wetterberg, pro-
fessor emerita i historia, Örebro universitet

13/12 Karin Kock – karriär i männens värld

Föreläsare Kirsti Niskanen, professor i historia,
Stockholms universitet

Programansvarig Catherine Dahlström
Tid Sex torsdagar kl. 13.30–15.15: 8/11–13/12
Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 600 kr
Arrangemang nummer 182170

Konst

Den nutida konstens många uttryck

Intima akvareller och storslagen offentlig konst. I höstens serie får vi stifta bekantskap med mycket skiftande konstnärskap. Vi ser Lars Lerins uppskattade akvareller, Nya Karolinska öppnar sina

dörrar och visar Sveriges största satsning på offentlig konst, vi besöker skulptören Torsten Renqvists ateljé och verkstad, det nyöppnade kulturcentrumet i Vårberg och Kungl. Konst-
högskolan på Skeppsholmen.

Max 30 deltagare.

Med reservation för eventuella ändringar.

5/9 Akvarellmästaren

Lars Lerin är en av landets mest uppskattade konst-
närer. Nu visas en stor retrospektiv utställning på
Liljevalchs med ett hundratal verk. Vi får en
timmes föreläsning och visning.

Föreläsare Karin Olsson, konstvetare

Obs! tiden kl. 13.00–14.00

26/9 Se skulptörens verkstad

Vårens besök i Torsten Renqvists verkstad och
ateljé blev mycket uppskattat och därför åter-
vänder vi dit i höst. Efter skulptörens död arbetar
en förening aktivt för att ateljén och verkstaden
ska fortsätta att vara en stimulerande plats för
konst och konstnärligt arbete.

Föreläsare Anna-Lena Renqvist, dotter och fil.dr
i filosofi vid Södertörns högskola, Annika Heed
och Lotta Enocsson, konstnärer

Adress Spångvägen 21, Kummelnäs, Nacka. Buss
444 från Slussen till Orminge Centrum, byt till
buss 421 till Badhusvägen, följ sedan skyltarna.
Obs! tiden kl. 13.30–15.30

3/10 Peter Johansson – konsten och friheten

Konstnären Peter Johansson föreläser under
rubriken *Konsten och friheten*. Hans konstnär-
skap kan beskrivas som en forskningsresa genom
svenskheten. Han diskuterar bl.a. svenska sym-
boler som röda stugor, dalahästar och falukorv.

Föreläsare Konstnären själv

Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

10/10 Storsatsning på konst i NKS

Vi har alla läst om de höga kostnaderna för Nya
Karolinska Solna och när det gäller konsten har
man inte heller sparat på pengarna. Nu släpps vi
in, bland de första, för att se resultatet. Det blir en
omfattande vandring genom det stora sjukhuset.

Föreläsare Martin West, konstvetare och
projektledare

Mötesplats Entréhallen, Eugeniavägen 3

17/10 Kungliga Konsthögskolan

Här skapas framtidens konst. Vi besöker verk-
städer och någon ur skolledningen berättar om
de olika utbildningarna. Vi avslutar besöket med
att delta i en diskussion med lärare och elever.
Enkel förtäring till självkostnadspris.

Föreläsare Någon ur skolledningen

Guide Åsa Andersson, forskningskoordinator

Adress Buss 65 till Flaggmansvägen 1,
Skeppsholmen

Obs! tiden kl. 14.00–16.00

24/10 Kummelholmen

– Värbergs nya kulturcentrum

I ett före detta ställverk har konstnären Torbjörn Johansson och konstsamlaren Jan Watteus skapat ett kulturcentrum efter omfattande renovering.

Här ställer Lars Kleen ut och här finns också verk ur Jan Watteus stora konstsamling.

Föreläsare Torbjörn Johansson/Jan Watteus

Adress Vårholmsbackarna 120, Vårberg.

T-bana till Vårberg, ca 670 meters promenad mot Skärholmen och Vårholmsbackarna

Programansvarig Tove Faye-Wevle

Tid Sex onsdagar kl. 13.30–15.00:

5/9, 26/9, 3/10, 10/10, 17/10, 24/10

Avvikande tider Liljevalchs kl. 13.00–14.00: 5/9,

Renqvists ateljé kl. 13.30–15.30: 26/9

Konsthögskolan kl. 14.00–16.00: 17/10

Övriga föreläsningar kl. 13.30–15.00

Avgift 1000 kr, inkl. entréavgifter

Arrangemang nummer 182180

Konst vid förra sekelskiftet och Nationalmuseums samlingar

Vi besöker fem aktuella utställningar på Prins Eugens Waldemarsudde, Thielska galleriet och på Nationalmuseum, som efter fem års renovering nu slår upp sina portar igen. Välj dag, tid och arrangemangsnummer efter schemat.

Max 25 deltagare i varje grupp.

Med reservation för eventuella ändringar.

1. Prins Eugens Waldemarsudde

24, 25, 26 oktober

Tre aktuella utställningar

Paula Modersohn-Becker och konstnärskolonin i Worpswede, *Målaren som fotograf* och samtida fotokonst av *Helene Schmitz*

Till Worpswede i norra Tyskland sökte sig i slutet av 1880-talet ett antal konstnärer och författare, däribland den världsberömda lyrikern Rainer Maria Rilke. År 1889 bildade de en konstnärskoloni. En av konstnärerna var Paula Modersohn-Becker (1876–1907). Under sitt korta liv sålde hon bara tre målningar, men efter sin död betraktas hon numera som en av den tidiga expressionismens viktigaste konstnärer. Utställningen omfattar ett 60-tal målningar, teckningar och grafiska blad.

I utställningen visas *Målaren som fotograf* med bilder av bland andra Prins Eugen, Anders Zorn och August Strindberg.

Helene Schmitz (f. 1960) arbetar i sina fotografier med relationen människan – naturen. Hennes utställning på Waldemarsudde heter *Thinking like a Mountain*.

Föreläsare Göran Ståhle, konstpedagog, författare, konstkritiker och Staffan Redin, konstnär

2. Thielska galleriet

7, 8, 9 november

Konstnären Ivan Aguéli

Ivan Aguéli (1869–1917) är mest känd – och älskad – som konstnär. Men han var också orientalist och religionsfilosof. Han föddes i Sala, studerade bland annat för Richard Bergh och Karl Nordström. Större delen av sitt liv tillbringade han utomlands och gjorde flera resor i Nordafrika. Han bosatte sig i Egypten och konverterade till islam. På hemväg via Spanien omkom han i en tågolycka. Genom Prins Eugens försorg räddades hans kvarlåtenskap. I utställningen visas landskap och porträtt som han målat i Sverige, Frankrike, Spanien och Egypten. *Föreläsare* Göran Ståhle/Cecilia Gottfridsson, konstpedagog

3. Nationalmuseum (1500–1700)

14, 15, 16 november

Museisamlingen visas på ett nytt sätt

Måleri, skulptur och konsthantverk visas tillsammans under olika tidsepoker. Klassiker som Cranach, Rembrandt, Rubens, Boucher och Roslin möter samtida möbler och konsthantverk. *Föreläsare* Helén Hallgren Archer, intendent Nationalmuseum/Karin Olsson, konstvetare

4. Nationalmuseum (1800–1900)

21, 22, 23 november

Impulserna för många svenska konstnärer under 1800- och 1900-talet kom bland annat från Frankrike, Tyskland och Italien. Här kan vi se inspiration från klassiska skulptörer i Rom, düsseldorfsmålarnas folklivsidyller och de franska impressionisternas ögonblicksbilder.

Till museets uppdrag hör också att spegla 1900-talets modernism och vår egen tids design. *Föreläsare* Helén Hallgren Archer/Staffan Redin

5. Nationalmuseum

28, 29, 30 november

John Singer Sargent (1856–1925)

Konstnären John Singer Sargent föddes i Florens. Föräldrarna var amerikaner, men han levde större delen av sitt liv i Europa och blev känd för sina porträtt och landskapsmålningar. I likhet med Anders Zorn gjorde han många eleganta societetsporträtt. Både Sargent och Zorn blev erkända och mycket uppskattade konstnärer i Amerika och Europa vid tiden kring förra sekelskiftet. *Föreläsare* Helén Hallgren Archer/Göran Ståhle

Programansvarig Erik Janson

Avgift 900 kr, entréavgift tillkommer på Waldemarsudde och Thielska galleriet

Anmäl dig endast till en av de åtta grupperna!

Tid Fem onsdagar 24/10–28/11, ej 31/10

kl. 11.15–12.45 *Arrangemang nummer* 182190

kl. 13.30–15.00 *Arrangemang nummer* 182200

kl. 15.15–16.45 *Arrangemang nummer* 182210

Tid Fem torsdagar 25/10–29/11, ej 1/11

kl. 11.15–12.45 *Arrangemang nummer* 182220

kl. 13.30–15.00 *Arrangemang nummer* 182230

kl. 15.15–16.45 *Arrangemang nummer* 182240

Tid Fem fredagar 26/10–30/11, ej 2/11

kl. 11.15–12.45 *Arrangemang nummer* 182250

kl. 13.30–15.00 *Arrangemang nummer* 182260

Litteratur

Dårar i litteraturen – heliga och andra

Dårskap, eller mer skonsamt, psykisk sjukdom är inte något ovanligt tema i världslitteraturen. Vi närmar oss ämnet i sex föreläsningar som börjar i Shakespeares 1500-tal och avslutas i vår egen tid bl.a. med Sara Stridsbergs komplexa skildringar av människor på Beckomberga mentalsjukhus.

24/9 Hamlet var inte ensam. Det finns gott om dårar i William Shakespeares pjäser

Föreläsare Leif Zern, journalist, teaterkritiker och författare

1/10 Charlotte Brontë och Den galna kvinnan på vinden

En gestalt i en roman från tidigt 1800-tal som fått många systrar i litteraturen.

Föreläsare Birgitta Holm, professor emerita i litteraturvetenskap, Uppsala universitet

8/10 Heliga dårar i den ryska litteraturen

Föreläsare Per-Arne Bodin, professor i slaviska språk, Stockholms universitet

15/10 Kejsarn av Portugallien, Gunnar Hede och andra dårar i Selma Lagerlöfs författarskap

Föreläsare Birgitta Holm

22/10 Att vara normal är galet nog. Om försonande vansinne och stilla dårskap i barnbokens värld

Föreläsare Pia Huss, litteratur- och teaterkritiker i Dagens Nyheter

29/10 Vem är "frisk" och vem är "sjuk"? Sara Stridsberg och andra nutida författare

Föreläsare Lena Kjersén Edman, litteraturvetare och författare

Programansvarig Erik Janson

Tid Sex måndagar kl. 10.00–11.45: 24/9–29/10

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 182270

Kvinnliga nobelpristagare i litteratur II

Sedan 1901 har 114 Nobelpris i litteratur delats ut. Bara 14 av pristagarna är kvinnor. Fem av dem presenterades i föreläsningar under 2017. I höstens program uppmärksammas ytterligare fem. De representerar olika genrer, språksområden, länder och kulturer.

24/9 Poeten och vardagen – om Wislawa Szymborskas poesi

Föreläsare Per-Arne Bodin, professor i slaviska språk, Stockholms universitet

1/10 Om Nelly Sachs

Föreläsare Aris Fioretos, författare, litteraturkritiker, professor i estetik, Södertörns högskola

8/10 Sigrid Undset – en kvinna med mod

Föreläsare Lena Kjersén Edman, litteraturvetare och författare

22/10 Pearl Buck – aktuell i dag?

Föreläsare Yukiko Duke, litteraturkritiker, kulturjournalist

29/10 Doris Lessing – den gränslösa författaren

Föreläsare Lotta Olsson, litteraturkritiker och kulturjournalist

Programansvarig Gerda Johansson

Tid Fem måndagar kl. 13.00–14.45:

24/9, 1/10, 8/10, 22/10, 29/10

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 550 kr

Arrangemang nummer 182280

Litterära fredagar på Stora Henriksvik

Höstens föreläsningar tar upp den första biografien över Ester Blenda Nordström, *Ett jävla solsken*, Jane Austens brev från större delen av hennes vuxna liv, läsarbrev till Selma Lagerlöf om bl.a. ekonomisk hjälp, den ständigt aktuella Carl Michael Bellman samt Ingmar Bergman som ordkonstnär.

5/10 Ett jävla solsken

Föreläsare Fatima Bremmer, journalist, författare

19/10 Jane Austens brev

Föreläsare Paulina Helgeson, översättare

2/11 Den sårbara läsaren

– **fattigt folks Lagerlöfläsning**

Föreläsare Maria Karlsson, docent i litteraturvetenskap, Uppsala universitet

16/11 Bellman i ord och toner

Föreläsare Martin Bagge, sångare, musiker, kompositör

30/11 Författaren Bergman

Föreläsare Jan Holmberg, vd Stiftelsen Ingmar Bergman, författare

Programansvarig Gerda Johansson
Tid Fem fredagar kl. 10.15–12.00:
5/10, 19/10, 2/11, 16/11, 30/11
Lokal Stora Henriksvik, Långholmsmuren 21
Avgift 900 kr
Arrangemang nummer 182290

Poeter och poesi II

Poeter och författare delar med sig av hur de tänker kring sitt eget och andras skapande. Varje poet kommer huvudsakligen att tala om sitt eget skrivande, men också fördjupa någon central del i sitt författarskap till exempel genom att placera in det i en tradition. Målsättningen med föreläsningsserien är att skapa ökad förståelse för poesin som konstform och dess plats i vårt kulturliv och därigenom också skapa läslust.

5/10 Nattens språk – poesi och drömmar

Föreläsare Jonas Ellerström, poet, essäist och översättare

19/10 Det dubbla perspektivet

Föreläsare Jonas Modig, poet och förläggare

2/11 Poesi och natur

Föreläsare Jonas Gren, poet och skribent

16/11 Poesi och samhällsengagemang

Föreläsare Jörgen Gassilewski, poet och romanförfattare

30/11 Poesi och förståelse

Föreläsare Athena Farrokhzad, poet och skribent

14/12 Från Sapfo till Alt-Lit – poesi i uppmärksamhetskrisens tidevarv

Föreläsare Magnus William-Olsson, poet, redaktör för poesikritiksajten *Örnen och kråkan*

Programansvarig Anita Welin Clarhäll
Tid Sex fredagar kl. 10.00–11.45: 5/10–14/12
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge
Avgift 600 kr
Arrangemang nummer 182300

Byta land

Om exilförfattare, emigrantlitteratur och möten med andra språk och kulturer.

6/11 Med modersmålet i handen

Föreläsningen beskriver vad som händer när man under snart fyrtiofem år bott utomlands utan daglig kontakt med det egna modersmålet, dessutom omgiven av ett beslätat, men så mycket större och rikare språk som tyskan.

Föreläsare Richard Swartz, författare, journalist och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. Han är bosatt i Wien.

13/11 Flykt och förvandling – en översikt av den västerländska exillitteraturen

Föreläsningen presenterar översiktligt den moderna västerländska exillitteraturen fram till vår samtida flyktinglitteratur i Sverige. Några grundbegrepp är nostalgi, nyskapelse och asyl. Grunden är Anders Olssons bok *Ordens asyl. En inledning till den moderna exillitteraturen*. Föreläsare Anders Olsson, professor emeritus i litteraturvetenskap, Stockholms universitet, ledamot i Svenska Akademien

20/11 "Litteraturen känner inga nationsgränser", Virginia Woolf

Vi talar gärna om litteratur i termer av nation; svensk litteratur, tysk litteratur m.m. och därmed om författare i termer av nationstillhörighet. Föreläsningen granskar tre engelskspråkiga författare som på olika sätt bryter mot denna enkla modell; Joseph Conrad, T.S. Eliot och Kazuo Ishiguro.

Föreläsare Catherine Dahlström, docent i engelska, Stockholms universitet

27/11 "Where I am, there is Germany. I carry my German culture in me"

Thomas Manns självmedvetna hållning (New York, 1938) delades nog inte av alla de tusentals tyskspråkiga författare som liksom Bertolt Brecht, Josef Roth, Nelly Sachs, Kurt Tucholsky, Peter Weiss och Stefan Zweig fick gå i exil efter 1933, fick byta land, språk och kultur. Men hur reagerade de och andra på katastrofen?

Föreläsare Helmut Müssener, professor emeritus i tyska, Stockholms universitet, verksam vid Hugo Valentin-centrum, Uppsala universitet.

4/12 Ordens gränser och berättelsens lov

Att skriva om förflyttningar mellan identiteter, länder, språk och relationer i både synliga och osynliga bemärkelser. Föreläsarens roman, som kommer ut i höst, heter *Den oändliga familjen*. Föreläsare Cilla Naumann, författare

Programansvarig Eva Palm
Tid Fem tisdagar kl. 10.30–12.15: 6/11–4/12
Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 550 kr
Arrangemang nummer 182310

Musik

Carl Michael Bellman – från tid till evighet

Under mer än tvåhundra år har Carl Michael Bellmans visor väckt förundran och ibland förfäran. Deras paradoxala föreningar mellan misär och idyll ger oss en unik inblick i 1700-talets värld och fångar samtidigt något allmänmänskligt.

Med utgångspunkt från Bellmans visor skildrar denna föreläsningsserie tidsandan under frihetstiden och den gustavianska eran i de Stockholmsmiljöer Bellman rörde sig – tankar, ideal, platser, personer, nöjen och vardag. Med musik- och textexempel skärskådas Bellmans konstnärskap i detalj. Vilka var hans föregångare och inspirationskällor? Hur har hans visor hållits levande?

12/9 Är jag född så vil jag lefva

Prolog

19/9 Käraste Bröder, Systrar och Vänner

Människor och gudar

26/9 Ach hvad för en usel koja!

Staden

3/10 Storm och böljor tystna ren

Naturen

10/10 Liksom en Herdinna, högtidsklädd

Maskeraden

17/10 Eko tonar än ur Bellmans luta

Epilog

Föreläsare Johanna Broman Åkesson, fil.dr i musikvetenskap, Stockholms universitet
Programansvarig Anita Kruckenberg
Tid Sex onsdagar kl. 12.30–14.15: 12/9–17/10
Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 600 kr
Arrangemang nummer 182320

Levande jazzhistoria

Detta är en fristående fortsättning på tidigare föreläsningsserier om levande jazzhistoria. Musikern, orkesterledaren och estradören Ulf Johansson Werre exemplifierar själv från flygeln, med rösten och trombonen, spelar skivor och förklarar musikens uppbyggnad samt diskuterar musikexemplen ur ett historiskt perspektiv. Han kåserar kring personligt upplevda fenomen inom jazzhistorien. I serien presenteras orkestrar och profiler från olika decennier. Vidare diskuteras de utvecklingslinjer som kan skönjas, såväl bakåt som framåt i tiden. Speciellt fokus får de artister och grupper som inte tillhör de mest uppmärksammade, men har lika stora kvaliteter som förebilderna.

Vi går under ytan på de musikaliska kvaliteter som bygger upp de olika stilarnas karaktär. Vid två tillfällen presenteras en gäst med vilken Ulf spelar och diskuterar musik och skivexempel.

Se även vår seminarieserie, *Fördjupad förståelse av jazzmusik* på sidan 21.

25/9 Made in Sweden

90 år av jazz med svenska förtecken

2/10 Third Stream & Fusion

Jazzen lierar sig med klassiskt och/eller rock

9/10 Cool & Hardbop

50- och 60-talens palett av musikaliska uttryck

16/10 Swing & Bebop

40-talets intressanta samspel mellan två generationer

30/10 Swingepoken

Små grupper och storband. Frihet kontra arrangemang

6/11 The Jazz Age, Ragtime & Blues

20-talets musikaliska kaleidoskop

Föreläsare Ulf Johansson Werre, jazzmusiker och konstnärlig ledare

Programansvarig Anita Kruckenberg

Tid Sex tisdagar kl. 10.00–11.45:

25/9–6/11, ej 23/10

Lokal Citykyrkan, Adolf Fredriks kyrkog. 10, bv
Avgift 700 kr

Arrangemang nummer 182330

Musikalernas värld

Musikalen blev en av 1900-talets viktigaste former av konst och underhållning. Den var allt från löst sammanfogade musiknummer till storlaget musikdrama med makt att påverka moral och politik – men alltid med hjälp av fångslande och underhållande sång och dans. Under sex föreläsningar får vi följa musikalens väg från en specifikt amerikansk genre, med Broadway och Hollywood som drivande krafter, till att bli ett världsfenomen med många ansikten.

14/11 Från Offenbach till The Black Crook

I 1800-talets varietéer, revyer och operetter skapas på båda sidor av Atlanten nya kombinationer av musik och talteater, där sång och dans integreras allt mer i handlingen.

21/11 Från The Ziegfeld Follies till Teaterbåten

Jerome Kern och andra pionjärer kring ”det glada 20-talet” lägger grunderna till den klassiska amerikanska musikalen, som ger utrymme för både verklighetsflykt och vassa samtidskommentarer.

28/11 Från Jazzsångaren till Oklahoma!

Ljudfilmens entré i slutet av 20-talet skapar ett spännande växelspel mellan teaterscen och filmduk, som gör musikalen till en viktig tidsspegel under depressionen och andra världskriget.

5/12 Från Annie Get Your Gun till Sound of Music

Richard Rodgers och Oscar Hammerstein är de främsta bland många skapare av efterkrigstidens stora musikaler, vars höjdpunkter ofta blev klassiker i den stora amerikanska sångskatten, The Great American Songbook.

12/12 Från West Side Story till

Jesus Christ Superstar

Ett krisande Broadway och Hollywood med stigande produktionskostnader och konkurrens från tv söker nya uttryck som kan tilltala rock- och poppubliken.

19/12 Från Rocky Horror Show till Bollywood och Mamma Mia

Musikalen har dödförklarats många gånger, men tycks alltid återuppstå; i gigantiska internationella stjärnuppsättningar, med skilda karaktärsdrag på olika kontinenter och genom en lekfull självironi, där låtar från kända artisters musikalbum återvinns i musikalform. Vad blir nästa steg?

Föreläsare Måns Tengné, musikvetare, musikjournalist

Programansvarig Monika Hammar Granberg

Tid Sex onsdagar kl. 9.30–11.15: 14/11–19/12

Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 182340

Mångvetenskap

**Tillfälliga Stockholmare
– okända, ö-kända och erkända**

Stockholm har alltid lockat till sig människor som inte har haft för avsikt att bosätta sig permanent i staden. De flesta har kommit som tillfälliga besökare, kanske turister eller för att arbeta eller studera en begränsad tid. Andra, inte minst i senare tid, har kommit till Stockholm som flyktingar och för en del av dem blir huvudstaden första anhalten på en resa mot ett nytt hem. Serien handlar om några av dessa människor. Tidsperspektivet sträcker sig från senmedeltid till i dag, och vi får möta alltifrån diplomater och soldater till internationella konferensdeltagare, gästarbetare och flyktingbarn.

14/11 Besvärliga gäster – diplomaternas blick på 1600-talets Stockholm

Föreläsare Heiko Droste, professor i stads- och kommunhistoria, Stockholms universitet

21/11 Varför dömdes Margareta Matsdotter?

Om brott, straff och främlingskap i 1600-talets Stockholm

Föreläsare Sven Lilja, professor emeritus i historia, Stockholms universitet

Långväga främlingar på tillfälligt besök

Världspostkongressen i Stockholm, 1924

Föreläsare Marianne Larsson, fil.dr i etnologi, intendent och forskare, Nordiska museet

28/11 Med ångbåt från land till stad

Om ångbåtsepoken och ångbåtlinjer i Mälardalen, 1860–1950

Föreläsare Lennart Rydberg, civilekonom, f.d. borgarråd i Stockholm

5/12 I väntan på nästa krig – livgardets soldater i Stockholm under 1680- och 1690-talen

Föreläsare Marie Lennersand, docent i historia, förste arkivarie och sektionschef, Riksarkivet

12/12 Den goda viljans ambassadörer

Finska barns möten med stockholmarna under andra världskriget

Föreläsare Ann Nehlin, fil.dr i historia, Stockholms universitet

... "du kommer till ett land och dom ger en penna i handen"

Ensamkommande flyktingungdomar på ett gruppboende i Stockholm

Föreläsare Minja Hjorth, magisterstudent i etnologi, Södertörns högskola och antikvarie, Stadsmuseet i Stockholm

19/12 Att söka ett arbete

– herrarbetande Djurakvinnor i Stockholm runt sekelskiftet 1900

Föreläsare Anna Götlind, professor i historia, Stockholms universitet

Programansvariga Kenneth Abrahamsson och Britt Olofsdotter

Tid Sex onsdagar kl. 11.45–13.30: 14/11–19/12

Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 182350

Naturvetenskap

Evolution, genetik, medicin

Evolutionen möjliggör utveckling av nya livsformer genom konkurrens mellan slumpvist etablerade arter i en bestämd miljö. Möjligheten för uppträdande av nya varianter ökade kraftigt då en könslig förökning med han- och honceller utvecklats. Centrala frågor inom evolutionen diskuteras, varefter utvecklingen från livets uppkomst och till etableringen av celler med kärnor, vilka är mycket mer komplicerade jämfört med bakterieceller, beskrivs. Därefter presenteras utvecklingen av flercelliga organismer med funktioner uppdelade på olika typer av celler. Efter detta kommenteras den evolutionära utvecklingen under de senaste 550 miljoner åren då olika livsformer tillkommit eller försvunnit beroende av kraftiga förändringar i miljön. Utvecklingen

av den moderna människan har klarlagts med aktuella bidrag genom förmågan att läsa i livets böcker, att karakterisera cellernas DNA.

Avslutningsvis presenteras vår förståelse av ärftliga sjukdomar och cancercellens beteende, som har sin grund i evolutionära mekanismer, vilka gynnat en grupp av skadliga celler på bekostnad av fortlevnaden av önskvärda kroppsceller.

24/9 Evolutionslärans två dimensioner

Föreläsare Erling Norrby, professor emeritus i virologi, Karolinska institutet, tidigare ständigt sekreterare vid Kungl. Vetenskapsakademien

1/10 Livets uppkomst och cellens utveckling

Föreläsare Britt-Marie Sjöberg, professor vid institutionen för biokemi och biofysik, Stockholms universitet

8/10 Den flercelliga organismens utveckling och äventyrliga färd fram till människoaporna

Föreläsare Lars Werdelin, professor vid Naturhistoriska riksmuseet

22/10 Nya perspektiv på människans utveckling

Föreläsare Mattias Jakobsson, professor vid institutionen för organismbiologi, Uppsala universitet

29/10 Cancer – evolutionens mörka sida

Föreläsare Erling Norrby

5/11 Genetiska sjukdomar hos människan

Föreläsare Anna Wedell, professor och överläkare vid institutionen för molekylär medicin och kirurgi, Karolinska universitetssjukhuset, Solna

Programansvarig Lars-Johan Norrby

Tid Sex måndagar kl. 10.15–12.00:

24/9–5/11, ej 15/10

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 182360

Stora ögonblick i matematikens tidiga historia

Utvecklingen av den äldsta matematiken brukar kopplas till praktiska behov. Geometrin kan ha uppkommit ur åkerbruket, därför att man behövde mäta upp storleken på sina ägor. Och aritmetiken (räknekonsten) därför att man önskade mäta sin förmögenhet och kunna driva in skatter. De första skriftliga bevisen för att matematiken hade nått en viss grad av utveckling kommer från Babylonien och Egypten. Här kände man exempelvis till Pythagoras sats – mer

än tusen år innan Pythagoras föddes. Under grekernas storhetstid försköts matematikens centrum först till Aten och senare till Alexandria i Egypten. Vid tiden kring Kristi födelse behärskade de praktiskt sinnade romarna hela området kring Medelhavet; de använde matematik men tillförde ingenting nytt. Så småningom blev det bysantinska riket, från omkring år 400, en port mot den utveckling av matematiken som pågick i Indien.

25/9 Från stjärnskådning till en logisk vetenskap

Matematikern och astronomen Thales inför den logiska bevismetoden. Pythagoreerna gör matematiken till en självständig disciplin och Euklides samlar allt dåtida grekiska matematiska tänkande i Elementa.

2/10 "Rubba inte mina cirklar"

Arkimedes, antikens främste matematiker och naturvetare, beräknar sfärens area med ett mycket vackert bevis, vilket pekar fram mot en yttre kartprojektion. Han stänger ytterst noggrant in talet pi mellan två näraliggande tal. Och han skriver många "forskningsrapporter".

9/10 Apollonios banar väg för den moderna astronomin

När en kon skärs av ett plan uppstår kurvor, s.k. kägelsnitt: cirkel, ellips, parabel, hyperbel. Det var Apollonios som omkring 200 f.Kr. beskrev dessa kurvors egenskaper. Och med hjälp av hans teori om kägelsnitten kunde Johannes Kepler på 1600-talet dra slutsatsen att planeternas banor är ellipser.

16/10 Matematiken blir mer praktisk

Alexandria i Egypten grundas omkring 325 f.Kr. och blir den antika världens huvudstad. I det stora biblioteket är Eratosthenes chef och han mäter bl.a. jordens omkrets ganska bra. Hipparkhos inför begreppet korda och Ptolemaios samlar allt grekiskt kunnande om astronomi i Almagest.

30/10 Matematiken reser österut, nya räknemetoder införs

Boken om al-jabr (algebra) skrivs av den arabiske matematikern al-Khwarizmi på 800-talet. Många av de grekiska texterna om matematik översätts till arabiska. De indiska siffrorna och decimalsystemet sprids långsamt via araberna och får fäste i Europa först på 1200-talet.

6/11 Den matematiska medeltidens slut

Cardanos formel för hur man löser ekvationer av tredje graden samt Copernicus placering av solen i stället för jorden i centrum för universum är två stora händelser i matematikens historia. De inleder den nya tiden för matematiken.

Föreläsare Jockum Aniansson, tekn.dr, Kungliga Tekniska högskolan
Programansvarig Kristin Dahl
Tid Sex tisdagar kl. 13.00–14.45:
25/9–6/11, ej 23/10
Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 600 kr
Arrangemang nummer 182370

Vetenskap och teknik i samhället – vem styr vart?

Hur utvecklas tekniken och vetenskapen och hur påverkar det oss människor och vårt samhälle? Och hur påverkar vi människor i vår tur hur tekniken används på gott och ont. Nedslag i historien och blick på framtiden behandlas också.

25/9 Varför en ny tidsålder – angår oss antropocen?

Vad innebär ordet antropocen som tidsfenomen? Vad är teknikens och vetenskapens roll i detta omtvistade begrepp? Är detta vår tids apokalyps? Varför finns denna föreställning om en ny geologisk epok där människan lämnar outplånliga spår på planeten? Dessutom senaste nytt från Grönland, om hur glaciärerna utvecklas och ser ut i denna nya era.

Föreläsare Sverker Sörlin, professor i miljöhistoria, Kungliga Tekniska högskolan, idéhistoriker, författare

2/10 Snärjda i systemen

Hur har tekniska system för energi, transport, kommunikation m.m. vuxit fram? Hur har de påverkat samhälle och miljö på gott och ont? I vilken mån och på vilket sätt kan vi styra systemens framtida utveckling?

Föreläsare Arne Kaijser, professor emeritus i teknikhistoria, Kungliga Tekniska högskolan

9/10 Från Stockholm – Motala till globala informationssystem

Upptäckten av radio i slutet av 1800-talet innebar möjligheten att bygga stora system för kommunikation. Genom ny teknik, reglering och användning kunde systemen utvidgas och växa ihop, med tiden även med hjälp av sändare och mottagare i rymden. Framväxten av det globala informationssystemet, som både är en sorts teknosfär och en central plats för mänsklig kommunikation, behandlas.

Föreläsare Nina Wormbs, universitetslektor i teknikhistoria, Kungliga Tekniska högskolan

16/10 Vetenskapsakademien och tekniken

Vetenskapsakademien var mycket praktiskt inriktad under 1700-talet. Under 1800-talet kom den att domineras av universitetsprofessorer. Vad innebar denna utveckling för synen på teknik och

vad säger det oss om framväxten av teknik som ett eget vetenskapsområde?

Föreläsare Karl Grandin, föreståndare och professor vid Centrum för vetenskapshistoria, Kungl. Vetenskapsakademien

23/10 Etiken och tekniken

Varför och för vem ska tekniken vara? Hur ska vi gå tillväga då vi måste fatta beslut om hur t.ex. ny teknik ska användas, samtidigt som vi inte är säkra på vilken norm som ska vara vägledande för denna typ av beslut.

Föreläsare Olle Torpman, fil.dr i praktisk filosofi, Stockholms universitet

Programansvarig Siv Leth

Tid Fem tisdagar kl. 10.00–11.45: 25/9–23/10

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 550 kr

Arrangemang nummer 182380

Naturens byggstenar – atomerna

Upptäckter – Utvinning – Uran – Utbredning – Uppkomst

Svensk kemi bidrog under 1800-talet till upptäckten av flera grundämnen. Samtliga 92 är nu kartlagda och fler kan produceras i laboratoriet. Vi får en översikt av hur de fördelas på jorden och användningsområden t.ex. för att utvinna kärnenergi. Fördelningen av grundämnen i stjärnor och galaxer skiljer sig drastiskt från vår omgivning. Varför? Hur uppstod grundämnena? Har förekomsten ändrats över årmiljarderna? Vi spanar in de mest extrema miljöerna i kosmos, stjärnornas heta inre, exploderande supernovor, sammansmältande neutronstjärnor och reder ut vad som kan ha skett vid tiden alldeles efter skapelsen, Big Bang.

27/9 Upptäckterna av nya grundämnen och fördelningen i vår jord

Föreläsare Pär Weihed, professor i malmgeologi, ställföreträdande rektor vid Luleå tekniska universitet

4/10 Partikelproduktionen efter Big Bang och vid CERN

Föreläsare Sara Strandberg, universitetslektor i partikelfysik, Stockholms universitet

11/10 Tillskotten av grundämnen från stjärnor i Vintergatan

Föreläsare Bengt Gustafsson, professor i astronomi, Uppsala universitet

18/10 Supernovor och deras roll i produktionen av tyngre grundämnen

Föreläsare Josefin Larsson, bitr. lektor i partikel- och astropartikelfysik, Kungliga Tekniska högskolan

15/11 Besök på R1, Sveriges första atomreaktor

Föredrag om kärnkraft, avfallsproblem m.m.
Föreläsare Leif Handberg, universitetslektor i medieteknik och interaktionsdesign, Kungliga Tekniska högskolan.

Adress Reaktorhallen, R1, Drottning Kristinas väg 51, våning 3

Obs! Vi delar in oss i två grupper

Grupp 1 kl. 10.30–12.00, Grupp 2 kl. 13.30–15.00

Programansvarig Gösta Gahm

Tid Fem torsdagar kl. 14.15–16.00:

27/9–18/10, 15/11 *Obs! 15/11 studiebesök på*

KTH i grupp. Tider se ovan.

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 550 kr

Arrangemang nummer 182390

Aktuell matematik – från talet pi till superdatorer

Datorerna har medfört att man numera kan räkna ut saker som man inte kunde förut. Exempelvis dyker så kallade differentialekvationer upp i modeller av t.ex. planetrörelser, populationsutveckling och klimatutveckling. Oftast svåra att lösa, innan datorerna tog över räknandet. Men det finns också problem som faktiskt är omöjliga att lösa. Hur kan man bevisa det? Vi diskuterar också varför det fortfarande är så få kvinnor högre upp i karriären, när lika många pojkar som flickor numera väljer det mest matematikintensiva gymnasieprogrammet. Och hur kommer det sig att talet pi dyker upp i sammanhang där man minst anar det? Vi avslutar med att belysa matematiken i olika valsystem. Vilka system är rättvisa? Vilka system kan manipuleras?

5/11 Kryptomaskinen Enigma och RSA-kryptering

Under andra världskriget användes den berömda Enigma-maskinen. En kryptering som fungerar eftersom sändare och mottagare har samma krypteringsnyckel för att koda och avkoda ett meddelande. Men liknande skulle vara svårt att organisera för nätets miljarder användare av bl.a. banktjänster.

Föreläsare Björn Bergstrand, associate vid Kidbrooke Advisory med inriktning på finansiell riskhantering

12/11 Supersnabba datorer – vilka problem kan de lösa?

Ju större förmåga att utföra beräkningar som datorerna har fått, desto svårare ekvationer har matematikerna kunnat ta itu med. Det har lett till att den numeriska matematiken, d.v.s. studiet av beräkningsmetoder, har utvecklats kraftigt. *Föreläsare* Gunilla Kreiss, professor i numerisk analys, Uppsala universitet

19/11 Varför finns det så få kvinnliga professorer i matematik?

På det mest matematikintensiva gymnasieprogrammet är uppdelningen 50/50 av pojkar och flickor och det genomsnittliga betyget skiljer sig inte åt. Men högre upp i karriären ”försvinner” kvinnorna. Svensk matematik dras med en kvinnosyn från 1950-talet, som har rötter i Aristoteles tid.

Föreläsare Lovisa Sumpter, docent och universitetslektor i matematikämnet didaktik, Stockholms universitet

26/11 Det fantastiska talet pi

Talet pi existerar i många matematiska sammanhang som inte har det minsta med cirklar att göra. Det ingår till exempel i lösningen av statistiska problem. Och det spelar roll för tolkningen av så olika naturfenomen som atomers struktur och stjärnors rörelser.

Föreläsare Jockum Aniansson, tekn.dr, Kungliga Tekniska högskolan

3/12 Omöjliga problem – varför går det inte?

När en matematiker säger att något är omöjligt, så menar hen just att det är omöjligt och inte bara väldigt svårt, vilket vi till vardags oftast tycks mena. Men hur bevisar man att något är omöjligt?

Föreläsare Olof Sisask, forskare vid institutionen för matematik, Kungliga Tekniska högskolan

10/12 Matematik i valsystem – rättvisa och manipulation

Om grunderna i det svenska valsystemet av i dag, om för- och nackdelar med olika valsystem och om hur valsystem manipuleras i olika länder.

Föreläsare Svante Linusson, professor vid institutionen för matematik, Kungliga Tekniska högskolan

Programansvarig Kristin Dahl

Tid Sex måndagar kl. 14.00–15.45: 5/11–10/12

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 182400

På forskningsfronten – mycket nytt

Inom den naturvetenskapliga och tekniska forskningen görs hela tiden framsteg. Många av dessa bidrar till långsiktig kunskapsuppbyggnad, men har inga omedelbara implikationer för gemene man. Andra kan omgående bidra till samhällsutvecklingen i form av bättre beslutsunderlag eller nya och bättre produkter. Vi ger exempel från några spännande områden på vad som är aktuellt inom forskningen just nu.

8/11 Genetiska likheter mellan däggdjur och människor – en nyckel till människans sjukdomar

När vi ser vilka delar av arvsmassan som är lika hos många olika däggdjur, kan vi också förstå vad som är viktigt i människans arvs massa. Jämförelserna har varit avgörande för att finna de signaler som gör att olika gener slås på och av i en cell. De flesta sjukdomsmutationerna kommer nämligen att ligga i de delar som är lika hos alla däggdjur. Hunden och människan får dessutom samma sjukdomar och delar ofta genetiska sjukdomsmekanismer.

Föreläsare Kerstin Lindblad-Toh, professor i komparativ genomik, Uppsala universitet och Broad Institute, Cambridge, Massachusetts, USA

15/11 Energimaterial – material som hjälper oss att lagra, omvandla eller distribuera energi

Termoelektriska material omvandlar en temperaturskillnad direkt till en elektrisk spänning – utan rörliga delar. Termoelektrika är dock inte särskilt effektiva, men den låga verkningsgraden är inget problem, när den termiska gradienten kommer från spillvärme och alltså är gratis. Effekten kan också köras baklänges och användas för kylning.

Föreläsare Sven Lidin, professor vid Centrum för analys och syntes, Lunds universitet

22/11 Kvantdatorn – en dator med långt större beräkningskraft än dagens bästa superdatorer

En klassisk dator hanterar information binärt, den grundläggande enheten är en bit – ett elektroniskt minne – som kan ha värdet ett eller noll. I en kvantdator lagras och processas information i kvantbitar eller qubits. En sådan kan också ha värdet ett eller noll – men även ett och noll samtidigt.

Föreläsare Per Delsing, professor vid institutionen för mikroteknologi och nanovetenskap, avdelningen kvantteknologi, Chalmers tekniska högskola

29/11 Är fusionsforskningen på väg mot ett genombrott?

Dagens kärnkraft bygger på den nukleära fissionsprocessen, där en tung kärna splittras i lättare, och energi frigörs på grund av den förändrade massan, men vi får också radioaktivt avfall som måste lagras under lång tid. Om vi i stället använder oss av fusionsprocessen, får vi på samma sätt ett stort energiutbyte, men inget långlivat radioaktivt avfall.

Föreläsare Elisabeth Rachlew, professor emerita i fysik, Kungliga Tekniska högskolan

6/12 Att "se" livet på molekylär nivå – kryoelektronmikroskopi

Inom livsvetenskaperna är det molekylära perspektivet centralt. För att förstå molekylerna i vår

kropp måste vi veta hur de ser ut. En teknik för att avbilda biomolekyler ner till atomnivån, en teknik som belönades med Nobelpriset i kemi år 2017, är kryoelektronmikroskopi. Hur fungerar den och vad kan den lära oss om cellens inre liv? *Föreläsare* Gunnar von Heijne, professor vid institutionen för biokemi och biofysik, Stockholms universitet

Programansvarig Ingvar Isfeldt

Tid Fem torsdagar kl. 14.15–16.00: 8/11–6/12

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 550 kr

Arrangemang nummer 182410

Östersjön – finns det bot för ett sjukt hav?

Att Östersjön är ett av världens mest förorenade innanhav är väl känt: övergödning, överfiske och den ökande sjöfarten har gjort Östersjön till ett hav i kris. Uppdatera dig om det senaste kring Östersjöns utveckling och ta del av ny kunskap och innovativa idéer.

14/11 Vad vet vi egentligen om Östersjöregionen?

Livet i länderna kring Östersjön. Hur har ekonomi, hälsa och välbefinnande sett ut i länderna runt Östersjön de senaste 200 åren och hur påverkar det länderna i dag?

Föreläsare Olof Gränström, pol.mag. i statsvetenskap, projektledare Gapminder

21/11 Varmare, sötare och surare

Östersjön före Östersjön – den geologiska utvecklingen. Framtidens allt varmare klimat påverkar även Östersjön som blir sötare, surare och givetvis även varmare. Forskning och kunskaper om hur vi påverkas av klimatförändringarna och vad vi kan göra för att bidra till en friskare Östersjön och ett mer hållbart klimat.

Föreläsare Michael Tedengren, docent vid institutionen för ekologi, miljö och botanik, Stockholms universitet

28/11 Från land till hav – hur ser framtiden ut för världens sjukaste innanhav?

Framtidsblickande miljöarbete för Östersjön. Före och efter – det vet vi om effekterna av Baltic Sea Action Plan – EU:s ramdirektiv för vatten och implikationerna framåt för närsaltsbelastningen på Östersjön.

Föreläsare Bo Gustafsson, fl.dr i oceanografi, direktör Baltic Nest Institute, Stockholms universitet

5/12 Övergödning – kväve och fosfor

För fem år sedan enades länderna kring Östersjön om att minska utsläppen av kväve och fosfor

i enlighet med HELCOM:s aktionsplan för Östersjön för att förbättra vattenkvaliteten. Politiker måste många gånger fatta beslut utan att ha ett grundligt underlag. När vet man att kunskaperna är tillräckliga? Hur kan forskning komma till nytta för beslutsfattare?

Föreläsare Sif Johansson, fil.dr i marinbiologi, verksamhetsledare Mistra EviEM

12/12 Plast och andra farliga ämnen

Det rapporteras ständigt om olika föroreningar som hamnar i Östersjön, men vilka är egentligen farliga och behöver tas bort? Vem ska ta bort dem, hur och när? Majoriteten av allt skräp som hamnar i havet kommer från land. Källor och spridningsvägar från staden till Östersjön.

Effekter på Östersjöns djurliv.

Föreläsare Anna Sobec, docent vid institutionen för miljövetenskap och analytisk kemi ACES, Stockholms universitet

Programansvarig Britt Olofsdotter

Tid Fem onsdagar kl. 9.30–11.15:

14/11–12/12

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 550 kr

Arrangemang nummer 182420

Politik och samhälle

Baltikum – 100 år av självständighet

År 1918 tillkom, i första världskrigets slutskede och i kölvattnet av den ryska revolutionen, de tre republikerna Estland, Lettland och Litauen. Drömmen om ett eget land hade funnits länge hos dessa folk. Det ryska tsarrikets sönderfall skapade förutsättningarna för egna stater.

Friheten blev kortvarig, endast 20 år. 1940 drogs regionen in i andra världskriget då en miljon balter fick sätta livet till. Länderna ockuperades först av Sovjetunionen, sen av Nazityskland och så åter av Sovjet, med utrensningar och massakrer på judar som följd. Efter kriget följde 50 år av sovjetisk ockupation, förtryck och deportationer. Man lärde sig att ljuga och tuga, uthärda och ständigt vara rädd. Många balter flydde till Sverige. Först på 90-talet, efter Sovjetunionens fall, blev Estland, Lettland och Litauen fria länder. De införde marknadsekonomi och blev medlemmar i EU och i Nato.

Föreläsningsserien ger oss våra baltiska granars komplexa historia och dagsaktuella nu.

26/9 Sverige – Estland, vår gemensamma historia

Föreläsare Hans Lepp, Baltikumkännare, reseledare, tidigare kulturattaché i Tallinn

3/10 Kulturens Baltikum

Föreläsare Maarja Talgre, kulturjournalist och författare

10/10 Lettland – från ordensrike till modernt EU-land

Föreläsare Hans Lepp

17/10 Att rapportera från Baltikum

Föreläsare Thella Johnson, journalist, tidigare SR:s Helsingforskorrespondent

24/10 Litauen – vårt okända grannland

Föreläsare Hans Lepp

31/10 Ekonomi och utveckling

Föreläsare Anders Paalzow, rektor vid Handels-högskolan i Riga

Programansvarig Cecilia Bäcklander

Tid Sex onsdagar kl. 10.00–11.45: 26/9–31/10

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 182430

Efter terrorismen?

År 2001 flög kapade plan in i World Trade Center i New York och Pentagon i Washington. Sedan dess har västvärlden präglats av rädsla för terrorismen. Och trots högerextremisten Anders Behring Breiviks massmord på unga norrmän är det den jihadistiska terrorismen som injagat mest fruktan, även här i Norden. Blodiga dåd i Paris, München och Nice har följts av dödande skott i Köpenhamn och en mordisk lastbilsfärd på Drottninggatan.

Räknat i antalet dödsoffer är terrorism försumbar jämfört med välfärdssjukdomar eller självmord och den drabbar mycket hårdare i Afghanistan och Somalia än i väst. Men terroristernas våldsamma attacker frammanar ett klimat av misstro och krav på hårdare tag. Hur ser hotet ut? Och hur bemöter ett samhälle extremism utan att bli extremistiskt?

27/9 Att arbeta för utveckling i Afghanistan, ett land drabbat av krig och terror

Föreläsare Malena Rembe, landchef Afghanistan för Svenska Afghanistankommittén, tidigare bl.a. chefsanalytiker för kontraterrorism vid Säkerhetspolisen

4/10 Vad är terrorism och vad är befrielsekamp, tyrannmord och annat politiskt våld?

Föreläsare Erik Melander, professor vid institutionen för freds- och konfliktforskning, Uppsala universitet

11/10 De som ville omskapa sitt samhälle med våld – historiska politiska dåd från tsarmord till nazistsektor till jihadism

Föreläsare Anna-Lena Lodenius, journalist och författare till bl.a. *Vi måste förbereda oss på död: I huvudet på en terrorist*

25/10 Hur skapas en terrorist i dagens Sverige?

Föreläsare Magnus Sandelin, journalist och författare av böcker om jihadism, nazism och politiska våldsverkare

Den svenska hotbilden och arbetet med att stoppa terrordåd

Föreläsare Magnus Ranstorp, docent, forskningsledare för terrorismstudier vid Försvarshögskolan
Obs! dubbel föreläsning 25/10 inkl. 45 min. lunchpaus. Sluttid kl. 13.45

Programansvariga Cecilia Bäcklander och Tove Faye-Wevle

Tid Tre torsdagar kl. 9.30–11.15:

27/9–11/10, samt 25/10 kl. 9.30–13.45

Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 550 kr

Arrangemang nummer 182440

Familjerätt i omvandling

Familjerätten är stadd i ständig utveckling. Nya samlevnadsformer ser dagens ljus och nya krav ställs på det familjerättsliga området. Det höga antalet skilsmässor skapar konflikter mellan föräldrarna om vårdnad, boende och umgänge med barnen.

När en make/maka dör uppkommer allt oftare tvister om arvet mellan efterlevande make/maka och den avlidnes särkullbarn. Behovet av testamente ökar vilket väcker frågan vilken frihet som en individ har att testamentera och vilket skydd som bröstarvingarna har mot testamente. Med en åldrande befolkning aktualiseras också frågor om testamentes ogiltighet på grund av demens och andra sjukdomar.

I en värld där människornas rörlighet över gränserna ökar har nya internationella regleringar fått ökad betydelse, såsom FN:s barnkonvention och EU:s förordningar om arv och bodelning. Den internationella rörligheten har också medfört kulturkrockar som väckt högaktuella politiska frågor om erkännande av barnäktenskap och polygama äktenskap.

2/11 Äktenskap och samboende – vad säger lagen?

9/11 Arvsrätten för make/maka och barn

16/11 Testamentsrätten

– dess frihet och begränsningar

23/11 Tvister om vårdnad

– boende och umgänge med barn

30/11 EU:s nya arvsförordning och bodelningsförordning

7/12 Erkännande av utländska barnäktenskap och polygama äktenskap

Föreläsare Göran Lind, professor i civilrätt vid Stockholms universitet

Programansvarig Agneta Lundén

Tid Sex fredagar kl. 12.30–14.15: 2/11–7/12

Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Obs! 7/12 Hedénsalen, ABF-huset, 4 tr

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 182450

Är demokratin i kris?

Efter ett kvartssekel av framgångar för demokratin som styrelseskick har vi på 2000-talet kunnat se hur den demokratiska och frihetliga utvecklingen i världen gått i den andra riktningen. Antalet demokratiska stater har minskat och i flera demokratiska stater har auktoritära ledare och antidemokratiska krafter vunnit ökat inflytande. Enligt Freedom house index har friheten i världen sjunkit elva år i rad (Freedom in the World 2017). Har vi tagit den demokratiska utvecklingen för given? Vad krävs för att vända utvecklingen?

8/11 Den moderna demokratins historia

Föreläsare Sverker Gustavsson, professor emeritus i statsvetenskap, Uppsala universitet

15/11 Ungdomars syn på demokrati

Föreläsare Mikael Persson, docent i statsvetenskap, Göteborgs universitet

22/11 Kvinnorna och demokratin

Föreläsare Maria Jansson och Maria Wendt, docenter i statsvetenskap, Stockholms universitet

29/11 Nya utmaningar för demokratin – polarisering, falska nyheter, nya kanaler...

Föreläsare Åsa Wikforss, professor i teoretisk filosofi, Stockholms universitet

6/12 Hur står det till med demokratin inom EU?

Föreläsare Rutger Lindahl, seniorprofessor i statsvetenskap, Göteborgs universitet

13/12 Demokratins uppgång och fall?

Föreläsare Sten Widmalm, professor i statsvetenskap, Uppsala universitet

Programansvariga Peter Fagerlund, Elisabet Hermansson och Bo Irbland

Tid Sex torsdagar kl. 9.30–11.15: 8/11–13/12

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 182460

Språkvetenskap

Våra föreläsningar om språk

Vi tror oss alla veta en massa saker om språk utan att fundera särskilt på varifrån vi har fått kunskapen. Mikael Parkvall, lingvist vid Stockholms universitet, har i olika sammanhang talat och skrivit om våra uppfattningar om språkets natur och användning, bland annat i sin språkspaltserie i Svenska Dagbladet och i sin bok *Lagom finns bara i Sverige. Och andra myter om språk*. Han genomför en faktakoll av utbredda föreläsningar om språk och har kunnat konstatera förekomsten av en hel del mytbildning. I denna serie kommer Mikael Parkvall att vidareutveckla denna strävan och ta upp vad som är sant och vad som är falskt i vanliga språkuppfattningar.

27/9 Vad är egentligen ett ord?

Och vad är ett ordförråd? Har olika språk olika stora ordförråd?

4/10 Har det funnits ett urspråk?

Om släktskap mellan språk. Hur uppstår språklig diversifiering över tiden?

11/10 Styr språket hur vi tänker?

Om förhållandet mellan språk och tanke. Kan ett ”lämpligt” ordval få oss att gilla terrorister?

18/10 Om språkens ekologi

Hur förhåller sig olika språk och språkvarieteter (dialekter, sociolekter) till varandra? Hur ser det ut i dagens svenska samhälle? Hur ser det ut ute i världen? Riskerar t.ex. svenskan att utplånas av engelskan?

25/10 Är människans språkförmåga något medfött?

Hur pass mycket är universellt bland världens språk? Är teckenspråk lika över hela världen?

1/11 Om språknormer

Varför uppfattas inte faktorn ”språknorm” som särskilt väsentligt av lingvister, men likafullt som väldigt viktigt av lekmän?

Föreläsare Mikael Parkvall, universitetslektor i lingvistik, Stockholms universitet

Programansvarig Lars Fant

Tid Sex torsdagar kl.12.00–13.45:

27/9–1/11

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 182470

Seminarier/temadagar

Praktisk filosofi – miljöetik I

Miljöetik handlar dels om vilket moraliskt värde naturen har; är den värdefull i sig eller enbart som resurs för mänskliga syften, dels om vad vi moraliskt sett bör göra åt de olika miljöproblem som vi står inför i dag. Vi bekantar oss med olika etiska teorier, samt fördjupar oss i etikens rekommendationer på olika problemområden, som exempelvis regnskogsskövling, kärnkraft, GMO, artutrotning och klimatförändring.

Serien sträcker sig över två terminer, med sex tillfällen per termin, där man är välkommen att läsa en eller båda terminerna.

17/9 Vad är miljöetik och varför behövs den?

Om miljöproblemens etiska aspekter, om relativism och om moraliskt ansvar.

1/10 Vad är egentligen av värde och för vem?

Om natursyn, moralisk status och egenvärden.

15/10 Konsekvensetiska teorier och miljön

Är konsekvenserna viktigast för att avgöra vad som är rätt att göra åt miljöproblemen?

29/10 Pliktetiska teorier och miljön

Är det absoluta plikter/rättigheter som avgör vad som är rätt att göra åt miljöproblemen?

12/11 Dygdetiska teorier och miljön

Är det våra motiv/dygder som bestämmer om vi handlar rätt?

26/11 Fördjupade tillämpningar: Regnskogsskövling och genmodifiering

Vad är egentligen problemen och vad bör vi göra åt dem?

Seminarieledare Olle Torpman, fil.dr i praktisk filosofi, Stockholms universitet

Programansvarig Ingela Karlsson

Tid Sex måndagar kl. 13.00–14.45: 17/9–26/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 182480

Fördjupad förståelse av jazzmusik

Detta är en serie om musikens uppbyggnad för er som är nyfikna på hur jazzmusiker arbetar och vill träna era sinnen för att förstå och uppfatta mer av musikens sköna värld. Under ledning av Ulf Johansson Werre får vi en introduktion till hur harmonier, form, melodi och rytmik samverkar till en musikalisk enhet. Vi lär oss hur orkesterns olika delar samarbetar under olika epoker och får också en inblick i grundläggande musikteori. Ulf illustrerar de olika momenten

vid pianot och med andra instrument samt analyserar kompositioner och improvisationer från olika musikgenrer.

Max 50 deltagare.

Seminarieerien äger rum på samma dagar som föreläsningsserien *Levande jazzhistoria* men på eftermiddagar.

Föreläsare Ulf Johansson Werre, jazzmusiker och konstnärlig ledare

Programansvarig Anita Kruckenberg

Tid Sex tisdagar kl. 13.15–15.00:

25/9–6/11, ej 23/10

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge

Avgift 850 kr

Arrangemang nummer 182490

Deckare och kriminallitteratur då och nu

Seminarieerien vänder sig till de som läst litteraturvetenskap antingen på Senioruniversitetet eller har motsvarande kompetens. Inför seminarierna förväntas deltagarna läsa texter samt bakgrundsmaterial.

28/9 Kriminalberättelsen

– den ursprungliga berättelseformen

Vad är en kriminalberättelse/deckare? Element av deckargenren i annan litteratur.

Vi läser ett urval noveller av Edgar Allan Poe med Auguste Dupin och Sir Arthur Conan Doyle, ett urval noveller om Sherlock Holmes, alternativt *De fyras tecken*.

12/10 Den engelska guldåldern – "Whodunnit"

Pusseldeckare. Kriminalberättelsen och samhället. Polisen och privatdetektiven. Vi läser en roman av Agatha Christie och en av Dorothy Sayers.

26/10 Den hårdkokta deckaren

Deckare som samhällskritik. Staden som rum för kriminalitet. Vi läser Dashiell Hammetts *Riddarfalken från Malta* och en roman av Raymond Chandler.

9/11 Frankrike och Tyskland

– nationella, lokala traditioner

Deckaren en europeisk/västerländsk genre? Vi läser en av Doris Gerckes Bella Block-romaner och en av Georges Simenons romaner om kommissarie Maigret.

23/11 Kalla kriget – spionromanen

Vi läser John Le Carrés *Spionen som kom in från kylan* och en av Stieg Trenters romaner.

7/12 Sjöwall Wahlöö och Stieg Larsson-effekten

Deckaren i dag? Vi läser Stieg Larssons *Män som hatar kvinnor* (ev. delar ur den) och delar ur Sjöwall Wahlöös serie *Roman om ett brott*.

Teoretisk litteratur som tillkommer:

K. Bergman, S. Kärrholm: *Kriminallitteratur.*

Utveckling, genrer, perspektiv, samt artiklar och kompendium. Några ex. av boken finns på Stockholms stadsbibliotek och Stockholms Universitetsbibliotek.

Seminarieledare Anna Cavallin,

fil.dr i litteraturvetenskap,

Stockholms universitet

Programansvarig Catherine Dahlström

Tid Sex fredagar kl. 10.00–11.45:

28/9–7/12

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 182500

Filmklassiker och eftersamtal på Bio Capitol

Begreppet filmklassiker har ingen entydig innebörd. Det är ofta filmer som speglar mänskliga problem och som präglas av tidlöshet. Klassiska filmer förknippas ofta med erkända regissörer och manusförfattare som skapat filmer med stor verkshöjd och kvalitet och fått erkännande vid olika filmfestivaler. Det är också filmer som bidrar till begrepp och metaforer för att förstå betydande samhällsförändringar, politiska omvälvningar och krigs verkningar, men också nära relationer mellan människor. Syftet med serien är att se några framträdande filmklassiker, erbjuda reflekterande kommentarer samt att inbjuda till samtal. Den första träffen inleds med en introduktion till filmerna. Därefter håller filmvetaren Mikaela Kindblom, Stiftelsen Filmstadens kultur, en föreläsning om begreppet filmklassiker som kanon eller skiftande subjekt inom filmvetenskapen.

1/10 Veronikas dubbelliv

– Krzysztof Kieślowski, Polen 1991

Här skildras två kvinnor i Polen och Frankrike som lever parallella liv utan att ha träffats. De är födda på samma dag, har samma musiksmak och lider av samma hjärtsjukdom. När Weronika avlider så förändras också livet för Véronique, som båda gestaltas av Irène Jacob.

8/10 Aguirre – Guds vrede,

Werner Herzog, Tyskland 1972

Berättelsen om Lope de Aguirres expedition i Amazonas djungler på jakt efter guldlandet Eldorado. Klaus Kinski spelar – eller är – huvudpersonen, den vansinnige Aguirre som i sitt övermod driver expeditionen vidare. En av de mest mentalt och fysiskt tunga filminspelningarna i historien.

15/10 En alldeles särskild dag

– Ettore Scola, Italien 1977

Den särskilda dagen äger rum då Hitler besöker Mussolini i Rom. De flesta går ut på gatorna men hemmafrun Antonietta (Sophia Loren) väljer att stanna hemma och besöks av grannen Gabriele (Marcello Mastroianni).

29/10 Tokyo Story – Yasujiro Ozu, Japan 1953

En berättelse om ett äldre par som reser till Tokyo för att träffa sina fyra barn och änkan till deras son. Ett möte där den unga generationen lever ett annat liv än sina föräldrar och kanske också i olika världar.

5/11 Hiss till galgen

– Louis Malle, Frankrike 1958

En spänningsfilm om det perfekta brottet som tyvärr går snett. En man och en kvinna planerar att mörda kvinnans make som också är mannens chef. I ett kritiskt skede fastnar mannen Julien (Maurice Ronet) i en hiss vilket försätter Florence (Jeanne Moreau) i ett predikament...

12/11 Pianot – Jane Campion, Australien 1993

Den flerfaldigt Oscarsbelönade filmen *Pianot* utspelas i mitten av 1800-talet och handlar om kärlek, svek och makt i ett känslomättat triangel-drama. Ada som är stum sänds till Nya Zeeland för att gifta sig med en godsägare. Med på resan har hon dottern Flora och sitt piano.

Programansvariga Kenneth Abrahamsson och Ingemar Björklund

Tid Sex måndagar kl. 9.30–12.00:

1/10–12/11, ej 22/10

Lokal Bio Capitol, Sankt Eriksgatan 82

Avgift 650 kr

Arrangemang nummer 182510

Filosofikafé – eviga frågor

Vi tar upp en handfull spännande filosofiska frågor, som t.ex. lycka, sanning, rättvisa och yttrandefrihet. Varje tillfälle inleds med en kortare föreläsning och därefter diskuterar vi tillsammans. Följande begrepp kommer att diskuteras:

Lycka

Vad är det som gör livet värt att leva? Kan man missta sig om sin egen livskvalitet?

Jämlikhet och rättvisa

Vad innebär det att säga att alla människor är jämlika? Är ekonomisk ojämlikhet orättvis?

Sanning och relativism

Finns det absoluta sanningar eller beror ”sanningar” på perspektiv och begreppsliga ramverk?

Död och dödande

Är döden någonting dåligt? När och varför är dödande fel?

Yttrandefrihet

Vilka begränsningar, om några alls, finns för vad man får yttra? Hade Sveriges regering ett moraliskt ansvar att förhindra upplopp i Mellanöstern, som berodde på att Muhammedkarikatyrer publicerats på en svensk hemsida?

Språk och tanke

Vad bestämmer ett yttrandes tankeinhåll? Språkets konventioner, talarens avsikt, yttre omständigheter?

Litteratur Thomas Nagel: *Vad är meningen med alltihop?*

Seminarieledare Henrik Ahlenius, doktorand i praktisk filosofi, Stockholms universitet och Palle Leth, fil.dr i filosofi, Stockholms universitet

Programansvarig Ingela Karlsson

Tid Sex fredagar kl. 13.00–14.45:

9/11–14/12

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 600 kr

Arrangemang nummer 182520

Religionshistoria

Vi diskuterar gemensamt och aktivt de frågeställningar inom religionsområdet som vi finner intressanta. Ämnena kan ha väckts under universitetskurserna i religionshistoria eller vara aktuella i samhällsdebatten.

Seminarier med aktivt deltagande är en trevlig och givande form för att tala om de ofta spännande och kontroversiella religionsfrågorna! Diskussionsmaterial och frågor kommer att tillhandahållas på hemsidan.

Seminarieledare Sten Skånby, fil.dr i religionshistoria, Stockholms universitet

Programansvarig Ingela Karlsson

Tid Två tisdagar kl. 10.00–11.45:

4/12, 11/12

Lokal Hagagatan 1, sal meddelas senare

Avgift 300 kr

Arrangemang nummer 182530

Heldagsseminarium 18/10

Ordens makt. Litterära texter kan göra skillnad – ett seminarium om hur skrivna och talade ord påverkar och inspirerar oss

Ända sen lägereldarnas tid har vi berättat historier för varandra – för underhållning, för att dela med oss av upplevelser, händelser i omvärlden, kanske också för att varna för faror eller för att drömma om en annan värld.

Litterära texter har visat upp en spegel för att visa oss vilka vi är och vilka vi kan bli på gott och ont. Under olika epoker har författare skapat verk som vill förändra samhällen och inspirera till uppror mot förtryck och orättvisor.

Inför seminariet har ett antal deltagare i Senioruniversitetets föreläsningsserier bidragit med egna berättelser om viktiga eller avgörande möten med texter som har påverkat och inspirerat till nya tankar, förhållningssätt eller till och med handling. Även framstående litteratur- och teatervetare berättar om sina personliga möten med litteratur och diskuterar litteraturens och dramatikens roll i alla tider.

”So it goes” – att sätta ord på det onämnbare

Som krigsbarn som börjat ifrågasätta mytologin som växt upp kring andra världskriget var mötet med Vonneguts *Slakthus 5* en bekräftelse på vad jag börjat ana d.v.s. det meningslösa och absurda element som kännetecknar krig.

Föreläsare Catherine Dahlström, fil.dr, docent i engelska, Stockholms universitet

Masskommunikationens makt

Har 1900-talets brinnande humanister som Woolf, Huxley, Joyce, Eliot m.fl. motiverats av rädsla för folket? Varför? Hur kan den hederliga humanistiska litteraturen fungera som motgift och verka som kraft för mänsklighet och individuellt ansvarstagande.

Föreläsare Agnes Lidbeck, litteraturvetare, författare

Abrakadabra – ett strövtåg genom ordets betydelse, makt, farlighet och vanmakt

Reflektioner om enskilda ords roll i ideologier, religioner, historia, politik och vardag – med hjälp av psalmboken, Goethes *Faust*, Tredje Rikets språk och Uppsala Nya Tidning.

Föreläsare Helmut Müssener professor emeritus i tyskspråkig litteratur, Stockholms universitet

Historien i nutid – nytolkningar som berör

Utifrån min egen starka upplevelse av Peter Weiss *Rannsakingen* 1966 kommer jag att lyfta fram några historiska figurer som omtolkats i vår samtid: Kleopatra som historisk förfalskning på

film och på teater; Fröken Julie som vägrar att dö; bilden av nazismen i *Sound of Music*.

Föreläsare Willmar Sauter, professor emeritus vid institutionen för kultur och estetik, Stockholms universitet

Litteraturkritik handlar om något abstrakt – teaterkritik om något konkret

Som ung läser du för att upptäcka nya världar – sent i livet läser du för att upptäcka något du redan vet. Något går förlorat på vägen, annat får i stället en rikare klangbotten.

Föreläsare Leif Zern, litteraturvetare, författare, teaterkritiker

Skådespelarna Kristina Adolphson och Johan Holmberg, Dramaten, läser texter som påverkar och inspirerar.

Moderator Catherine Dahlström

Programansvarig Helga Messel

Tid Torsdag 18/10 kl. 10.00–16.00 inkl. 45 min. lunchpaus

Lokal Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 450 kr

Arrangemang nummer 182540

Halvdagsseminarium 22/10

Hur värjer vi oss mot pseudovetenskap?

En följd av dagens informationsamhälle är att vi allt oftare möts av påståenden som saknar vetenskaplig grund. Många gånger är det uppenbart, men ofta nog är det svårt att avgöra vad som är sant och vad som är falskt. Ett kritiskt förhållningssätt till källan är en viktig komponent, men vad kan vi mer göra för att värja oss mot pseudovetenskap.

Denna halvdag inleds med att fyra forskare ger var och en sin bild, varpå följer ett panel-samtal dem emellan. Avsikten är också att alla deltagare ska få stort utrymme att ställa frågor och delta i diskussionen.

Kl. 13.00 Kunskapens långa och krokiga väg framåt

Nästan ingen har sett en bakterie eller jordens rörelse runt solen. Ändå erkänner nästan alla att båda existerar. Det faktum att färre deltog vid Trumps invigningsceremoni än vid Obamas förnekas däremot av åtskilliga. Kunskapen gör framsteg, även där den inte tycks uppenbar och möter motstånd, även där den sticker i ögonen. Hur ska man förstå denna synbarligen motsägelsefulla process?

Föreläsare Arne Jarrick, professor i historia, Stockholms universitet

Kl. 13.30 Kunskapsförnekande och pseudo-vetenskap – inget nytt, men mer och värre

Pseudovetenskapligt kunskapsförnekande finns i många sammanhang, exempelvis inom alternativmedicin, astrologi, parapsykologi och skapelsestro. Kan uppmärksamheten på den nya vågen av anti-vetenskap möjligen föra det goda med sig att även dessa ”etablerade” bluffverksamheter ånyo ifrågasätts?

Föreläsare Dan Larhammar, professor i molekylär cellbiologi, Uppsala universitet

Kl. 14.00 Sund skepsis eller farligt förnekande?

Det talas mycket om kritiskt tänkande, men kan det kritiska tänkandet gå för långt? Föredraget syftar till att reda ut skillnaden mellan det kritiska tänkande som bär upp vetenskapen och den argumentation som leder till faktaresistens, vetenskapsförnekande och pseudovetenskap.

Föreläsare Sven Ove Hansson, professor i filosofi, Kungliga Tekniska högskolan

Kl. 14.30 Hur vässar vi det kritiska tänkandet?

I föredraget diskuteras olika metoder att stärka motståndskraften när det gäller pseudovetenskap, myter och falska nyheter. Särskilt fokus läggs på idén att man kan ”vaccinera” människor genom att låta dem ta del av olika typer av desinformation och förklara vilka knep som används för att övertyga.

Föreläsare Åsa Wikforss, professor i teoretisk filosofi, Stockholms universitet

Kl. 15.00 Kaffepaus

Kl. 15.30 Panelsamtal mellan de medverkande

Samtalsledare Cecilia Bäcklander, journalist, Senioruniversitetets ordförande

Kl. 16.15 Frågor och fortsatt diskussion

Kl. 17.00 Avslutning

Programansvarig Ingvar Isfeldt

Tid Måndag 22/10 kl. 13.00–17.00

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge

Avgift 400 kr

Arrangemang nummer 182550

Vandringar och exkursioner

Bland runor, rösen och fornåkrar – det förhistoriska landskapet träder fram

Detta är den första av tre serier om vårt kulturarv. Spåren ute i landskapet efter tidiga brukare, tillsammans med vittnesmål huggna i sten, samt strukturer i handritade lantmäterikartor, berättar om det svenska bondelandskapets uppkomst och förändring under två tusen år.

Först ut är det förhistoriska landskapet. Vi knyter ihop de korthuggna runristningarna med spåren efter husgrunder, fägator och fornåkrar och gör oss en bild av individens villkor och ”samhällets” utveckling.

Den historisk-geografiska forskningens teori, metoder, källmaterial och kunskapsläge presenteras.

Under en heldagsexkursion till fots söker vi upp de förhistoriska landskapselementen och tolkar deras inbördes samband och läge i naturlandskapet.

Max 30 deltagare.

5/9 Historiskt landskap i geografiskt perspektiv

Föreläsare Johan Berg, fil.dr i kulturgeografi, Stockholms universitet

Naturlandskapets grundelement

Tillgångar och begränsningar på den naturgivna spelplanen

Föreläsare Anders Yrgård, fil.lic. i naturgeografi, Stockholms universitet

12/9 Vad vet vi om det historiska landskapet före medeltiden?

Föreläsare Johan Berg

19/9 Källmaterial för förståelsen av det historiska landskapet

Vägledning till källmaterial i digitala register och arkiv. Arbete i datasal. *Obs! gruppindelning*

Övningsledare Johan Berg

26/9 Resa i tid och rum

Heldagsexkursion med abonnerad buss i det förhistoriska landskapet i Stockholms omgivning. *Exkursionsledare* Johan Berg och Anders Yrgård

Programansvarig Anders Yrgård, anders.yrgard@hotmail.com

Tid Fyra onsdagar kl. 13.00–14.45: 5/9, 12/9
För- och eftermiddagsgrupp, tid enl. särskild anvisning: 19/9

Heldagsexkursion kl. 8.30–17.30: 26/9
Lokal Geovetenskapens hus, Stockholms universitet. T-bana Universitetet. Sal meddelas senare. Vägvisning sänds ut före kursstart.
Tillgänglighet i fält: Promenad på grusgångar, betesmarker och skogsstigar i lätt omväxlande terräng. Fälthögtalare används.
Avgift 975 kr, inkl. exkursionsbuss
Arrangemang nummer 182560

Kulturhistoriska vandringar på några av Stockholms holmar

Höstens vandringar tar oss till tre av Stockholms historiska holmar.

Max 30 deltagare per grupp.

Vandring 1. Riddarholmen

Adelns holme som blev juridikens högsäte
Mötesplats utanför Riddarhuset

Vandring 2. Långholmen

Från fängelset till rekreationsholme
Mötesplats Långholmsbrons brofäste på Långholmssidan

Vandring 3. Skeppsholmen och Kastellholmen

Örlogsstationen som blev kulturholme
Mötesplats utanför Nationalmuseum

Ciceron Berit Dahlström, stockholmskännare och socionom

Kontaktperson Karin Javelin

Avgift 500 kr

Tid Tre måndagar kl. 13.00–15.15:

24/9, 1/10, 8/10

Arrangemang nummer 182570

Tid Tre tisdagar kl. 10.00–12.15:

18/9, 25/9, 2/10

Arrangemang nummer 182580

Tid Tre torsdagar kl. 10.00–12.15:

20/9, 27/9, 4/10

Arrangemang nummer 182590

Konstvandringar

Under höstens tre konstvandringar tittar vi närmare på konst och arkitektur kring tre lärdomsinstitutioner: Observatoriekullen, Stockholms universitet och Kungliga Tekniska högskolan.

19/9 Kunskapens kvarter

– konsten kring Observatoriekullen

Många av byggnaderna runt Observatoriekullen hade tidigare anknytning till Stockholms universitet och än i dag finner man här Studentpalatset, Handelshögskolan och Stadsbiblioteket. Konstverken i området spänner från 1920-talets klassicism till modernare verk av bl.a. Olle Baertling och Claes Hake.

Mötesplats Utanför entrén till Studentpalatset, Norrtullsgatan 2

26/9 Konst och arkitektur kring

Stockholms universitet

Campusområdet kring Frescati är fyllt av konstverk, som samspelar med arkitekturen i området. Konstsamlingen har vuxit fram parallellt med utbyggnaden av campus och speglar på så sätt också sin tid. Här möter vi bland annat konstverk av Olle Baertling och Sivert Lindblom samt arkitektur av Ralph Erskine och David Helldén.
Mötesplats Entrén till T-bana Universitetet

3/10 Konst och arkitektur kring

Kungliga Tekniska högskolan

År 1917 invigdes Kungliga Tekniska högskolan, ritad av Erik Lallerstedt. Redan från början fanns konstnärlig utformning med i planeringen, som detaljelement på fasader, konstverk inne i byggnaderna eller fristående föremål på de öppna gårdarna. Denna tradition med hög kvalitet på arkitekturen och inköp av moderna konstverk fortgår än i dag.

Mötesplats Industribrunnen, Kungliga Tekniska högskolan, intill Valhallavägen 79

Föreläsare/guider Marie Andersson och Eva Palmqvist, konstpedagoger och konstvetare från Konstvandringar Stockholm.

Programansvarig Catherine Dahlström

Avgift 500 kr

Tid Tre onsdagar 19/9, 26/9 och 3/10

Grupp 1 kl. 10.00–11.30

Arrangemang nummer 182600

Grupp 2 kl. 10.00–11.30

Arrangemang nummer 182610

Grupp 3 kl. 13.00–14.30

Arrangemang nummer 182620

Grupp 4 kl. 13.00–14.30

Arrangemang nummer 182630

Universitetskurser

Starka parfymer
undanbedes

Senioruniversitetets kurser utgör fristående kurser i respektive ämnen. De har sin motsvarighet antingen vid Stockholms universitet eller närliggande universitet och högskolor, eller utgår ifrån kurser och material som används vid dessa lärosäten.

Kursernas omfattning anges i högskolepoäng. Studietakten innebär normalt motsvarande 7,5 poäng per termin, dvs. kvartsfart.

Undervisningen består av föreläsningar och/eller seminarier och ibland av studiebesök. Undervisningen meddelas i regel av lärare som undervisar eller har undervisat vid universitet eller högskola eller har doktorsexamen.

Några formella behörighetskrav ställs inte på deltagarna, men om särskilda förkunskaper krävs i något ämne för att tillgodogöra sig kursen anges detta särskilt.

Tentamensprov kan anordnas för dem som så önskar. Intyg om godkänt prov lämnas. Obs! Dessa intyg kan inte användas vid ansökan till universitet och högskolor. Våra kurser är inte poänggivande.

Kostnader för litteratur och entréavgifter tillkommer. Akademi-bokhandeln, Mäster Samuelsgatan 32, har studerandrabatt på vissa kursböcker mot uppvisande av Senioruniversitetets kallelse.

Anmälan Ny anmälan krävs varje termin.

Nya deltagare kan ansluta sig till en pågående flerterminskurs.

Lokalerna är handikappanpassade om ej annat anges. Med hänsyn till allergiker undanbedes starka parfymer.

Kontaktperson för universitetskurser är Ingela Karlsson, tfn 070-654 05 95 ingela.karlsson1@gmail.com

Litteraturlista se www.senioruniversitetet.se under kursbeskrivningen

Avgiftsfri föreläsning

Studieteknik – konsten att lära

De som har anmält sig till universitetskurserna erbjuds en avgiftsfri föreläsning i Studieteknik – konsten att lära.

Obs! Begränsat antal platser.

Föreläsare Niklas Ericsson

Tid Torsdag kl. 9.30–12.00: 13/9

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge

Anmälan senast 10/9 till kansliet på e-post: kansliet@senioruniversitetet.se

Astronomi

Översiktscurs

Fristående kurs: 7,5 poäng.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kursen syftar till att ge en bred översikt i ämnet astronomi. Vi behandlar himlakropparnas egenskaper, d.v.s. hur stjärnor, supernovor, svarta hål, galaxer och olika kroppar i solsystemet är upp-

byggda samt varför och hur de bildas och utvecklas med tiden. Vi synar de kalla molnen i Vintergatan och rörelsemönster som tyder på närvaron av en ännu oidentifierad massa, den mörka materien. Olika former av energi, strålning och krafter styr utvecklingen i kosmos och vi behandlar universums storskaliga struktur liksom vad kosmologiska teorier och observationer säger om utveckling från ett Big Bang till nu och vidare in i framtiden. Vi bekantar oss även med stjärnhimlen vid ett besök på ett observatorium.

Kursledare Gösta Gahm, professor emeritus, Stockholms universitet, gahm@astro.su.se och Magnus Näslund, fil.dr, universitetslektor, Stockholms universitet, magnus@astro.su.se
Tid Åtta tisdagar kl. 13.00–15.30:

16/10–4/12. Den 30/10 kl. 15.30–18.00 är föreläsningen förlagd till Kunskapsskolan/Observatoriet i Saltsjöbaden

Lokal 16/10, 23/10, 6/11 Hedénsalen, ABF-huset, Sveavägen 41, 4 tr.

Lokal 13/11–4/12 Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 182705

Ekonomisk historia

Från Homo Sapiens sapiens till the Economic Man

Grundkurs: 30 poäng. Moment 3:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Ekonomisk historia är ämnet där dagens frågor om arbetskrisen och teknikutvecklingens fortskridande mot allt mäktigare maskiner i människornas tjänst ges sina historiska paralleller och förklaringar.

30-poängskursen i ekonomisk historia går nu in på sin tredje termin. Efter att i de föregående delkurserna ha format en bred kunskap om den ekonomisk-historiska utvecklingen studerar vi nu frågan om hur denna historia har förstått i sin samtid. Från persernas förakt för grekernas lögn på marknaden vandrar vi fram till dagens ekonomiska tänkande där marknaden tänks som en frihetens garant i världen. På vägen stöter vi på frågor om varför välstånd uppstår och vilket välstånd som räknas som ekonomiskt under olika tider. Termin fyra ägnas en fördjupning inom olika ekonomisk-historiska forskningstraditioner.

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Daniel Berg, fil.dr, Stockholms universitet, daniel.berg@ekohist.su.se

Tid Åtta onsdagar kl. 10.00–12.30: 26/9–14/11

Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 182710

Filmvetenskap

Filmhistoria. Nutida filmhistoria från slutet av 1960-talet till i dag

Fristående kurs: 7,5 poäng.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kursen ger en grundläggande förståelse av de rörliga bildernas historia från 1960-talets slut till dagens skiftande medielandskap. Den uppmärksamma särskilt filmen som globalt fenomen både när det gäller mångfald och rikriktning, genom att grundligt behandla film från Asien och från tredje världen likaväl som Hollywoods dominans. Kursen ser också film och filmkultur i förhållande till videotekniker och dagens digitala medier, även som ytterligare en aspekt av globaliseringsutvecklingen. Särskild uppmärksamhet ges till kinesisk film, till postkolonial film från Latinamerika, Indien och den afrikanska kontinenten samt till västerländsk politiserad film kring 1968. En sammankomst ägnas åt svensk film.

Kursledare Anne Bachmann, fil.dr, anne.h.bachmann@gmail.com

Tid Åtta onsdagar kl. 10.00–12.30:

26/9–17/10, 14/11–5/12

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 182715

Kontinental filosofi

Filosofins Begynnelse

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Begreppet kontinental filosofi är en geografisk konstruktion av brittisk modell. Det står för den icke-analytiska filosofi som bedrivits på det europeiska fastlandet från Kant och framåt: tysk idealism, hermeneutik, fenomenologi, existentialism, strukturalism, dekonstruktion och kritisk teori.

Gemensamma nämnare i denna brokiga tradition kan sägas vara närheten mellan praktisk och teoretisk filosofi samt metodfrågans historiska snarare än naturvetenskapliga förankring.

I kontinental filosofi uppmanas vi att tänka kring omätbara storheter som viljans frihet, livets mening, politikens natur eller urfrågan: Vad är sanning? Kursens ledmotiv är de frågeställningar ur vilka filosofin en gång föddes: begynnelsens gåta och förändringens mysterium i en natur stadd i rörelse, eller mer modernt, i utveckling och framåtskridande. *Moment 1* kommer att ägnas filosofin fram till Kant med nedslag i originaltexter från antik, medeltida och modern filosofi.

Kursen vänder sig till den som söker en kritisk förståelse av en värld beskriven i vetenskap och religion, konst och media.

Litteratur Kompendium hämtas på kansliet före kursstart

Kursledare Anna-Lena Renqvist, fil.dr, Södertörns högskola, annalena.renqvist@filosofisktforum.se, 070-374 91 98 och

Gustav Strandberg, fil.dr, Södertörns högskola

Tid Åtta torsdagar kl. 10.00–13.00:

4/10–25/10, 8/11–29/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge

Avgift 1200 kr, inklusive kompendium

Arrangemang nummer 182720

Geografi

Resurser, landskap, miljö

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 1:2.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Tack vare framgångsrikt utnyttjande av mark och vatten har människans försörjningsmöjligheter förbättrats. Samtidigt har resursutnyttjandet förändrat landskap och miljö och skapat oro för

framtiden. Geografi som vetenskap utforskar och förklarar det komplicerade mönstret av naturtillgångar, markanvändning och maktstrukturer som råder i ett dynamiskt landskap. Förklaring och förståelse kräver såväl baskunskaper som historiskt och tvärvetenskapligt perspektiv.

Moment 1 innebär i första hand global skala. Utgående från klimatfaktorerna och med kännedom om politiska och ekonomiska förhållanden i en region, studeras exempel på resurshanteringen och dess konsekvenser. Medverkande lärare har fälterfarenheter från de miljöer som tas upp.

I *Moment 2* (våren 2019) utforskas markanvändning och resursuttag utifrån svenska exempel i lokal och regional skala. Fältstudier konkretiserar problematiken.

Kursledare Anders Yrgård, fil.lic., Stockholms universitet, anders.yrgard@hotmail.com, samt forskare vid Stockholms universitet

Tid Åtta mandagar kl. 13.00–15.30:
22/10, 5/11–17/12

Lokal Geovetenskapens hus, Stockholms universitet, T-bana Universitetet

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 182725

Historia

Det moderna samhället 1800–2000

Grundkurs: 30 poäng. Moment 3:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Historia handlar om människor förr: hur de försörjde sig, hur de tänkte och hur de bar sig åt mot varandra. Genom att studera historia kan du bättre förstå och kunnigare diskutera det som händer i dagens samhälle, här i Sverige och i världen. Ett kritiskt tänkande genomsyrar utbildningen och ökar din förmåga att ta ställning till historiska problem och förklaringar. Här får du möjlighet att tänka om! Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och ett museibesök.

Under den tredje terminens studier kommer vi att följa konsekvenserna av industrialiseringen och uppbyggnaden av det moderna samhället. Vi läser om hur den tidiga europeiska kolonialismen övergår i imperialism och hur de nya staterna hanterar internationella konflikter under världskriget. Men samtidigt sker även en fundamental förändring i Europa, nämligen demokratiseringen av och välfärdssamhällets framväxt i Europa. Tonvikten ligger på Europas historia.

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Niklas Ericsson, fil.dr, Stockholms universitet, niklas.ericsson@historiker.se, 070-731 19 48

Tid Åtta fredagar kl. 9.30–12.00:

21/9, 28/9, 5/10 (halvgrupp), 19/10 (halvgrupp), 26/10, 9/11, 16/11 (museibesök),

23/11 (halvgrupp), 30/11 (halvgrupp), 7/12

Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 1100 kr. Kostnad för kompendier och museibesök, 250 kr, tillkommer.

Arrangemang nummer 182730

Lagar, domstolar och brottslingar i Sveriges historia 1200–2000

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 1:2.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kursen handlar om rättshistoria i Sverige från 1200-talet fram till våra dagars Sverige med utblickar till övriga Europa för att förstå den svenska rättsutvecklingen.

På många sätt är förändringen av rättskipningen en spegling av samhällets utveckling. Vi börjar med de medeltida landskapslagarna och hur man såg på brottslingar och brott – och hur man ansåg att man skulle få människor att följa lagarna. Med tiden ändras samhället, vilket leder till att även lagarna ändras. Nya typer av brott och brottslingar dyker upp, såsom edsöresbrytare, häxor och suicidalmördare, för att sedan försvinna. Vi studerar brottslingarna, deras offer, de som dömer i domstolarna och poliserna som ska upprätthålla ordningen.

Vi tar upp teorier om brottslighetens förändring eller kontinuitet, såsom civiliseringsteorier och kriminologiska teorier.

Vi läser litteratur om rättshistoria och studerar källor såsom lagar och domböcker. Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och ett museibesök.

Kursledare Niklas Ericsson, fil.dr, Stockholms universitet, niklas.ericsson@historiker.se, 070-731 19 48

Tid Åtta torsdagar kl. 9.30–12.00:

20/9, 27/9, 4/10 (halvgrupp), 18/10 (halvgrupp), 25/10, 8/11, 15/11 (museibesök),

22/11 (halvgrupp), 29/11 (halvgrupp), 6/12

Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 1100 kr. Kostnad för kompendier och museibesök, 400 kr, tillkommer.

Arrangemang nummer 182735

Stockholms historia Det gamla Stockholm

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 1:2.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kursen tar upp Stockholms historia över två terminer. Under den första terminen kommer vi att följa stadens utveckling från dess början fram

till dess att den moderna staden börjar växa fram runt sekelskiftet 1800.

Vi kommer att fördjupa oss bland mycket annat i stadsplanering från grundandet och utbredningen under 1600-talet, skråväsendets framväxt under medeltiden, borgmästarnas och rådmännens arbete, brottsligheten under stormaktstiden och köpmännens villkor under frihetstiden. Stockholm sätts också in i de storpolitiska sammanhangen, som när Gustav Vasa ville bygga upp en stark stat i Sverige – med Stockholm som den viktigaste pusselbiten. Vi läser även om vardagslivet, som det kunde te sig för kvinnor, invandrare och gamla.

Vi läser litteratur om Stockholm, studerar källor från den stockholmska verkligheten och diskuterar bilder, målningar och kartor. Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och ett museibesök.

Kursledare Niklas Ericsson, fil.dr, Stockholms universitet, niklas.ericsson@historiker.se, 070-731 19 48

Tid Åtta onsdagar kl. 9.30–12.00: 19/9, 26/9, 3/10 (halvgrupp), 17/10 (halvgrupp), 24/10, 7/11, 14/11 (museibesök), 21/11 (halvgrupp), 5/12 (halvgrupp), 12/12
Lokal Utsikten Konferens, Rehnsgatan 20, 6 tr,
Lokal 26/9 Sändersalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 1100 kr. Kostnad för kompendier och museibesök, 400 kr, tillkommer.
Arrangemang nummer 182740

Idéhistoria

Från franska revolutionen till fin de siècle

Grundkurs: 30 poäng. Moment 3:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.
Idéhistoria handlar om tänkandets historia från antiken till vår egen tid; föreställningar om världen och kosmos, naturen och kulturen, etiken och politiken.

Genom att studera idéhistoria får vi perspektiv på den världsbild vi har i dag. Insikt, sammanhang och förståelse kan därför sägas vara nyckelord, som tillsammans med ämnets tvärvetenskapliga karaktär gör idéhistoria till ett utmärkt kompletterande ämne – inte bara för humanister och samhällsvetare utan även för medicinare, naturvetare och teknologer.

I den här kursen studerar vi bl.a. romantiken och idealismen, de stora politiska ideologiernas uppkomst, positivismen och marxismen, Darwin och utvecklingsbiologin, kolonialismen och rastänkandet, samt livsfilosofin hos tänkare som Kierkegaard och Nietzsche.

Litteraturen omfattar främst böcker som ingått i tidigare delkurser.

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Inga Sanner, professor emerita, Stockholms universitet, inga.sanner@idehist.su.se och Erland Sellberg, professor emeritus, Stockholms universitet, erland.sellberg@idehist.su.se
Tid Åtta onsdagar kl. 13.00–15.30: 26/9–10/10, 24/10, 14/11–28/11, 12/12
Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 182745

Konstvetenskap

Från 1700-talet till år 1900

Grundkurs: 30 poäng. Moment 3:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.
Moment 3 ägnas den dynamiska perioden 1700 till 1900 och dess kraftmätning mellan klassicism och naturalism, med vidare utveckling i impressionism och postimpressionism. Konsten skiftar fokus från kunglig magnificens och aristokrati till borgerskap. Konstlivets villkor och ideal utvecklas inom akademi, salong och ”fri” offentlighet. Vi följer konstkritikens och konnässörskapets framväxt, liksom 1700-talets antikvurm och franska revolutionens avtryck. Vi granskar nyklassicismens idealisering av heroisk historia och romantikens estetik för katastrof och koloristisk passion. Vi ser landskapet utvecklas från rokokons kulisser till romantikens besjälade natur. Under 1800-talet synliggörs ”det moderna livets” heroism och frånsida, ”Realismen” lanseras i Paris 1855 och följs av en estetisk chock på Salongen 1863. Vi iakttar impressionismens hyllning av naturen, den följande postimpressionismen samt vurmen för det japanska, och tecknar en idémässig bakgrund för dessa stiluttryck.

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Nina Weibull, fil.dr, f.d. 1:e intendent, Konstsamlingarna, Stockholms universitet, nina.weibull@telia.com
Tid Åtta tisdagar kl. 13.00–15.30: 2/10–23/10, 6/11–27/11
Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 1100 kr. Kostnad för kompendium tillkommer.
Arrangemang nummer 182750

Konst och arkitektur under 1900-talet

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 1:2.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.
Med utgångspunkt i 1800-talets slut gör vi under två terminer en exposé över 1900-talets olika

konst- och arkitekturriktningar. Vi tar också upp den samtida konsten och arkitekturen.

Vi diskuterar konstens roll och konstnärrollens förändring under 1900-talet. Under kursens gång kommer vi att se hur olika konstriktningar och estetisk experimentlusta gång på gång förändrar förutsättningarna för vad konst är och vad en konstnär gör.

På arkitekturens område följer vi den modernistiska arkitekturen från de tidiga pionjärerna till den världsomspännande arkitekturstil som kallas den internationella stilen. Vi diskuterar också motståndet mot modernismen. Den experimentella och visionära arkitekturen under 1960-talet och postmodernismen blir därefter ämnen för vår uppmärksamhet. Avslutningsvis ägnar vi oss åt den samtida konsten och arkitekturen.

Kursledare Peder Fallenius, fil.dr, verksam vid The Swedish Program, Handelshögskolan i Stockholm, peder.fallenius@swedishprogram.org, 070-254 16 16

Tid Åtta fredagar kl. 9.30–12.00:

28/9–26/10, 9/11–23/11

Lokal Katasalen, ABF-huset, Sveavägen 41

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 182755

Rysk konst och dess förhållande till den västeuropeiska omvärlden

Fristående kurs: 15 poäng. Moment 1:2.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Relationen mellan Europa och Ryssland är ett ämne som ligger i fokus i den nutida debatten. Vad kan konsten berätta om ryska särdrag och Rysslands förhållande till omvärlden?

Kursen behandlar den ryska konsten från 1700-talet fram till början av 1900-talet och omfattar två moment. *Moment 1* betraktar rysk konst från 1700-talet till början av 1800-talet. I centrum för våra diskussioner står Rysslands första försök att efterlikna västvärlden och därutöver det konstnärliga livet i S:t Petersburg. Vi analyserar olika trender inom den ryska konsten från kejsrerliga trädgårdar och porslin till föremål från böndernas vardagsliv.

Moment 2 (våren 2019) kommer att behandla den ryska konstens guld- och silverperioder. Särskild uppmärksamhet ägnas en av världens mest kända konstnärsgupper; Peredvizhniki.

Vi genomför två utflykter, som hjälper oss att förstå Rysslands konst och dess plats i den västeuropeiska omvärlden.

Kursledare Svetlana Svensson, fil.dr, Stockholms universitet, s.ya.svensson@gmail.com

Tid Åtta fredagar kl. 12.30–15.00:

28/9–19/10, 2/11, 16/11–30/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 182760

Litteraturvetenskap

1700-talets och 1800-talets litteratur

Grundkurs: 30 poäng. Moment 3:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

I alla tider har människor berättat historier och skapat olika former av litterära verk. Denna grundkurs behandlar litteraturen och dess historia från antiken till nutid.

Kursens syfte är att vidga förståelsen för olika typer av litterära verk, att ge kunskaper om främst den västerländska litteraturens utveckling, samt att ge inblick och övning i modern litteraturvetenskaplig teori, metodik och forskning. Kursens fyra moment kan läsas i en följd under fyra terminer eller som fristående kurser.

Moment 3 behandlar 1700- och 1800-talens litteratur. Under denna period sker stora samhällsomvälvningar som avspeglas i litteraturen, både i vilka författare som träder fram, vilka ämnen som behandlas och vilka litterära former och genrer som blir de dominerande. Det moderna, industrialiserade samhället med ny teknologi, nya konsumtionsmönster och nya medier påverkar också vilka som läser och diskussionerna kring litteraturens betydelse och funktion.

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Håkan Trygger, doktorand i litteraturvetenskap, Stockholms universitet, hakan.trygger@littvet.su.se

Tid Åtta tisdagar kl. 10.00–12.30:

18/9, 25/9, 9/10, 23/10, 6/11, 20/11, 4/12, 18/12

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge

Avgift 1100 kr

Arrangemang nummer 182765

Musikvetenskap

Musiken i historien Från antik till barock

Grundkurs: 30 poäng. Moment 1:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.

Kursen ger kunskap om den västerländska musikens historia ur ett kultur- och idéhistoriskt perspektiv där musiken sätts i relief till det omgivande samhällets övriga kulturyttringar och sociopolitiska strömningar. Den första fristående kursen behandlar musiken från antiken till och

med senbarocken runt 1750. Fokus ligger på noterad musik.

Kursledare Johanna Broman Åkesson, fil.dr, Stockholms universitet, johannabromanakesson@gmail.com
Tid Åtta onsdagar kl. 13.00–15.30: 31/10–19/12
Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 182770

Religionshistoria

**Syd- och Östasiens religioner
Hinduism, buddhism samt
Kinas och Japans religioner**

Grundkurs: 30 poäng. Moment 4:4.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.
I den här delkursen studeras religioner med ursprung i Syd- och Östasien, hinduismen, buddhismen och konfucianismen samt daoismen från Kina och Japans religioner. I fokus står de religiösa föreställningarna, religionernas historia från äldsta tid fram till nutid och deras förhållande till samhälle och kultur.

Kursens fyra moment är fristående och kan läsas var för sig och förutsätter inga förkunskaper i religionshistoria.

Nya deltagare är välkomna.

Kursledare Sten Skånby, fil.dr, Stockholms universitet, 070-812 67 57
Tid Åtta tisdagar kl. 10.00–12.30: 25/9–16/10, 30/10–13/11, 27/11 samt studiebesök den 23/10 och 20/11
Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 182775

Statsvetenskap

**Introduktions- och översikt kurs
i EU-politik**

Fristående kurs: 7,5 poäng.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.
Medborgarna överallt i världen får allt svårare att förstå hur deras länder egentligen styrs. Globaliseringen och sammanflätningen av olika system gör bilden ogenomtränglig – inte minst när det gäller relationerna med Europeiska unionen (EU). Beslut om nya lagar fattas i dag t.ex. i stor utsträckning i Bryssel, av ministerrådet och Europaparlamentet, inte av Sveriges riksdag. Vill du veta hur Sverige styrs i dag behöver du därför förstå hur EU ser ut

och fungerar. Kursen ger en grundläggande beskrivning av hur Europeiska unionen är organiserad samt hur och varför EU skapades. Den historiska utvecklingen fram till i dag beskrivs, liksom även problem under resans gång – t.ex. Brexit. Beslutsprocesser, viktiga politikområden där EU:s institutioner spelar centrala roller går igenom och med utgångspunkt från Sverige analyseras hur samarbetet mellan EU och medlemsstaterna fungerar i teori och praktik.

Kursledare Torbjörn Larsson, docent, Stockholms universitet, torbjorn.larsson@statsvet.su.se
Tid Sex torsdagar kl. 13.30–16.00: 4/10–8/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge
samt
Två fredagar kl. 13.00–15.30:
Lokal 5/10 Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41
Lokal 9/11 Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 182780

**Introduktions- och översikt kurs
i internationella relationer**

Fristående kurs: 7,5 poäng.

Momentet motsvarar 7,5 högskolepoäng.
Internationella relationer, utrikespolitik, säkerhetspolitik – teorier och begrepp, definitioner och traditioner. Hur skall man förstå dagens värld? Varför ser den ut som den gör i dag? Varför fattas så märkliga politiska beslut? Varför går man ut i krig? Varför internationell terrorism? Vad skall man göra åt allt detta, eller åt dagens situation, och hur kommer morgondagens värld att se ut? Frågorna är många, svaren ännu fler. Forskningen kring dessa frågor är inte entydig, verkligheten är svår att karaktärisera på något enkelt sätt. Detta är en snabbkurs för den som vill veta och förstå mera.

Kursledare Bertil Nygren, docent, Stockholms universitet, bertil.nygren@statsvet.su.se
Tid Två måndagar kl. 13.00–15.30: 1/10, 5/11
Lokal Palmesalen, ABF-huset, Sveavägen 41
samt
Sex onsdagar kl. 13.00–15.30: 3/10–7/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Cambridge
Avgift 1100 kr
Arrangemang nummer 182785

Kurser i studiecirkelform

Studiecirkeln är en studieform i det lilla formatet och förutsätter ett aktivt engagemang från deltagarnas sida. Deltagarantalet är därför i de flesta fall begränsat till 14 (exklusive kursledaren). Om antalet deltagare är fler eller färre än 14, anges detta vid respektive kurs.

Tid Höstterminens kurser pågår i allmänhet tio veckor, i normalfallet med start i vecka 39. Om någon lektion ställs in, t.ex. på grund av kursledarens sjukdom, läses den inställda lektionen in i veckan efter den ordinarie kurstidens slut.

Lokalerna är handikappanpassade. Vi har ett system med trådlös mikrofon och mottagare som kopplas till din hörapparat. Om du har behov av extra hörselstöd, kontakta kansliet före kursstart. Lokalerna är utrustade med wifi.

Med hänsyn till allergiker undanbedes starka parfymer. Eftersom vi har ömtåliga parkettgolv, får broddar och broddförsedda skor inte användas inomhus.

Anmälan För att försäkra dig om en plats bör du anmäla dig i god tid före vecka 39. Kurser med för få deltagare kan komma att ställas in.

Kostnader för kursmaterial tillkommer. Akademibokhandeln Mäster Samuelsgatan 32 och Studium Bookshop på Karlavägen 4 har studeranderabatt mot uppvisande av Senioruniversitetets kallelse.

Språk

För att undervisningen ska bli givande för alla och resultatet gott är det viktigt att deltagarna i en språkgrupp har ungefär samma färdighetsnivå. Behöver du byta studiegrupp, kontakta Ann-Marie Engback.

För kurserna i moderna språk tillämpar Senioruniversitetet Europarådets nivåskala. Denna skalas färdighetsnivåer utgör grund för de olika språkens kursplaner A1, A2, B1, B2, C1 och C2. För att få hjälp att hamna på rätt nivå, bör du göra ett eget språktest som du rättar själv! Webbaserade tester finns i de vanligaste språken och du kan genomföra testet gratis på www.folkuniversitetet.se/Las-mer-om-sprak/Spraktest/

Språkkurserna står i ordning efter kraven på förkunskaper.

Kontaktperson
för studiecirkelarna är
Ann-Marie Engback
073-981 47 16

**Starka parfymer
undanbedes**

Europarådets nivåskala för självbedömning

Europarådets nivåskala är en skala för självbedömning. Om du nått upp till målen för en viss nivå ska du följa en kurs på nästa nivå. (Om du t.ex. har nått målen för A1 ska du alltså börja på nivå A2)

Nivå A1. Jag kan förstå och använda mycket enkla ord och fraser i de mest grundläggande vardagslivssituationerna. Jag kan presentera mig själv och andra och ställa frågor om t.ex. var och hur någon bor, var någon arbetar och jag kan själv svara på liknande frågor. Jag kan kommunicera hjälpligt på ett mycket enkelt sätt om samtalspartnern talar långsamt och tydligt.

Nivå A2. Jag kan förstå fraser och de vanligaste orden som har att göra med shopping, närgeografi o.d. Jag kan kommunicera i enkla sammanhang och använda ett antal fraser för att på ett enkelt sätt beskriva min familj och andra människor, hur jag lever och bor, min utbildningsbakgrund och mitt nuvarande eller senaste arbete.

Nivå B1. Jag kan förstå huvuddragen i tydligt standardspråk som man regelbundet möter i arbetet och på fritiden. Jag kan hantera de flesta situationer som kan uppstå under resor i ett område där språket talas. Jag kan oförberedd ge mig in i samtal om kända, vardagliga ämnen. Jag kan ge skäl och förklaringar till mina åsikter.

Nivå B2. Jag kan följa huvuddragen i komplexa texter. Inom mitt specialområde förstår jag även fackdiskussioner. Jag kan kommunicera flytande, så att ett samtal med en infödd går i stort sett problemfritt. Jag kan förklara min ståndpunkt i en problemsituation och kan diskutera olika lösningars för- och nackdelar.

Nivå C1. Jag kan läsa en stor mängd krävande, även längre texter. Jag kan uttrycka mig nästan helt spontant och obehindrat utan att leta efter ord. Jag kan använda språket effektivt för sociala och yrkesmässiga ändamål. Jag kan uttala mig klart och välstrukturerat om komplexa sakförhållanden och ge utförliga beskrivningar eller rapporter.

Nivå C2. Jag kan utan problem förstå så gott som allt som jag hör eller läser och referera fakta och argument. Jag kan uttrycka mig spontant och helt flytande i så gott som alla situationer. Jag kan förstå och använda stilvariationer och andra finesser (t.ex. ironi). Mitt språk är korrekt och varierat.

Arabiska

Arabiska talas av bortåt 200 miljoner människor i mer än 20 länder. Skriftspråket kallas modern standardarabiska. Med standardarabiska är det möjligt att göra sig förstådd i hela arabvärlden.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–A2, se här bredvid.

Ledare:

Nadia Knight, fil.kand., tidigare lärare vid bl.a. Stockholms universitet och UD,
kmmichael.knight@gmail.com, 08-756 11 92
George Nehme, auktoriserad tolk,
nehmegeorge@hotmail.com, 08-660 96 32

A2:1 Kommunikativ arabiska

Vi lär oss modern standardarabiska – det gemensamma språket för hela arabvärlden. Stor vikt läggs vid att öva att klara sig i vardagssituationer. Vi bygger upp ordförrådet och lär oss grammatikens grunder.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare George Nehme

Studiematerial Arabic (förlag Assimil), samt kursledarens eget material.

Tid Tio måndagar kl. 9.30–11.00:
24/9–26/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182800

A2+:2 Kommunikativ arabiska

Vi fortsätter att bygga upp ordförrådet och träna på grundläggande grammatik. Vi utvecklar förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt. Textboken ger en insyn i bl.a. arabiskt liv och arabisk kultur.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Nadia Knight

Studiematerial J. Wightwick & M. Gaafar, *Mastering Arabic 2*, samt kursledarens eget material.

Tid Tio måndagar kl. 11.30–13.00:
24/9–26/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182801

Engelska

Engelska är ett västgermanskt språk, dock starkt påverkat av bland annat franska och latin. Det är världens mest spridda språk och fungerar i många delar av världen som internationellt hjälpspråk för kommunikation mellan människor med olika modersmål.

Beträffande nivåbeteckningarna B1–C1, se sid. 34

Ledare:

Henrik Forsslund, fil.mag.,
henrik.forsslund@comhem.se, 08-612 88 13
Bradley Knopff, B.A. in North American Literature, Ph.D. in Social Anthropology,
bdknopff@gmail.com
Jonathan Stoch,
jonathan.stoch@folkuniversitetet.se, 070-766 06 10

B1:1 Improve your English

Vi utvecklar språkriktighet i tal och skrift. Kursen består bl.a. av hör-, läs-, uttals- och skrivövningar, ordkunskap, grammatik, gruppdiskussioner och talövningar.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Henrik Forsslund
Studiematerial A. Henry, ECHO 5, Short Stories (Natur & Kultur), samt aktuella tidningsartiklar.
Tid Tio måndagar kl. 9.30–11.00:
24/9–3/12, ej 22/10
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182805

B1:2 Improve your English

Vi utvecklar språkriktighet i tal och skrift. Kursen består bl.a. av hör-, läs-, uttals- och skrivövningar, ordkunskap, grammatik, gruppdiskussioner och talövningar.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Henrik Forsslund
Studiematerial A. Henry, ECHO 5, Short Stories (Natur & Kultur), samt aktuella tidningsartiklar.
Tid Tio måndagar kl. 11.30–13.00:
24/9–3/12, ej 22/10
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182806

B1:3 Improve your English

Vi utvecklar språkriktighet i tal och skrift. Kursens huvuddelar består av konversation, skrivövningar samt grammatik- och ordförrådsövningar.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Jonathan Stoch
Studiematerial S. Rushdie, Midnight's Children och S. Redman, English Vocabulary in Use, Pre-intermediate and Intermediate (finns på Bokus eller Adlibris).
Tid Tolv tisdagar kl. 9.30–11.00: 25/9–11/12
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1200 kr
Arrangemang nummer 182807

B1:4 Improve your English

Vi utvecklar språkriktighet i tal och skrift. Kursens huvuddelar består av diskussion om boken, konversation och ordförrådsövningar.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Bradley Knopff
Studiematerial D. Mina, The Long Drop ©Penguin RandomHouse 2017
Tid Tio onsdagar kl. 15.00–16.30: 26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182808

B1:5 Discussing the Latest News

A course for those who want to practice their English by discussing what is on in the media (radio, magazines & newspapers, tv). We will focus on good everyday English and a useful modern vocabulary. As an integrated part of the course there will be pronunciation review, some grammar where needed, looking at the latest trends in British and American society.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Bradley Knopff
Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.
Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00:
28/9–7/12, ej 2/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182809

B1:6 Discussing the Latest News

A course for those who want to practice their English by discussing what is on in the media (radio, magazines, newspapers, tv). We will focus on current everyday English and a useful modern vocabulary. As an integrated part of the course there will be pronunciation practice, some grammar where needed and an introduction of new trends in British and American society.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Jonathan Stoch

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.
Tid Tolv tisdagar 25/9–11/12
Grupp 1 kl. 11.30–13.00
Grupp 2 kl. 13.30–15.00
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1200 kr
Grupp 1 *Arrangemang nummer* 182810
Grupp 2 *Arrangemang nummer* 182811

C1 Discussing literature

We will discuss modern English literature from a novel or short stories as well as other literary extracts. This course will also give you the opportunity to build up and improve your English vocabulary. Each participant will be able to participate in a vibrant discussion forum regarding the authors' work as well as other chosen articles or materials.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Bradley Knopff
Studiematerial W Somerset Maugham, Best Short Stories ©MacMillan Collector's Library 2017. As well a 2nd book or short story/compendium will be included for this class.
Tid Tio måndagar kl. 15.30–17.00: 24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182812

Franska

Nära 120 miljoner människor har franska som modersmål, vilket gör franskan till världens nionde största språk. Franska är officiellt språk eller undervisningsspråk i ett trettiotal länder i Europa, Nord- och Mellanamerika, Afrika och Asien.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–C2, se sid. 34.

Ledare:

Huvudlärare Lillian Hedman, fil.mag.,
lillian.hedman@telia.com, 070-616 57 53

Carola Almqvist, fil.kand.,
almqvist.carola@gmail.com, 070-494 90 68

Margot Björkman, fil.mag.,
margot.b@tele2.se, 070-482 78 98

Leila Brioschi, Master i FLE (Français langue étrangère),
eilabrioschi@gmail.com,
076-289 26 12

Sigun Dafgård Norén, fil.dr,
s.dafgard@gmail.com, 08-84 85 18

Christine Gil San Pedro, diplomerad lärare i franska som främmande språk,
christine.gil-san-pedro@folkuniversitetet.se,
073-557 22 36

Renate Gynnerstedt, fil.lic.,
renate.gynnerstedt@gmail.com, 08-10 68 61
Sylvia Martin, fil.mag., sylvia.martin@telia.com,
073-209 80 60
Jeanne Tullberg, diplomerad lärare i franska som främmande språk, jeanne@tullberg.net
Muriel Wellander, diplomerad lärare i franska som främmande språk, muriel@wellander.com

A1:1 Nybörjarkurs i franska Första terminen

Detta är en kurs för dig som aldrig tidigare läst franska. Kursen ger övningar i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagsamtal.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Sigun Dafgård Norén
Studiematerial B. Tillman m.fl., Escalade 1, textbok, övningsbok, facit
Tid Tio tisdagar kl. 12.30–14.00: 25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182820

Repetitionskurser (nivå A1 och A2)

A1:2 Vous avez oublié votre français? Första terminen

En kurs för "falska" nybörjare. Kursen vänder sig till dig som för länge sedan läst franska och som tycker dig ha glömt det mesta.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Margot Björkman
Studiematerial B. Tillman m.fl., Escalade 1, textbok, övningsbok, facit
Tid Tio måndagar kl. 13.30–15.00: 24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182821

A1:3 Vous avez oublié votre français? Första terminen

En kurs för "falska" nybörjare. Kursen vänder sig till dig som för länge sedan läst franska och som tycker dig ha glömt det mesta.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Leila Brioschi
Studiematerial Le Nouveau Taxi 1, méthode de français + cahier d'exercices/textbok + övningsbok, (Hachette).
Tid Tio måndagar kl. 9.30–11.00:
24/9–3/12, ej 29/10
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182822

A2:1 Vous avez oublié votre français? Tredje terminen

En kurs för ”falska” nybörjare. Kursen vänder sig till dig som för länge sedan läst franska och som tycker dig ha glömt det mesta.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Lillian Hedman
Studiematerial B. Tillman m.fl., Escalade 2, textbok, övningsbok, facit.
Tid Tio tisdagar 25/9–27/11
Grupp 1 kl. 9.30–11.00
Grupp 2 kl. 11.30–13.00
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
Avgift 1000 kr
Grupp 1 *Arrangemang nummer* 182823
Grupp 2 *Arrangemang nummer* 182824

A2:2 Révisez votre français!

En kurs för ”falska” nybörjare. Kursen vänder sig till dig som för länge sedan läst franska och har följt Senioruniversitetets kurs i fem terminer eller har motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Carola Almqvist
Studiematerial B. Tillman m.fl., Escalade 3, Allt-i-ett-bok.
Tid Tio måndagar kl. 13.30–15.00:
24/9–3/12 (ett uppehåll)
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182825

A2:3 Révisez votre français!

En kurs för ”falska” nybörjare. Kursen vänder sig till dig som för länge sedan läst franska och har följt Senioruniversitetets kurs i fem terminer eller har motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Sigun Dafgård Norén
Studiematerial B. Tillman m.fl., Escalade 3, textbok, övningsbok, facit.
Tid Tio tisdagar kl. 10.30–12.00: 25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182826

A2:4 Révisez votre français!

En kurs för ”falska” nybörjare. Kursen vänder sig till dig som för länge sedan läst franska och har följt Senioruniversitetets kurs i sex terminer eller har motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Muriel Wellander
Studiematerial B. Tillman m.fl., Escalade 4, (Allt-i-ett-bok) samt facit.
Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00:
26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182827

A2:5 Révisez votre français!

Vi friskar upp grammatik och ordförråd samt övar praktisk vardagsfranska.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Muriel Wellander
Studiematerial Meddelas vid kursstart.
Tid Tio fredagar kl. 13.30–15.00:
28/9–7/12, ej 2/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182828

Fortsättningskurser (nivå B1 och B2)

B1:1 Littérature, conversation et grammaire

Litteraturläsning och övningar för att utveckla muntliga och grammatiska färdigheter.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Jeanne Tullberg
Studiematerial Meddelas vid kursstart.
Tid Tio tisdagar kl. 9.30–11.00:
25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182829

B1:2 Littérature, conversation et grammaire

Vi läser skönlitterära texter i utdrag samt utvecklar muntlig uttrycksförmåga, grammatisk säkerhet, ordförråd och hörförståelse.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Margot Björkman
Studiematerial E. Sandberg, Escalade littéraire samt kursledarens eget material.
Tid Tio onsdagar kl. 13.30–15.00:
26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182830

B1:3 Littérature, conversation et grammaire

Litteraturläsning och övningar för att utveckla muntliga och grammatiska färdigheter.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Jeanne Tullberg
Studiematerial En roman som meddelas vid kursstart, samt kursledarens eget material.
Tid Tio tisdagar kl. 11.30–13.00: 25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182831

B1:4 Littérature, conversation et grammaire

Litteraturläsning och övningar för att utveckla muntliga och grammatiska färdigheter.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Christine Gil San Pedro
Studiematerial M. Duras, Moderato Cantabile, samt kursledarens eget material.
Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00: 26/9–5/12 (ett uppehåll)
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182832

B1:5 Littérature, conversation et grammaire

Vi läser litterära texter i utdrag samt utvecklar muntlig uttrycksförmåga och grammatiska färdigheter. Vi läser en roman och tidningsartiklar.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Jeanne Tullberg
Studiematerial En roman, samt tidningsartiklar.
Tid Tio torsdagar kl. 11.30–13.00: 27/9–29/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182833

B1:6 Littérature, conversation et grammaire

Litteraturläsning och övningar för att utveckla muntliga och grammatiska färdigheter.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Muriel Wellander
Studiematerial Meddelas vid kursstart.
Tid Tio fredagar kl. 11.30–13.00: 28/9–7/12, ej 2/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182834

B1:7 Littérature, conversation et grammaire

Litteraturläsning och övningar för att utveckla muntliga och grammatiska färdigheter.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Sylvia Martin
Studiematerial B. Le Callet, Une pièce montée, samt kursledarens eget material.
Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00: 28/9–7/12, ej 2/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182835

B1:8 Littérature, conversation et grammaire

Litteraturläsning och övningar för att utveckla muntliga och grammatiska färdigheter.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Sigun Dafgård Norén
Studiematerial P. Modiano, Rue des boutiques obscures, Escalade Civilisation, samt kursledarens eget material.
Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00: 28/9–7/12, ej 2/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182836

B1:9 Littérature, conversation et grammaire

Litteraturläsning och övningar för att utveckla muntliga och grammatiska färdigheter.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Sylvia Martin
Studiematerial B. Le Callet, Une pièce montée, samt kursledarens eget material.
Tid Tio måndagar kl. 9.30–11.00: 24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182837

B1:10 Littérature, conversation et grammaire

Litteraturläsning och övningar för att utveckla muntliga och grammatiska färdigheter.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Leila Brioschi
Studiematerial Meddelas vid kursstart.

Tid Tio måndagar kl. 11.15–12.45:
24/9–3/12, ej 29/10
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182838

B1+:11 Littérature, conversation et grammaire

Läsning av roman, samtalsövningar och fördjupning av vissa grammatiska moment.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Sigun Dafgård Norén
Studiematerial B. Le Callet, Une pièce montée samt texter som tillhandahålls av kursledaren.
Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00:
26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182839

B1/B2:12 Littérature, conversation et grammaire

Vi utvecklar muntlig uttrycksförmåga, ordförråd och grammatisk säkerhet. Vi diskuterar också aktuella händelser/företeelser i det franska samhället med utgångspunkt i bl.a. tidningstexter.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Christine Gil San Pedro
Studiematerial M. Duras, Barrage contre le Pacifique, samt kursledarens eget material.
Tid Tio tisdagar kl. 13.45–15.15:
25/9–4/12 (ett uppehåll)
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182840

B2:1 Littérature, conversation et grammaire

Vi läser enklare litterära texter i utdrag och enklare tidningstexter, samt utvecklar muntlig uttrycksförmåga, ordförråd, grammatisk säkerhet samt hörförståelse.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Margot Björkman
Studiematerial L. Slimani, Chanson douce, samt kursledarens eget material.
Tid Tio onsdagar kl. 15.30–17.00:
26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182841

B2:2 Continuez à parler français!

Vi utvecklar förmågan att diskutera kring skönlitteratur och aktuella händelser.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Jeanne Tullberg
Studiematerial Meddelas vid kursstart.
Tid Tio torsdagar kl. 9.30–11.00:
27/9–29/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182842

B2:3 Littérature et civilisation

I samband med litteraturläsning samtalar och utvecklar vi ordförråd och språklig korrekthet. Vi diskuterar också aktuella händelser/företeelser i det franska samhället med utgångspunkt i bl.a. tidningstexter.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Christine Gil San Pedro
Studiematerial Y. Reza, Babylone, samt texter som tillhandahålls av kursledaren.
Tid Tio onsdagar kl. 14.00–15.30:
26/9–5/12 (ett uppehåll)
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Avignon
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182843

B2+:4 Littérature et civilisation

Litteraturläsning och samtal kring den lästa texten. Vi diskuterar aktuella händelser i det franska samhället med tidningsartiklar som underlag.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Sigun Dafgård Norén
Studiematerial D. Foenkinos, Le mystère Henri Pick, samt kursledarens eget material.
Tid Tio tisdagar kl. 14.30–16.00:
25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182844

B2:5 Littérature et civilisation

Textläsning, samtalsövningar och fördjupning av vissa grammatiska moment. Vi diskuterar också aktuella händelser/företeelser i det franska samhället med utgångspunkt i bl.a. tidningstexter.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Christine Gil San Pedro
Studiematerial Y. Reza, Babylone, samt kursledarens eget material.

Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00:
26/9–5/12 (ett uppehåll)
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182845

B2:6 Ne cessez pas de parler français!

Vi utvecklar förmågan att diskutera kring skönlitteratur, aktuella tidningstexter och filmer m.m.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Carola Almqvist
Studiematerial En roman, aktuella tidningstexter, program från fransk tv, samt diskussion om några aktuella franska filmer.
Tid Tio måndagar kl. 15.30–17.00:
24/9–3/12 (ett uppehåll)
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182846

B2+:7 Lecture, conversation et grammaire

Textläsning, samtalsövningar och fördjupning av vissa grammatiska moment.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Sylvia Martin
Studiematerial L. Slimani, Chanson douce, samt kursledarens eget material.
Tid Tio tisdagar kl. 10.30–12.00:
25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Avignon
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182847

Avancerade kurser (nivå C1 och C2)

C1 Lecture et discussion

Vi stabiliserar deltagarnas goda kunskaper i franska och utvecklar förmågan att diskutera med ett rikt och varierat ordförråd med utgångspunkt i texterna.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Renate Gynnerstedt
Studiematerial A. Antoine, Les Silences samt aktuell realia i form av tidningstext och inspelat material.
Tid Tio tisdagar kl. 11.30–13.00:
25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182848

C2 Lecture et discussion

Vi utvecklar deltagarnas mycket goda förmåga att uttrycka sig i tal och skrift med ett avancerat ordförråd.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Renate Gynnerstedt
Studiematerial A. Antoine, Les Silences samt aktuell realia i form av tidningstext och inspelat material.
Tid Tio måndagar kl. 10.30–12.00:
24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Wien
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182849

Grekiska, klassisk

Grekiska är Europas äldsta litteraturspråk. Grekiskan har påverkat de andra europeiska språken och grekernas föreställningsvärld har präglat den västerländska kulturen. Fortfarande bildas nya ord med hjälp av grekiskan.

Ledare:

*Huvudlärare Staffan Edmar, fil.lic.,
staffan.edmar@telia.com, 08-649 23 45*

Klassisk grekiska – nybörjarkurs

Kursboken Från alfa till Antigone täcker ämnets både språkliga och kulturhistoriska sidor. Studiet av de många grekiska lånorden i svenskan under den första terminen och därigenom vunnen ordkunskap gör det möjligt för kursdeltagarna att ganska snart översätta enklare meningar t.ex. korta tänkespråk av Herakleitos och andra kända filosofer, och så småningom ta itu med sammanhängande text. Det antika Greklands märkliga kulturella blomstring utgör ett underliggande tema för studierna och platser av historisk och kulturell betydelse som Aten och Delfi introduceras successivt. Som deltagare är även de välkomna som tidigare studerat grekiska i skolan och som önskar friska upp sina kunskaper.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Staffan Edmar
Studiematerial S. Edmar, Från alfa till Antigone
Tid Tio fredagar kl. 10.30–12.00:
28/9–7/12, ej 2/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Avignon
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182860

Klassisk grekiska. Tredje terminen

Vi avslutar kursboken *Från alfa till Antigone* och koncentrerar oss – språkligt och litterärt – på urvalet ur Sofokles *Antigone*. Om tiden medger ska vi läsa ytterligare en sammanhängande text, t.ex. något ur Xenofons *Anabasis* eller Odysseéns berättelse om Nausikaas och Odysseus möte på stranden. Platser av historisk och kulturell betydelse som Aten och Olympia kommer att introduceras. Som deltagare är även de välkomna som tidigare studerat grekiska och som önskar friska upp sina slumrande kunskaper.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Staffan Edmar

Studiematerial S. Edmar, *Från alfa till Antigone*

Tid Tio torsdagar kl. 10.30–12.00:

27/9–29/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Avignon

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182861

Grekiska, nygrekiska

Den klassiska grekiskan lever vidare i sitt dotterspråk nygrekiskan. Nygrekiska talas i dag av ungefär 12,5 miljoner människor i Grekland och republiken Cypern.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–B1, se sid 34.

Ledare:

Eva Broman, fil.lic.,

eva.broman@gmail.com, 08-85 44 27

Agnes Sannergren, SO-lärare (Bachelor of Education), euroscandguide@hotmail.com, 08-717 64 14

A2 Nygrekiska – mellannivå

Vi fortsätter att bygga upp ett basordförråd och att träna grundläggande grammatik, vardagliga samtal och turistsituationer. Jämsides med språkundervisningen ges en orientering om det moderna Greklands samhällsliv och kultur. För att delta i denna kurs bör du ha läst kursboken *Ellinika Tora 1+1* eller ha motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Eva Broman

Studiematerial Skönlitterära texter, grammatik-övningar som tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio onsdagar kl. 17.15–18.45:

26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182865

B1 Nygrekiska – högre nivå

Vi får ökade teoretiska och praktiska kunskaper i det nygrekiska språket, men också kunskap om det nygrekiska samhällets historia och litteratur. Vi utvecklar den språkliga kommunikationsförmågan och skriver kortare uppsatser. Vi har också samtal kring aktuella frågor och artiklar. Vidare studerar vi det antika Greklands kulturhistoria.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Agnes Sannergren

Studiematerial P. Margaritis, *Lixiprothesma danica*, artiklar, samt grammatiska repetitioner ur *Epikinoniste Ellinika*, bok 3.

Tid Tio måndagar kl. 10.00–11.30: 24/9–26/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Avignon

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182866

Italienska

Italienska språket är sedan 1300-talet grund för en viktig litterär utveckling i Europa. I Italien verkade Dante, Boccaccio och Petrarca. Utvecklingen har fortsatt över renässansen och upplysningstiden in i våra dagar med stora författarnamn.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–C1, se sid 34.

Ledare:

Leila Brioschi, Master i FLE (Français langue étrangère), eilabrioschi@gmail.com, 076-289 26 12

Claudia d' Ercole Ingdahl, laureata in lingue (fil.mag.), rita.er1@gmail.com

Monica Ferrucci, översättare, tolk, dorrentillitalien@bahnhof.se

Alberto Greco, M. Phil.,

alberto.greco@folkuniversitetet.se

Antonello Motta, fil.dr i teatervetenskap,

Stockholms och Turins universitet,

antonellomotta@hotmail.com

Nicola Parente, lärare i italienska,

nicolapparente@gmail.com

Franco Pauletto, fil.dr,

franco.pauletto@gmail.com

Laura Petri Schwartz, fil.lic.,

laura.petri@swipnet.se, 08-32 10 76

A1:1 Italienska – nybörjarkurs

Kursen ger övningar i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Claudia d' Ercole Ingdahl

Studiematerial B. Mangili, *Prego 1 + övningsbok*

Tid Tio måndagar kl. 14.30–16.00:
24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182870

A1:2 Italienska – nybörjarkurs

Kursen ger övningar i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Monica Ferrucci
Studiematerial Ziglio-Rizzo, Nuovo Espresso 1, Alma Edizioni, (Studium Bookshop, Karlav. 4)
Tid Tio torsdagar kl. 15.30–17.00:
27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182871

A2:1 Italienska. Tredje terminen

Kursen ger övningar i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal. Du bör ha följt Senioruniversitetets kurs i två terminer eller ha motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Claudia d' Ercole Ingdahl
Studiematerial Ziglio-Rizzo, Nuovo Espresso 1, fr.o.m. kap. 7 (Studium Bookshop, Karlavägen 4).
Tid Tio fredagar kl. 13.30–15.00:
28/9–7/12, ej 2/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182872

A2:2 Italienska. Femte terminen

Kursen ger övningar i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs i fyra terminer eller ha motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Leila Brioschi
Studiematerial Ziglio-Rizzo, Nuovo Espresso 1, fr.o.m. kap. 9 och "La rossa", Alma Edizioni (Studium Bookshop, Karlavägen 4).
Tid Tio torsdagar 27/9–6/12, ej 1/11
Grupp 1 kl. 9.30–11.00
Grupp 2 kl. 11.15–12.45
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Grupp 1 *Arrangemang nummer* 182873
Grupp 2 *Arrangemang nummer* 182874

A2:3 Italienska. Sjunde terminen

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal. För att delta i denna kurs bör du ha följt Senioruniversitetets kurs i sex terminer eller ha motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Leila Brioschi
Studiematerial Ziglio-Rizzo, Nuovo Espresso 2, fr.o.m. kap. 3 och "Mafia, amore e polizia", Alma Edizioni (Studium Bookshop, Karlavägen 4).
Tid Tio fredagar 28/9–7/12, ej 2/11
Grupp 1 kl. 10.30–12.00
Grupp 2 kl. 12.15–13.45
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Wien
Avgift 1000 kr
Grupp 1 *Arrangemang nummer* 182875
Grupp 2 *Arrangemang nummer* 182876

A2:4/B1 Italienska. Läs- och hörförståelse

Vi läser enklare texter och övar hörförståelse genom att lyssna på spontana samtal mellan modersmålstalare. Din italienska utvecklas i samband med att du får diskutera och kommentera innehållet i texterna och inspelningar samt genom olika uppgifter.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Franco Pauletto
Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.
Tid Tio tisdagar kl. 9.30–11.00:
25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182877

B1:1 Qua e là per l'Italia

Vi studerar texter, utvidgar ordförrådet och fördjupar grammatikkunskaperna samt tränar på att tala italienska.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Monica Ferrucci
Studiematerial Qua e là per l'Italia (B1–C1, Alma Edizioni) samt en Easy Reader
Tid Tio torsdagar kl. 13.30–15.00:
27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182878

B1:2 Studiamo e parliamo in italiano

Vi studerar texter, utvidgar ordförrådet och fördjupar grammatikkunskaperna samt tränar på att tala italienska.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Alberto Greco,
Studiematerial Ziglio-Rizzo, Nuovo Espresso 3,
(Studium Bookshop, Karlavägen 4), samt A.
Camilleri, Nuove avventure con Montalbano.
Tid Tio måndagar kl. 13.30–15.00:
24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182879

B1:3 Chiaro!

Vi fortsätter att bygga upp basordförrådet och träna på grundläggande grammatik. Vi tränar också hörförståelse och utvecklar förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt i vardagliga situationer. Vi läser en lättläst roman som bestäms under kursens gång.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Monica Ferrucci
Studiematerial Qua e là per l'Italia (B1–C1,
Alma Edizioni) + easy reader
Tid Tio torsdagar kl. 11.30–13.00:
27/9–6/12, ej 1/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182880

B1:4 Conversazione 1

Vi utvecklar muntlig kompetens, ordförråd och grammatisk säkerhet. Vi diskuterar autentiska texter om italienskt samhällsliv och kultur, samt läser en kort roman som bestäms under kursens gång. Vi utvecklar förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt och övar hörförståelse med utgångspunkt i en film samt fördjupar vissa grammatiska moment.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Nicola Parente
Studiematerial Texter som tillhandahålls av kursledaren och en kort roman som bestäms senare.
Tid Tio tisdagar kl. 15.30–17.00:
25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182881

B1:5 L' Italia di oggi, italiensk konversation och textläsning

Vi studerar texter som behandlar kultur och vardagsliv i Italien, befäster och utvidgar ordförrådet samt fördjupar kunskaperna i grammatik. Stor vikt läggs vid träningen att tala italienska.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Laura Petri Schwartz

Studiematerial P. E. Balboni, M. Voltolina,
Leggere la Civiltà, Ed. Bonacci, samt texter om aktuella händelser i det italienska samhället.
Tid Tio onsdagar kl. 13.30–15.00: 26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182882

B1+:6 L' Italia di oggi, italiensk konversation och textläsning

Vi studerar texter som behandlar kultur och vardagsliv i Italien, befäster och utvidgar ordförrådet samt fördjupar kunskaperna i grammatik. Stor vikt läggs vid träningen att tala italienska.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Laura Petri Schwartz
Studiematerial P. E. Balboni, M. Voltolina,
Leggere la Civiltà, Ed. Bonacci, samt texter om aktuella händelser i det italienska samhället.
Tid Tio tisdagar kl. 14.30–16.00: 25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Wien
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182883

B1+:7 Leggiamo e parliamo in italiano

Vi studerar texter, utvidgar ordförrådet och fördjupar grammatikkunskaperna samt tränar på att tala italienska.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Monica Ferrucci
Studiematerial M. Agus, Sottosopra
(Studium Bookshop, Karlavägen 4).
Tid Tio måndagar kl. 13.30–15.00:
24/9–3/12, ej 29/10
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182884

B1+:8 Conversazione 2

Vi utvecklar vidare muntlig kompetens, ordförråd och grammatisk säkerhet. Vi diskuterar autentiska texter om italienskt samhällsliv och kultur, samt läser en medelsvår roman. Vi utvecklar förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt och övar hörförståelse med utgångspunkt i en film samt fördjupar vissa grammatiska moment.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Alberto Greco
Studiematerial U. Riccarelli, L'amore graffia il mondo m.fl. texter.
Tid Tio torsdagar kl. 9.30–11.00:
27/9–29/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182885

B2+ Un romanzo italiano

Vi fördjupar språkkunskaperna genom att läsa och samtala kring den lästa texten och genom studium av vissa grammatiska moment. Vi följer också med och diskuterar vad som händer i Italien med utgångspunkt i italienska tidningar och tv-program. Deltagarna ska tränas i att uttrycka sig på italienska och uttrycka sina åsikter.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Alberto Greco

Studiematerial P. Cognetti, *Le otto montagne*

Tid Tio tisdagar kl. 15.30–17.00: 25/9–27/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182886

C1:1 L' Italia e i suoi film

Vi presenterar italienska filmer och gör tillsammans en analys av dem. Deltagarna ska under kursen tränas i att uttrycka sig på god italienska samt debattera och argumentera för sina åsikter. Kursen är en fristående fortsättning på tidigare italienska filmkurser.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Antonello Motta

Tid Tio fredagar kl. 12.30–14.00:

28/9–7/12, ej 2/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182887

C1:2 La Trieste di Italo Svevo

Vi diskuterar och analyserar den italienske författaren Italo Svevos berömda roman *La coscienza di Zenò* (1923). Verket speglar övergången från 1800-talets realistiska berättande till den psykologiska romanen som är typisk för det tidiga 1900-talet. Författaren utforskar hur verklighetens beståndsdelar omformas i huvudpersonens psyke och blir avgörande för hans tvetydiga relation till omvärlden. Svevo ersätter därmed undersökandet av "vardagen" med en analys av det omedvetna.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Laura Petri Schwartz

Studiematerial *La coscienza di Zenò* di Italo Svevo (a cura di G. Contini) Ed. Oscar Mondadori 2016

Tid Tio torsdagar kl. 13.30–15.00: 27/9–29/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182888

Japanska

Japanska är det officiella språket i Japan och talas av mer än 127 miljoner människor. Språket tillhör den japoniska språkfamiljen.

Beträffande nivåbeteckningen A1, se sid 34.

Ledare:

Yoshino Carlsson, fil.kand.,

yoshino.carlsson@gmail.com

A1 Japanska – nybörjarkurs

Vi lär oss grundläggande japanska som t.ex. att presentera sig själv, berätta om sin familj och vardag. Vi lyssnar och pratar på japanska mycket under lektionen. Vi bekantar oss också med japansk kultur och vardagsliv.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Yoshino Carlsson

Studiematerial Marugoto, Japanese Language and Culture, Starter A1 Katsudoo.

Tid Tio onsdagar kl. 10.30–12.00:

26/9–5/12, ej 31/10

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Avignon

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182895

Kinesiska – mandarin

Mandarin är standardkinesiskan som används i dagligt tal. Över 940 miljoner människor i Kina, Taiwan, Singapore, Indonesien och Malaysia talar mandarin.

Ledare:

Johanna Lidén, fil.mag., johanna.liden@rel.su.se

Kinesiska – mandarin

Kursen är en introduktion och fortsätter våren 2019. Vi går igenom hur de kinesiska tecknen skrivs, hur de är uppbyggda, uttalet i mandarin inklusive de fyra tonerna och allmänt om det kinesiska språkets utveckling utifrån ett kulturhistoriskt perspektiv.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Johanna Lidén

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Fem onsdagar kl. 15.30–17.00:

7/11–5/12 (ev. ett uppehåll)

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

Avgift 500 kr

Arrangemang nummer 182898

Latin med allmän språkkunskap

Att studera latin, en gång romarrikets och därmed hela Medelhavs världens officiella språk, innebär en språklig, litterär och kulturhistorisk vandring genom årtusenden fram till vår egen tid.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–C2, se sid 34.

Ledare:

Leif Bergman, fil.lic.,
leifbergman43@hotmail.com, 073-925 21 61
Anders Ohlsson,
fil.mag., aoh@comhem.se, 08-647 85 88
Kjell Weinius, fil.mag.,
kjell.weinius@telia.com, 070-562 47 57

Ord med historia – allmän språkkunskap

Ämnet är det svenska språket, med tonvikt på de internationella orden. Sådana är mycket lika varandra i en rad språk eftersom de oftast härstammar från latin eller grekiska. Genom att analysera ordbildning och betydelseförändringar stärker du ditt svenska ordförråd. Ord med intressant ursprung (etymologi) undersöks. Kontakten med rent latin består av kända sentenser av typen Veni, vidi, vici. Denna enterminkurs kan också passa som förberedelse till studier av klassiska eller moderna språk.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Kjell Weinius

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio onsdagar kl. 10.30–12.00: 26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182900

A1:1 Lär dig latin – alla tiders språk! Nybörjarkurs

Studium av tillrättalagda texter för förståelse av latinets språkliga egenheter. Grundläggande formlära och enkel syntax. Latinets uttal och betoning. Latinska sentenser och citat. Ords betydelser och etymologi. Latinska lånord i svenska och andra moderna språk. Kort orientering om Roms historia. Innehållsliga kommentarer om det romerska samhället ur olika aspekter i anslutning till textmaterialet.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Kjell Weinius

Studiematerial E. Tidner, Liber Primus Latinus.

Tid Tio onsdagar kl. 12.30–14.00: 26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182901

A1:2 Lär dig latin – alla tiders språk! Tredje terminen

Romarriket gick visserligen under, men latinet levde envist vidare in i vår tid – som vetenskapens, bildningens och romersk-katolska kyrkans språk. Inom vetenskapen är terminologin i stor utsträckning latinsk. I de romanska språken är i stort sett det grundläggande ordförrådet av latinskt ursprung, men även i språk som engelska, tyska och svenska återfinns mängder av latinska lånord. Textmaterialet består av korta välkända sentenser och citat ur den latinska litteraturen, kompletterade med kyrkolatin (hela mässtexten) och några avsnitt ur Comenius lärobok *Orbis pictus*. Latin studerar man inte minst för allmänbildningens och grammatikkunskapernas skull!

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Leif Bergman

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio fredagar kl. 10.30–12.00:

28/9–7/12, ej 2/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182902

A2 Lär dig latin – alla tiders språk! Femte terminen

Vi tar del av korta välkända sentenser och citat ur den latinska litteraturen, omväxlande med kyrkolatin (Requiem-texten) och avsnitt ur Comenius lärobok *Orbis pictus*. Vi läser också längre texter, framför allt ur medeltidslatinet (t.ex. legenden om Sankt Göran och draken och Carmina Burana). Liksom tidigare lär vi oss latin inte bara som ett språkämne utan också för allmänbildningens skull! Nyttillkomna deltagare bör ha förkunskaper motsvarande minst fyra terminers studier, till exempel vid Senioruniversitetet.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Leif Bergman

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio torsdagar kl. 15.30–17.00: 27/9–29/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Bologna

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182903

B1 Rom, romare, romerskt

Inte bara stenmonumenten i Rom talar sitt språk – de skriftliga källorna ger oss kunskap om byggnadsverkens funktion och tillkomst, om händelser knutna till dem och om människor som levde där och då.

Texterna beskriver bl.a. invigningen av Colosseum, det ruskiga statsfängelset, Carcer och Castors och Pollux tempel och berättar myter om dess tillkomst.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Anders Ohlsson

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio onsdagar kl. 10.30–12.00:

26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Wien

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182904

C2 De amicitia – om vänskap

En av de mest lättlästa och till omfånget minsta bland Ciceros filosofiska skrifter är *Laelius. De amicitia*. Cicero vill här visa på vänskapens känslomässiga och praktiska betydelse för den enskilde och det offentliga livet. Han belyser sina åsikter med en rad exempel från Roms statsliv och historia. I en dialog dryftar Laelius, känd för sin vänskap med en av Scipionerna, vänskapens frågor som torde intressera och engagera en modern läsare.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Anders Ohlsson

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio onsdagar kl. 12.15–13.45: 26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Wien

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182905

Portugisiska

Portugisiska är ett romanskt språk som utvecklats ur latin. Det talas av över 240 miljoner människor och är det sjätte största modersmålet i världen och det största i Sydamerika.

Beträffande nivåbeteckningen A1, se sid. 34.

Ledare:

Christina Willner, fil.mag.,
willnerchristina@gmail.com

A1 Portugisiska – nybörjarkurs

Vi lär in och övar basordförråd, grundläggande grammatik, vardagliga samtal samt turist-situationer.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Christina Willner

Studiematerial Meddelas vid kursstart.

Tid Tio fredagar kl. 12.15–13.45:

28/9–7/12, ej 2/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Avignon

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182908

Ryska

Ryska är ett av världens tio största språk och modersmål för cirka 150 miljoner människor. Alfabetet bygger på de grekiska bokstäverna, men innehåller ett antal bokstäver som inte finns i något annat alfabet.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–C1, se sid. 34.

Ledare:

Huwudlärare Gun Dahlberg, fil.mag.,
gundahlberg@ownit.nu, 08-722 04 23.

Natasha Alexeeva, fil.mag.,

natalexeeva@gmail.com

Nina Kyrklund, akademiska studier i ryska,

nina.kyrklund@telia.com

Svetlana Petelius, akademiska studier i ryska,

svetlana.petelius@folkuniversitetet.se, 08-94 27 63

A1:1 Ryska – nybörjarkurs

Vi lär in och övar basordförråd, grundläggande grammatik, vardagliga samtal samt turist-situationer.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Nina Kyrklund

Studiematerial Ruslan, Ryska 1 samt kursledarens eget material.

Tid Tio måndagar kl. 10.30–12.00: 1/10–3/12

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182910

A1:2 Ryska. Sjunde terminen

Vi lär in och övar basordförråd, grundläggande grammatik, vardagliga samtal samt turist-situationer. För att delta i denna kurs bör du ha studerat ryska vid Senioruniversitetet minst sex terminer eller ha motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Nina Kyrklund

Studiematerial Ruslan, Ryska 2

Tid Tio måndagar kl. 12.30–14.00: 1/10–3/12

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182911

B1:1 Lär dig mer ryska

Vi läser klart läroboken *Colloquial Russian* och övergår sedan till *Ruslan Ryska 3*. Vi läser även andra texter och ser och hör på ryska program, filmer m.m. samt samtalar på ryska.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Gun Dahlberg

Studiematerial Fleming-Kay, *Colloquial Russian*, Langran-Veshneva, *Ruslan, Ryska 3*.

Tid Tio måndagar kl. 14.30–16.00: 8/10–10/12

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Avignon

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182912

B1:2 Lär dig mer ryska

Vi fortsätter i läroboken *Colloquial Russian 2*. Vi använder oss också av andra texter och ser och hör på ryska program, filmer m.m. samt samtalar på ryska.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Gun Dahlberg

Studiematerial Fleming-Kay, *Colloquial Russian 2*

Tid Tio måndagar kl. 12.00–13.30:

8/10–10/12

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Avignon

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182913

B1:3 Lär dig mer ryska

Vi samtalar och läser texter av olika slag och tar upp viss avancerad grammatik. Vi ser och lyssnar på diverse ryska program, filmer m.m.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Gun Dahlberg

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio onsdagar kl. 13.30–15.00:

3/10–5/12

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Sorbonne

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182914

B1:3 Ryska – konversation och textläsning

Kursen omfattar muntliga övningar, grammatik, hörövningar samt textläsning och realia. Efter samråd med kursledaren är nya deltagare välkomna.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Svetlana Petelius

Studiematerial A. Kuprin, *Granatovyj braslet* (förlag *Russkij jazyk*). Bokhandeln Interbok, Hantverkargatan 32.

Tid Tio torsdagar kl. 12.30–14.00: 27/9–29/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Avignon

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182915

C1 Ryska – textstudier och konversation

Varierat kursinnehåll med tonvikt på muntlig färdighet och översättning. Vi läser utdrag ur böcker av ryska författare. Efter samråd med kursledaren är nya deltagare välkomna.

Max 10 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Natasha Alexeeva

Studiematerial Rysk prosa och tidningsartiklar.

Tid Tio torsdagar kl. 14.30–16.00: 27/9–29/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Avignon

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182916

Spanska

Spanska talas i dag av bortemot 500 miljoner människor i fyra världsdelar. Det är officiellt språk i 21 länder. Cirka 90 procent av de spansktalande bor i Nord- och Sydamerika. I USA talar över 35 miljoner människor spanska till vardags. Huvuddelen av spanskans ordförråd kommer från latinet.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–B2, se sid 34.

Ledare:

Huvudlärare Kjell Rindar, fil.mag.,
kjrindar@gmail.com, 08-84 81 45

Catalina Arianzen, fil.dr,
catalina.arianzen@gmail.com, 073-072 51 00

Astrid Mellbom, fil.lic.,
astrid.mellbom@telia.com, 08-765 84 13

Claudia Munoz, engelsk- och spansklärare,
claudia.munoz@folkuniversitetet.se

Rosa Elena Ringius, fil.kand.,
rosaelenacea@aol.com

Ellen Stöckert, fil.mag., ellen.stockert@gmail.com

A1:1 Spanska – nybörjarkurs

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Ellen Stöckert

Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 1
Tid Tio torsdagar kl. 14.30–16.00:
27/9–13/12, ej 1/11, 8/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Wien
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182920

A1:2 Spanska – nybörjarkurs

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Claudia Munoz
Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 1
Tid Tio tisdagar kl. 11.30–13.00:
25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182921

A1:3 Spanska – nybörjarkurs

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Rosa Elena Ringius
Studiematerial Håkanson m.fl., Buena idea 1:
Libro de textos, Libro de trabajo och elevfacit.
Tid Tio tisdagar kl. 9.30–11.00: 25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182922

A1:4 Spanska – nybörjarkurs. Andra terminen

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer. För att delta i denna kurs bör du ha studerat spanska vid Senioruniversitetet i en termin eller ha motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Ellen Stöckert
Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 1
Tid Tio torsdagar kl. 12.30–14.00:
27/9–13/12, ej 1/11, 8/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Wien
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182923

A2:1 Spanska. Tredje terminen

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer. För att delta i denna kurs bör du ha

studerat spanska vid Senioruniversitetet i två terminer eller ha motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Astrid Mellbom
Studiematerial Håkanson m.fl., Buena idea 1:
Libro de textos, Libro de trabajo och elevfacit.
Tid Tio måndagar 24/9–26/11
Grupp 1 kl. 9.30–11.00
Grupp 2 kl. 11.30–13.00
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
Avgift 1000 kr
Grupp 1 *Arrangemang nummer* 182924
Grupp 2 *Arrangemang nummer* 182925

A2:2 Spanska. Tredje terminen

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer. För att delta i denna kurs bör du ha studerat spanska vid Senioruniversitetet i två terminer eller ha motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Rosa Elena Ringius
Studiematerial Håkanson m.fl., Buena idea 1:
Libro de textos, Libro de trabajo och elevfacit.
Tid Tio måndagar kl. 15.30–17.00: 24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182926

A2:3 Spanska. Femte terminen

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer. För att delta i denna kurs bör du ha studerat spanska vid Senioruniversitetet i fyra terminer eller ha motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Kjell Rindar
Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren
Tid Tio fredagar kl. 13.30–15.00:
28/9–7/12, ej 2/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182927

A2:4 Spanska. Femte terminen

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer. För att delta i denna kurs bör du ha studerat vid Senioruniversitetet i fyra terminer eller ha motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Catalina Arianzen

Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 2 (upplaga 4:1) fr.o.m. Unidad 5a.
Tid Tio fredagar kl. 13.30–15.00:
28/9–7/12, ej 2/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182928

A2:5 Spanska. Sjunde terminen

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer. För att delta i denna kurs bör du ha studerat spanska vid Senioruniversitetet i sex terminer eller ha motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Catalina Arianzen
Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 3 (upplaga 4:1, 2016) fr.o.m. Unidad 2b.
Tid Tio måndagar kl. 13.30–15.00: 24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182929

A2:6 Spanska. Sjunde terminen

Kursen ger övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer. För att delta i denna kurs bör du ha studerat spanska vid Senioruniversitetet i sex terminer eller ha motsvarande kunskaper.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Claudia Munoz
Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 3.
Tid Tio tisdagar kl. 13.30–15.00:
25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182930

B1:1 Spanska texter, grammatik och konversation

Vi befäster och utvidgar ordförrådet, repeterar grammatik och övar konversation.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Astrid Mellbom
Studiematerial A. Sastre, Muerte en el barrio, i svensk skolutgåva (tillhandahålls av kursledaren), samt Falk-Sjölin, Övningsbok 2 till Modern spansk grammatik.
Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00: 26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182931

B1:2 Spanska texter, grammatik och konversation

Vi övar vår muntliga kompetens genom att läsa en roman från den spansktalande världen. Kursen ger fortsatt övning i basordförråd, grammatik samt turistsituationer.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Ellen Stöckert
Studiematerial G. García Márquez, Crónica de una muerte anunciada.
Tid Tio fredagar 28/9–14/12, ej 2/11, 9/11
Grupp 1 kl. 9.30–11.00
Grupp 2 kl. 11.30–13.00
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
Avgift 1000 kr
Grupp 1 *Arrangemang nummer* 182932
Grupp 2 *Arrangemang nummer* 182933

B1:3 Spanska texter, grammatik och konversation

Kursen ger fortsatt övning i basordförråd, grammatik och vardagliga samtal samt turist-situationer.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Kjell Rindar
Studiematerial Waldenström m.fl., Caminando 4
Tid Tio fredagar kl. 9.30–11.00:
28/9–7/12, ej 2/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182934

B1:4 Spanska texter, grammatik och konversation

Kursen ger fortsatt övning i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagliga samtal samt turistsituationer.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Catalina Arianzen
Studiematerial V. Béjar, Caminando 5, fr.o.m. Unidad 3a.
Tid Tio måndagar kl. 11.30–13.00:
24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182935

B1:5 Spanska texter och konversation

Vi fortsätter att bygga upp och befästa ett basordförråd och träna på grammatik och vardagliga samtal samt turistsituationer.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Catalina Arianzen
Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.
Tid Tio tisdagar kl. 13.30–15.00:
25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182936

B1+:6 Spansk konversation och textläsning

Vi studerar texter som behandlar kultur och vardagsliv i Spanien och Latinamerika, varvid vi befäster och utvidgar ordförrådet. Stor vikt läggs vid träningen att tala spanska.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Astrid Mellbom (udda veckor) och Catalina Arianzen (jämna veckor)
Studiematerial P. Ugarte, Nuestra historia, samt texter som tillhandahålls av kursledarna.
Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00:
26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182937

B2 Spanska texter och konversation

Vi studerar texter som behandlar kultur och vardagsliv i Spanien och i Latinamerika. I samband med läsningen av texterna görs muntliga övningar och grammatiska iakttagelser.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Catalina Arianzen
Studiematerial A. Muñoz Molina, Sefarad, Seix Barral, Editorial Planeta, Barcelona (España)
Tid Tio tisdagar kl. 15.30–17.00:
25/9–27/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182938

Tyska

Tyska är ett av Europas viktigaste språk och modersmål för cirka 100 miljoner människor. Det är huvudspråket i tre länder: Tyskland, Österrike och Schweiz.

Beträffande nivåbeteckningarna A1–C1, se sid 34.

Ledare:

Huvudlärare Margareta Borg, fil.mag.,
08-660 91 45

Barbro Berndt, fil.mag.,
barbro.berndt@gmail.com
Ingrid Holm, jur.dr,
ingrid.holm@folkuniversitetet.se
Margareta Pettersson, fil.mag.,
meg.pettersson@gmail.com, 08-668 65 06
Kjell Rindar, fil.mag.,
kjrindar@gmail.com, 08-84 81 45

A1 Tyska – nybörjarkurs

Detta är en kurs för dig som aldrig tidigare läst tyska. Kursen ger övningar i basordförråd, grundläggande grammatik och vardagssamtal.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Ingrid Holm,
Studiematerial Begegnungen A1+,
Schubert Verlag, Leipzig
Tid Tio torsdagar 9.30–11.00:
27/9–29/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182950

A2:1 Tyska – lättare texter Första terminen

Konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text som läses. Repetition av grundläggande grammatik.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Barbro Berndt
Studiematerial Johansson m.fl., Einverstanden 1.
Tid Tio fredagar kl. 13.30–15.00:
28/9–7/12, ej 2/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182951

A2:2 Tyska – lättare texter Tredje terminen

Konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text som läses. Repetition av grundläggande grammatik.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Barbro Berndt
Studiematerial Johansson m.fl., Einverstande 1, Moldrickx, Sölch m.fl., Einverstande 2.
Tid Tio fredagar kl. 11.30–13.00:
28/9–7/12, ej 2/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182952

A2:3 Tyska – lättare texter Sjunde terminen

Konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text som läses. Repetition av grundläggande grammatik.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Barbro Berndt
Studiematerial Moldrickx, Sölch m.fl., Einverstande 2, Karnland, Odeldahl; Lieber Deutsch 4.
Tid Tio torsdagar kl. 13.30–15.00: 27/9–29/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182953

A2:4 Tyska – lättare texter Nionde terminen

Konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text som läses. Repetition av grundläggande grammatik.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Barbro Berndt
Studiematerial Hofbauer, Karnland m.fl., Lieber Deutsch 4, Winell-Sigg, Lieber Deutsch 5
Tid Tio torsdagar kl. 15.30–17.00:
27/9–29/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182954

B1:1 Tyska – något avancerade texter

Repetition av grundläggande grammatik. Konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text som läses.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Ingrid Holm
Studiematerial Begegnungen B1+, Schubert Verlag, Leipzig
Tid Tio torsdagar kl. 11.30–13.00:
27/9–29/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182955

B1:2 Tyska – något avancerade texter

Repetition av grundläggande grammatik. Konversation och ordkunskap med utgångspunkt i den text som läses.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Kjell Rindar
Studiematerial Red. Bellman-Hummel, Deutsche Kurzprosa der Gegenwart, Reclam Verlag
Tid Tio fredagar kl. 11.30–13.00:
28/9–7/12, ej 2/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182956

B1+:3 Tysk konversation och textläsning

Vi utvecklar språkfärdigheten i tal och i läs- och hörförståelse. Huvudvikten läggs vid konversation och diskussion med utgångspunkt i den lästa texten, samt grammatik- och ordförrådsövningar.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Margareta Pettersson
Studiematerial Meddelas vid kursstart
Tid Tio torsdagar kl. 13.30–15.00:
27/9–29/11 (ev. ett uppehåll)
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182957

C2 Theodor Fontane: Effi Briest

Vi fördjupar språkkunskaperna genom grammatikrepetitioner och övningar i grammatik och ordkunskap. Konversation i anslutning till de lästa texterna. Aktuella händelser i det tyska samhället belyses från bl.a. tidningstexter.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Margareta Borg
Studiematerial T. Fontane, Effi Briest
Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00:
26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182958

Övriga studiecirkelar

Filmkunskap

Film – identitet – existens

Att se film är en social händelse. I dag har den emellertid blivit alltmer privatiserad. Vi får sällan tillfälle att tolka och diskutera filmer som engagerar oss. Att sitta i grupp och samtala kan ge ny förståelse. 100 år med Ingmar Bergman: Modernitet eller mystik, estetik eller existens?

Bakgrundsläsning: Leif Zern, *Se Bergman*

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Maria Bergom Larsson, fil.dr, tidigare gymnasielärare och kulturskribent, maria_bergom_larsson@hotmail.com, 070-497 18 42

Tid Tio torsdagar kl. 10.30–12.00: 4/10–6/12

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena

Avgift 1050 kr

Arrangemang nummer 182960

Filmanalys enligt den hermeneutiska metoden

Att tolka en film genom en hermeneutisk analys. Vi kommer att analysera olika filmer genom att ta hänsyn till våra förkunskaper om ämnet och våra personliga erfarenheter.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Antonello Motta, fil.dr, teatervetenskap, Stockholms och Turins universitet, antonellomotta@hotmail.com

Tid Tio fredagar kl. 14.15–15.45:

28/9–7/12, ej 2/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182961

Från Tarzan till Trump – makt, genus och identitet

Med utgångspunkt från scener ur filmhistorien diskuterar vi hur ämnen som identitet, genus och representation behandlas i rörliga bilder. Hur påverkas kunskapen om vad som händer i världen, när den filtreras genom olika medier? Vad har vi berättelser till? Och vilka inbegrips egentligen i ett ”vi”?

Filmcirkeln kommer att beröra de flesta genrer, från drama och dokumentär, till skräck och science fiction, samt tv-nyheter och sociala medier. Sista gången ser vi en hel film, som vi analyserar tillsammans.

Min 15 deltagare, max 30.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Clara Sjöborg, filmvetare och film-pedagog, clara@zita.se

Tid Fem onsdagar kl. 13.00–15.15:

10/10, 24/10, 14/11, 28/11 samt

12/12 kl. 13.00–16.15 *Obs! tiden*

Lokal Biografen Zita, Birger Jarlsgatan 37

Avgift 1200 kr, inkl. kostnad för filmvisning

Arrangemang nummer 182962

Filosofi

Vad innebär det att existera?

Sätt dig in i filosofiska resonemang! Du får insikter i hur olika filosofer – främst Søren Kierkegaard – har reflekterat omkring djupa existentiella frågor. Existentiell hälsa innebär bland annat att du får ett fungerande språk, för att uttrycka dina känslor, vilket gör dem mer hanterbara. Filosofi betyder kärlek till vishet, vilket under antiken innebar en strävan efter det SANNA, det GODA och det SKÖNA. Tillsammans reflekterar vi utifrån dessa begrepp och fokuserar på vad en av våra mest kända existencialister i den västerländska filosofihistorien menar är innebörden av att vara människa. Vidare behandlas människans sårbarhet i svåra situationer och vad existentiell hälsa innebär.

Kursen tar också upp existentialismens grundläggande frågor om livets mening, frihetens möjlighet, självmedvetenhet, ansvar och ångest.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Karin Linnell, högskoleadjunkt, karin@skogell.com

Studiematerial Powerpoint-material, artiklar med existentiella frågeställningar samt delar ur Kierkegaards författarskap

Tid Tio torsdagar kl. 15.30–17.00:

27/9–29/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182964

Historia

Mellanöstern – från korsfararna till IS

Vi beskriver kort de tre världsreligionerna som har sitt ursprung i området och fortsätter med islams expansion på 600-talet. Korstågen och dess följder för Europa berörs. Kontakten med den muslimska kulturen är viktig för den europeiska renässansens utveckling. Kolonialmakternas intresse för området behandlas. Vi fortsätter med sionismens framväxt i slutet på 1800-talet och regionens påverkan av de båda världskrigen. 1948 skapar det judiska folket en egen stat i Palestina, vilket leder till ett antal krig och konflikter. Vi kommer även att undersöka supermakternas agerande i området, den iranska revolutionen och de båda krigen mot Saddam Husseins Irak. Slutligen undersöker vi den arabiska vårens turbulens, liksom framväxten och bekämpningen av IS.

Kurstid Höttermen 2018

Ledare Helmut Lechner, fil.mag.,
magic16tumleh@gmail.com, 070-640 94 34

Studiematerial B. Hammargren, Gulfen

Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00:

3/10–5/12

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Sorbonne

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182966

Från Andrew Jackson till Donald Trump

Vi börjar med att beskriva den amerikanska nationens födelse och landets konstitution, för att sedan behandla fördrivningen av urbefolkningen västerut, inbördeskriget och slaveriets avskaffande. Expansionskrig och en stark ekonomisk utveckling gör att landet kring år 1900 är en stormakt. Vi analyserar orsakerna till den stora depressionen och landets deltagande i andra världskriget och det kalla kriget. Teman som Kubakrisen, Vietnamkriget, medborgarrättsrörelsen och USA:s politik och krig i Mellanöstern kommer att behandlas utifrån kursdeltagarnas intresse.

Max 16 deltagare.

Kurstid Höttermen 2018

Ledare Helmut Lechner, kontaktuppgifter som ovan

Studiematerial L. Pehrsson, USA:s historia.

Tid Tio onsdagar kl. 15.30–17.00:

3/10–5/12

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182967

Från Alexander I till Putin

Kursen kommer att belysa tsardömets fall 1917, den ryska revolutionen och den påföljande stalinistiska perioden, Chrusjtjov, Brezjnev och därpå sovjetstatens upplösning under Gorbatsjov. Jeltsins och Putins väg till makten kommer också att behandlas. Kursdeltagarna kommer tillsammans med kursledaren att gemensamt besluta vilka teman vi ska ge mera tid och fördjupning.

Max 16 deltagare.

Kurstid Höttermen 2018

Ledare Helmut Lechner, kontaktuppgifter som ovan

Studiematerial M. Zygar, Männen i Kreml – inifrån Putins hov.

Tid Tio torsdagar kl. 13.30–15.00:

4/10–6/12

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182968

Weimarrepubliken – mellankrigstidens Europa sett från Tyskland

Weimarrepubliken har blivit en stående referens när vi i dag diskuterar vår egen samtid, oavsett om det handlar om politik, historia, ekonomi eller sociala förhållanden. Men vad menas med Weimarrepubliken? Kursen syftar till att såväl introducera som att fördjupa förståelsen kring mellankrigstidens Europa, med den första tyska republiken som fokus. Vid kursens början bestämmer kursdeltagarna om fokus ska läggas på kulturella, politiska eller socioekonomiska aspekter av Weimarrepubliken.

Kursen gavs senast våren 2018.

Max 16 deltagare.

Kurstid Höttermen 2018

Ledare Erik Tängerstad, fil.kand., doktorand i historia, tangerstad@gmail.com, 08-663 30 99

Studiematerial E. Weitz, Weimartyskland – löfte och tragedi (på svenska eller engelska).

Tid Tolv torsdagar kl. 15.30–17.00: 27/9–13/12

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

Avgift 1200 kr

Arrangemang nummer 182969

Hannah Arendt och människans villkor

Hannah Arendt har kommit att framstå som en av nittonhundratalets mest inflytelserika tänkare. Även om hon själv snarare såg sig som en samhällsforskande teoretiker, så är det som filosof hon oftast kommit att lyftas fram. Vem var hon och vad var och är hennes viktiga bidrag till samtidens samhällsvetenskapliga debatt? Kursen

syftar till att försöka tackla, om än inte besvara, detta frågekomplex. Utgångspunkten tas i en närläsning av hennes centrala arbete *Människans villkor – Vita activa* som publicerades 1958 och som kom i svensk översättning 1988.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Erik Tängestad, kontaktuppgifter som ovan

Studiematerial H. Arendt, *Människans villkor – Vita activa*, i översättning av J. Retzlaff, (Göteborg: Daidalos, 2013).

Tid Tolv onsdagar kl. 15.30–17.00: 26/9–12/12

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, Sorbonne

Avgift 1200 kr

Arrangemang nummer 182970

Släktforskning – grundkurs

Du får lära dig var och hur du hittar information om dina förfäder och hur du strukturerar dina resultat. Introduktion till digitala hjälpmedel som cd-skivor och internet ingår också. Vi gör även ett studiebesök (dubbellektion) på Riksarkivet i Arninge, där du får tillämpa dina kunskaper och finna dina rötter.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Ulf Berggren, ulfbulfb@yahoo.se, 08-36 78 69

Studiematerial Clemensson, Andersson, *Släktforska steg för steg* (bör tas med vid första lektionstillfället).

Tid Åtta fredagar kl. 14.30–16.00:

28/9–7/12, ej 2/11, ej 9/11. Dubbellektion 19/10

kl. 13.00–16.00 Riksarkivet, Arninge.

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Wien

Avgift 1100 kr, inkl. studiebesök i Arninge

Arrangemang nummer 182971

Släktforskning – fördjupningskurs

I fördjupningskursen lär vi oss söka information i andra typer av källor än kyrkböckerna, såsom domstolshandlingar och skattelängder. Vi lär oss också att söka efter olika kategorier människor i det förflutna: soldater, hantverkare, stadsbor, präster etc. Vi övar oss i att läsa äldre handstil. För att delta i denna kurs bör du ha kunskaper motsvarande vårterminens grundkurs.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Ulf Berggren, kontaktuppgifter som ovan

Studiematerial Berggren, Thorsell, *Vad står det?*

Tid Tio onsdagar kl. 15.30–17.00:

26/9–5/12, ej 7/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Bologna

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182972

Konsthistoria

Konstkurserna i studiecirkelform är av grundläggande och översiktlig karaktär. Den som efterfrågar fördjupning hänvisas till universitetskurserna i konstvetenskap, till föreläsningsserierna eller till arrangemangen i samarbete med de olika konsthallarna.

Ledare

Lars G Henricson, fil.kand.,

lars.g.henricson@swipnet.se, 08-650 06 75

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Kvinnor i konsten

I äldre tid fanns många hinder för kvinnor att förverkliga sin konstnärliga begåvning. I denna kurs följer vi kvinnliga pionjärer inom konst och konsthantverk från 1600-talet fram till i dag, från Artemisia Gentileschi till Lena Cronqvist.

Max 16 deltagare.

Tid Tio torsdagar kl. 9.30–11.00: 27/9–29/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

Avgift 1050 kr

Arrangemang nummer 182974

Stolta stad! Stockholmsmiana

Kursen ger en bred kulturhistorisk översikt av Stockholms utveckling från den medeltida gytt-riga lilla staden, vänd mot den växande handeln med länderna runt Östersjön, via stormaktstidens palatsbyggen och medvetna stadsplanering, industrialismens fabriker och hyreskaserner till dagens moderna storstad. Vi ser också på konstnärernas tolkningar av de olika tidsepokernas stockholmsvyer.

Max 16 deltagare.

Tid Tio fredagar kl. 11.30–13.00:

28/9–7/12, ej 2/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, Heidelberg

Avgift 1050 kr

Arrangemang nummer 182975

Auktioner, auktionsgods, antikviteter

I kursen behandlas svenskt auktionsgods – konsthantverk, möbler och konst samt föremålens kulturhistoria. Vi kommer också in på konsthantverkarna, möbeltillverkarna och konstnärerna.

Max 10 deltagare.

Tid Tio fredagar kl. 14.00–15.30:

28/9–7/12, ej 2/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Avignon

Avgift 1050 kr

Arrangemang nummer 182976

Allmoge

Den svenska allmogens liv kännetecknas ofta av lokala och ålderdomliga traditioner. Vi studerar allmogens konst och konsthantverk, men även folktro, folkmedicin, folkmusik och landsbygdens sedvänjor till vardag och fest under perioden 1600–1800-talet.

Max 16 deltagare.

Tid Tio torsdagar kl. 11.30–13.00:
27/9–29/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg
Avgift 1050 kr
Arrangemang nummer 182977

Litteratur

Sex litterära klassiker

En kurs för dig som har ett djupare intresse av att läsa, analysera och diskutera litterära klassiker. De aktuella verken belyses ur såväl en historisk som litteraturvetenskaplig synvinkel. Vi behandlar Edith Warton: *Oskuldens tid*, Anton Tjechov: *Onkel Vanja*, Ovidius: *Pyramus och Thisbe*.

Max 15 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Margareta Borg, fil.mag., 08-660 91 45
Tid Tio torsdagar kl. 10.30–12.00:
27/9–29/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Wien
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182979

En studie i terrorism

Media har under året varit fyllda av rapporter från rättegången mot Akilov och terrordådet på Drottninggatan år 2017. Det aktualiserar frågor kring terrorns väsen och syfte. Dostojevskijs stora roman om nihilismen, *Onda Andar* (1871) försöker närma sig detta ämne. Det är en mäktig studie i både liberalismens och reformismens oförmåga att göra motstånd mot det kaos som är ondskans väsen. Dostojevskijs roman är främst en studie i själarnas kamp och hur lätt ondskan smittar av sig.

2015 års Nobelpristagare Svetlana Aleksijevitj intervju bok *Tiden second hand: slutet för den röda människan* lyfter fram röster ur sovjetsamhällets sammanbrott. Vi läser första delen *Med apokalypsen som tröst*. Amos Oz gav häromåret ut en roman om Judas. För den kristna kyrkan inkarnerar Judas ondskans och förräderiets själva

urbild, men Amos Oz vrider och vänder på Judasgestalten och gör den komplicerad och tvetydig. Du bör ha påbörjat läsningen av *Onda andar* vid kursstart.

Max 16 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Maria Bergom Larsson, fil.dr, tidigare gymnasielärare och kulturskribent, 070-497 18 42, maria_bergom_larsson@hotmail.com
Tid Tolv tisdagar kl. 13.30–15.00: 2/10–11/12 + en extra lektion
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg
Avgift 1200 kr
Arrangemang nummer 182980

På spaning i poesi

Vi läser och talar om dikter i studiecirkelform. Kopierat material används och deltagarna föreslår vilka poeter vi ska läsa. Anknnytning till konst och musik finns med.

Max 16 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19
Ledare Sonja Fredriksson, fil.kand., sonjafredriksson@live.se, 08-783 03 28
Studiematerial L. Elleström, Visuell ikonicitet i lyrik.
Tid Tio onsdagar kl. 11.30–13.00:
26/9–28/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182981

Utomeuropeisk litteratur – Afrika

Den kvinnliga författaren Chimamanda Ngozi Adichie från Nigeria och den manlige författaren Ngũgĩ wa Thiong'o från Kenya är två av Afrikas mest lästa och kända författare. Vi läser Ngozi Adichies novellsamling *Det där som nästan kväver mig*, som bl.a. handlar om fördomar och romanen *Om icke vetekornet*, som handlar om Kenyas självständighetskamp på 1960-talet, skriven av den ständigt aktuella nobelpristippade Ngũgĩ wa Thiong'o.

Kurstid Höttermen 2018
Ledare Kjell Andersson, folkhögskolelärare, kjelleskilstuna@gmail.com
Studiematerial C. Ngozi Adichie, *Det där som nästan kväver mig* samt N. wa Thiong'o, *Om icke vetekornet*.
Tid Tio måndagar kl. 12.30–14.00:
24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Wien
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182982

Utomeuropeisk litteratur – Indien

Den kvinnliga författaren Jhumpa Lahiri och den manlige författaren Aravind Adiga är två av de mest framgångsrika författarna från Indien. Vi läser novellsamlingen *Främmande jord* (2009) av Jhumpa Lahiri, som handlar om hur det kan vara att emigrera till ett annat land. Vi bekantar oss även med Aravind Adiga, som bl.a. skrivit *Mellan attentaten* (2010) som handlar om den indiska staden Kittur på 1980-talet.

Max 16 deltagare.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Kjell Andersson, kontaktuppgifter som ovan

Studiematerial J. Lahiri, *Främmande jord* samt A. Adiga, *Mellan attentaten*.

Tid Tio måndagar kl. 15.30–17.00: 24/9–26/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182983

Matematik

Ledare

Eva Bergdahl, fil.mag.,
ebtbnacka@hotmail.com, 08-420 33 573

Matematik för mor- och farföräldrar – nybörjarkurs. Första terminen

Har du glömt det mesta av matematiken du lärde dig i skolan? Vill du friska upp dina kunskaper så att du kan hjälpa barnbarnen med läxorna eller vill du helt enkelt gymnastisera hjärnan? Vi kommer under höstterminen att gå igenom några delar av gymnasieskolans årskurs 1: grundläggande kunskaper i aritmetik, procent och algebra.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Eva Bergdahl

Studiematerial Matematik 5000, 1bc Vux.

Tid Tio måndagar kl. 14.30–16.00: 24/9–26/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Wien

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182985

Matematik för mor- och farföräldrar – fortsättningskurs. Tredje terminen

Under höstterminen kommer vi att läsa delar av gymnasieskolans årskurs 2: algebra, linjära funktioner, ekvationssystem och andragsradsekvationer. För att delta i kursen bör du ha läst gymnasieskolans årskurs 1 på Senioruniversitetet eller ha motsvarande kunskaper aktuella.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Eva Bergdahl

Studiematerial Matematik 5000, 2bc Vux.

Tid Tio tisdagar kl. 12.30–14.00: 25/9–27/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Wien

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182986

Matematik för mor- och farföräldrar – fortsättningskurs. Femte terminen

Under höstterminen kommer vi att läsa delar av gymnasieskolans årskurs 3: algebra, rationella uttryck, ändringskvoter och derivata. För att delta i kursen bör du ha läst gymnasieskolans årskurs 2 på Senioruniversitetet eller ha motsvarande kunskaper aktuella.

Kursdeltagarna förutsätts ha följt fortsättningskursen vårterminen 2018.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Eva Bergdahl

Studiematerial Matematik 5000, 3bc Vux.

Tid Tio tisdagar kl. 10.30–12.00:

25/9–27/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Wien

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182987

Programmering

Ledare

Christer Nilsson, civ.ing.,
janchrister.nilsson@gmail.com, 070-749 68 00

Programmering 55+

Vi lär oss hur man skapar grundläggande program med hjälp av textbaserad programmering. Vi ritar grafiska figurer och i processen lär vi oss programmeringens hörnstenar: sekvens, iteration och selektion. Inga förkunskaper krävs utöver surferfarenhet. Medtag bärbar dator.

Självständigt arbete med hemuppgifter mellan lektionstillfällena.

Nya och gamla kursdeltagare är välkomna!

Max 16 deltagare.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Christer Nilsson

Studiematerial Egen webbsida samt utdelat material.

Tid Tio onsdagar kl. 9.30–11.00:

26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182989

Datalogiskt tänkande med Wolfram

Vi går igenom de inledande kapitlen i kursboken. Mathematica samt Wolfram Alpha är baserade på Wolfram Language. Med Wolfram Language kan man bl.a. utföra beräkningar med hjälp av symbolisk matematik, söka i databaser samt visa resultatet som tabeller eller grafik.

Exempel: Beräkna $1/2 + 1/3$ som ett bråktalet.
Svar: $5/6$. Beräkna summan av $1/x^2$ där x går från 1 till oändligheten. Svar: $\pi^2/6$. Vilken dag blev A född 1954-12-19 dubbelt så gammal som B född 1982-04-30? Svar: 2009-09-08. Visa den kortaste rutten som besöker alla Europas huvudstäder. Vilka grannländer har Schweiz?

Max 16 deltagare.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Christer Nilsson

Studiematerial An Elementary Introduction to the Wolfram Language (2017)

Tid Tio onsdagar kl. 13.30–15.00:

26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Heidelberg

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182990

Religionskunskap

De abrahamitiska religionerna

Vi studerar och samtalar om de tre religionerna judendom, kristendom och islam utifrån religionernas innehåll och grundtankar ur ett historiskt, aktuellt och jämförande perspektiv. Vi gör två studiebesök, i synagogan vid Wahrendorffsgatan 3 och i moskén vid Medborgarplatsen. Studiebesöken kostar cirka 90 kr och ingår inte i kursavgiften.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Kerstin Reineborn, fil.kand.,
kerstin.reineborn@yahoo.com, 070-590 51 67

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Tio onsdagar kl. 13.30–15.00:

26/9–28/11

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

Avgift 1000 kr

Arrangemang nummer 182992

Samhälle

Integration – en fråga om kunskap?

Är du god man, volontär, fadder, ger läxhjälp eller är allmänt intresserad ger denna cirkel erfarenhetsutbyte och ökad kunskap om integrationsarbetet. Effekten av att 163 000 personer sökte asyl i Sverige år 2015 är att många nu ska integreras i samhället. Samtidigt ökar antalet utanförskapsområden. Vad menar vi med integration? Vad är målet? Räcker det att vara skattebetalare, ha arbete och bostad? Integrationsarbetet berör personal inom alla samhällsområden. Lärare, socialsekreterare, polis, åklagare, advokater, läkare, sjuksköterskor, arbetsförmedlare, syokonsulenter m.fl. förväntas bidra till integrationen. För att veta vad integrationen ställer för krav, behöver vi kunskap även om de samhällen migranterna kommer från.

Kurstid Höstterminen 2018

Ledare Ing-Marie Persson, fil.dr i pedagogik,
god man för ensamkommande flyktingbarn,
ing-marie.persson@krislarande.se,
073-026 13 30

Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.

Tid Fem onsdagar kl. 15.30–17.00:

26/9–24/10

Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Salamanca

Avgift 550 kr

Arrangemang nummer 182994

Skrivande

Att skriva sitt liv – grundkurs

Självbiografiskt skrivande på prosa. En kurs för dig som vill reflektera över ditt liv och dina livsmönster samt skriva om dina minnen och erfarenheter. Med konkreta övningar hjälper vi dig att hitta infallsvinklar till ditt skrivande, samtidigt som vi lär oss om skrivandets hantverk och övar oss i att ge och ta emot respons. Vi förutsätter att du har tillgång till dator och skrivare och kan skicka och ta emot e-post.

Max 8 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19

Studiematerial Bruzæus, Rönquist-Germanis,
”det var en gång ... om konsten att skriva sitt liv”

Ledare Monica Rönquist-Germanis, fil.mag.,
monica.germanis@gmail.com, 070-746 12 03

Tid Fem torsdagar kl. 12.30–16.30:

4/10, 18/10, 1/11, 15/11, 29/11

Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena
Avgift 1200 kr
Arrangemang nummer 182995

Ledare Marja Bruzæus, fil.mag.,
mabrz@telia.com, 070-741 39 38
Tid Fem tisdagar kl. 12.30–16.30:
16/10, 30/10, 13/11, 27/11, 11/12
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Avignon
Avgift 1200 kr
Arrangemang nummer 182996

Att skriva sitt liv – fördjupning

För dig som vill utveckla din skapande och språkliga förmåga ytterligare i att skriva självbiografiskt. Vi förutsätter att du har tillgång till dator och skrivare och kan skicka och ta emot e-post. Förkunskapskrav: genomgången grundkurs eller motsvarande kunskaper.

Nya kursdeltagare är välkomna men uppmanas kontakta kursledaren för information om kursens upplägg.

Max 9 deltagare.

Kurstid Läsåret 2018/19
Studiematerial Se grundkursen.
Ledare Monica Rönquist-Germanis,
kontaktuppgifter som ovan
Tid Fem torsdagar kl. 12.30–16.30:
11/10, 25/10, 8/11, 22/11, 6/12
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Siena
Avgift 1200 kr
Arrangemang nummer 182997

Ledare Marja Bruzæus, kontaktuppgifter som ovan
Tid Fem tisdagar kl. 12.30–16.30:
9/10, 23/10, 6/11, 20/11, 4/12
Lokal Hagagatan 1, 2 tr, rum Avignon
Avgift 1200 kr
Arrangemang nummer 182998

Teater

Fyra pjäser – fyra uppsättningar

Vi analyserar fyra uppsättningar ur den aktuella Stockholmsrepertoaren och de pjästexter som ligger till grund för dessa. Vi samtalar om pjäserna som enskilda verk, om pjäsernas relation till uppsättningarna samt om uppsättningarna som självständiga konstverk. Vi diskuterar innehåll i relation till form och vi ställer oss frågan vilken relevans pjäserna respektive uppsättningarna kan tänkas ha i dag. Kursen erbjuder möjligheter till lärorika samtal om teater. De pjäser/uppsättningar som kommer att tas upp i kursen meddelas vid kursstarten. Pjästexterna ingår i kursavgiften. Varje deltagare bokar och betalar själva sina teaterbiljetter.

Kurstid Läsåret 2018/19

Ledare Anders Bäckström, doktorand i teatervetenskap, regissör och dramatiker,
andersbackstrom09@gmail.com, 070-818 97 68
Studiematerial Tillhandahålls av kursledaren.
Tid Tio måndagar kl. 15.30–17.00:
24/9–26/11
Lokal Hagagatan 1, 1 tr, rum Oxford
Avgift 1000 kr
Arrangemang nummer 182999

Senioruniversitetet i Stockholm och GDPR

I maj 2018 började dataskyddsförordningen GDPR (General Data Protection Regulation) att gälla i Sverige och i resten av EU. Din personliga integritet och vår hantering av dina personuppgifter är viktig för oss.

Senioruniversitetet strävar efter att all information, oavsett vem som äger den, ska hanteras på ett kontrollerat, säkert och strukturerat sätt enligt GDPR.

För att underlätta administrationen lagrar vi uppgifter om namn, adress samt vilka arrangemang du deltar i. Uppgifterna i vårt kundregister använder vi för att sända dig information om vår verksamhet som t.ex. nyhetsbrev, kurskatalog och eventuella programändringar eller för att kunna svara på dina frågor eller synpunkter via e-post eller brev.

Om du inte vill ha fortsatt information från oss kontaktar du vårt kansli.

Är du, eller har varit, medlem hos oss, lagras dina uppgifter bara så länge som krävs för att Senioruniversitetet ska kunna administrera arrangemang/kurser eller så länge som de måste lagras enligt lag/avtal, eller tills du själv väljer att avregistrera dig. Senioruniversitetet lämnar aldrig ut personuppgifter till tredje part.

*För detaljerad information se Senioruniversitetets hemsida:
www.senioruniversitetet.se*

Saknar du internet, kontakta kansliet för en utskrift av reglerna.

Porto

Senioruniversitetet
Box 6276
102 34 Stockholm

Porto

Senioruniversitetet
Box 6276
102 34 Stockholm

Anmälan höstterminen 2018

Obs! Varje anmälan får endast avse **en** person och **ett** arrangemang. Var god texta!
Talonganmälan ska ha inkommit till kansliet senast den 31 augusti.

Jag anmäler mig till arrangemang nummer _____

Arrangemangets rubrik: _____

Namn: _____

Personnummer: _____

Gatuadress: _____

Postnummer och ort: _____

Mobiltelefon: _____ e-post: _____

Vid anmälan med talong gäller faktura som betalsatt. Senioruniversitetet samarbetar med Svea Ekonomi AB i betalningsfrågor. För att handla mot faktura måste du ange ditt fullständiga personnummer (12 siffror). Förutsättningen är att du är registrerad i folkbokföringsregistret i Sverige och inte har några betalningsanmärkningar. Fakturans betalningsvillkor är 30 dagar. Fakturaavgiften är 29 kr. Vid försenad betalning tillkommer avtalad och lagstadgad påminnelseavgift (60 kr). Dröjsmålsränta tillkommer med 2 % per månad. Vid utebliven betalning överlämnas fakturan till inkasso.

Härmed anmäler jag mig till ovanstående arrangemang och godkänner Svea Ekonomis villkor enligt ovan samt Senioruniversitetets allmänna villkor enligt katalogen sid 4. _____
(namnunderskrift)

Anmälan höstterminen 2018

Obs! Varje anmälan får endast avse **en** person och **ett** arrangemang. Var god texta!
Talonganmälan ska ha inkommit till kansliet senast den 31 augusti.

Jag anmäler mig till arrangemang nummer _____

Arrangemangets rubrik: _____

Namn: _____

Personnummer: _____

Gatuadress: _____

Postnummer och ort: _____

Mobiltelefon: _____ e-post: _____

Vid anmälan med talong gäller faktura som betalsatt. Senioruniversitetet samarbetar med Svea Ekonomi AB i betalningsfrågor. För att handla mot faktura måste du ange ditt fullständiga personnummer (12 siffror). Förutsättningen är att du är registrerad i folkbokföringsregistret i Sverige och inte har några betalningsanmärkningar. Fakturans betalningsvillkor är 30 dagar. Fakturaavgiften är 29 kr. Vid försenad betalning tillkommer avtalad och lagstadgad påminnelseavgift (60 kr). Dröjsmålsränta tillkommer med 2 % per månad. Vid utebliven betalning överlämnas fakturan till inkasso.

Härmed anmäler jag mig till ovanstående arrangemang och godkänner Svea Ekonomis villkor enligt ovan samt Senioruniversitetets allmänna villkor enligt katalogen sid 4. _____
(namnunderskrift)

Senioruniversitetet i Stockholm är en ideell förening av studieintresserade som har fyllt 55 år och lämnat det aktiva arbetslivet. Vi arrangerar föreläsningsserier och exkursioner, studiecirklar och universitetskurser i former som passar för seniorer och erbjuder både kunskap och studiegemenskap. Vi verkar genom frivilliga medlemsinsatser. Vårt ursprung i universitetsvärlden borgar för en hög kvalitet i verksamheten.

Senioruniversitetets styrelse

Ordförande	Cecilia Bäcklander	076-885 45 15	cecilia.backlander@senioruniversitetet.se
Vice ordförande	Britt Olofsdotter	076-243 66 16	britt.olofsdotter@senioruniversitetet.se
Kassaförvaltare	Ulf Aspenberg	08-753 11 99	ulf.aspenberg@senioruniversitetet.se
Ledamöter	Peter Fagerlund	073-942 74 94	peter.fagerlund@senioruniversitetet.se
	Lars Fant	070-561 00 44	lars.fant@senioruniversitetet.se
	Crister Skoglund	070-858 01 63	crister.skoglund@senioruniversitetet.se
	Monica Svendeborn	070-526 30 29	monica.svendeborn@senioruniversitetet.se
Studierektor för studiecirkelarna	Ann-Marie Engback adjungerad	073-981 47 16	ann-marie.engback@senioruniversitetet.se
Ansvarig för universitetskurserna	Ingela Karlsson adjungerad	070-654 05 95	ingela.karlsson@senioruniversitetet.se
Administrativ chef	Vakant		

Kontaktperson för valberedningen: Gösta Gahm 08-717 28 07

Senioruniversitetets kansli

Kansliet har följande telefontider i augusti:

16–17 augusti, 20–22 augusti kl. 9.00–12.00

23–24 augusti, 27–31 augusti kl. 9.00–16.00

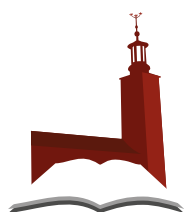
Från 3 september: måndag–fredag kl. 9.00–12.00

Kansliets expedition öppnar för besök i samband med kursstarten 24 september.

I kansliarbetet deltar kursadministratör Mattias Jama och volontärerna:

Eva Agneskog, Ingrid Berg, Pia Berge, Lena Engstedt, Elisabet Falk, Margareta Gavlefors, Annika Grev, Gunnel Gustafsson, Yvonne Hamawandi, Claes Hennies, Elisabet Hermansson, Lisa Hildén, Ingrid Hoffmann, Pirjo Kasari, Eva Klint, Margareta Kvarneby, Stina Lagerqvist, Gunnel Landberg, Birgitta Lindohf, Ulla Ravell, Lisbeth Spångberg, Katarina Stocksén, Inger Tjäder, Lena Yrgård och Ann Öhrén

Arkivansvarig: Staffan Edmar

Senioruniversitetet i Stockholm

Senioruniversitetet i Stockholm · Postadress: Box 6276, 102 34 Stockholm

Besöksadress: Hagagatan 1 · Telefon: 08-789 41 28

e-post: kansliet@senioruniversitetet.se · www.senioruniversitetet.se